COMANDO

FRANCIS CLIFFORD

LUPTĂ SĂ ÎNVINGI!

NEMIRA

Colecţia „Comando”
37

FRANCIS CLIFFORD

LUPTĂ SĂ ÎNVINGI!

Luptă să învingi nu este doar un roman excelent – şi cu siguranţă cel mai bun roman despre operaţiunile militare din Birmania în cel de-al doilea război mondial – ci şi una dintre cele mai reuşite cărţi despre soldaţi care au fost scrise vreodată. *(Books and Bookmen).*

FRANCIS CLIFFORD

LUPTĂ SĂ ÎNVINGI!

Traducere de Ştefan Dumitrescu

Editura NEMIRA
Bucureşti, 1996

© Francis Clifford, 1960
A BATTLE IS FOUGHT TO BE WON

Pentru Peter,
odihnească-se în pace!

Printre ei se aflau şi tineri cavaleri care nu ajunseseră încă pe un câmp de luptă. Unii nu puteau să privească, alţii amuţiseră, şi toţi se ţineau departe de cei care căsăpeau prizonierii din ordinul Lordului, căci prea numeroşi erau pentru a fi păziţi de puţinii dintre noi care rămăseseră în viaţă.

Atunci Jean de Rye, un bătrân cavaler burgund, se îndreptă spre ei şi le spuse: „Sunteţi oare nişte fecioare de staţi aşa, cu ochii plecaţi? Uitaţi-vă bine în jur şi nu ocoliţi nimic cu privirea. O bătălie trebuie s-o câştigi. Aşa vi se va întâmpla şi vouă dacă veţi fi învinşi.”

DINTR-O CRONICĂ MEDIEVALĂ

Partea întâi
PODUL

Capitolul întâi

Gilling sări în spatele valului de pământ şi, traversând miriştea orezăriei, se îndreptă aplecat din şale spre mormanul de pietre aflat pe marginea drumului. Lumina zilei era doar puţin mai puternică decât cu o oră în urmă, dar imaginea câmpiei birmaneze înecate de soare începuse deja să tremure în arşiţă. Chiar şi cei doi bivoli împiedicaţi, care păşteau leneşi smocurile răsărite din solul mlăştinos, păreau să plutească, de parcă ar fi fost posedaţi de forţe malefice. Nici un alt semn de viaţă în lungul canalului, acolo unde erau adăpostiţi japonezii, sau în direcţia din care compania lui Rance se pregătea de atac. Era profund dezamăgit. Atât cât putea cuprinde cu privirea, nu se zărea nici măcar o singură fiinţă vie.

Gilling lăsă jos binoclul şi privi nervos la ceas. Mai erau nouăzeci de secunde. Propria lui companie era desfăşurată în linie în spatele valului de pământ, acolo unde stătuse şi el mai devreme lângă Nay Dun, comandantul de pluton. Privirile lor se întâlniră pentru o clipă, apoi scrutară din nou orizontul. Liniştea era copleşitoare, întreruptă doar de zgomotul sec al unui încărcător, venit de undeva din stânga lor. Ca şi cum întreaga lume şi-ar fi ţinut respiraţia. Ca şi cum nimeni n-ar mai fi existat între ei şi orizontul decolorat. Şi totuşi Gilling ştia că acum, la o sută de metri de locul în care se adăpostise, oamenii lui Rance înaintau târâş, camuflaţi de mirişte, iar japonezii îi aşteptau ascunşi în spatele grămezilor de pietriş înşirate de-a lungul drumului.

Şaptezeci de secunde. Simţea o apăsare în stomac, iar palmele începuseră să-i transpire. Trecuseră trei zile de când fusese descoperit comandoul sinucigaş al japonezilor, în spatele poziţiilor brigăzii, dar era prima în care şi el fusese implicat în înfruntarea lui. Ieri o făcuseră sikhşii[1], alaltăieri gurkhaşii[2]. Acum era rândul puşcaşilor grăniceri. Compania lui Rance şi compania

[1] Adepţi ai religiei cu acelaşi nume, ce combină elemente islamice şi hinduse, locuitori ai statului Punjab (n. trad.).

[2] Locuitorii oraşului reşedinţă al conducătorilor Nepalului, bine antrenaţi ca gardă militară, o minoritate semnificativă în armata Indiei (n. trad.).

lui. Karenii[3] şi kachinii[4].

Focaliză binoclul. Imposibil să se apropie mai mult. Digul ce făcea parte din sistemul de irigaţie şi-i ascundea acum de privirile japonezilor era întrerupt de un grătar metalic ce nu i-ar fi oferit nici măcar cea mai mică protecţie. O misiune sinucigaşă, să ataci în asemenea condiţii şi, cu cât se uita mai mult, cu atât era mai mulţumit că primise ordinul doar de a-l susţine pe Rance, acoperindu-i înaintarea cu un baraj de foc.

Patruzeci de secunde. Se uită încordat la Nay Dun însă, cu excepţia unui spasm uşor, faţa lui ciocolatie era, ca de obicei, impasibilă. Un fluture pluti ameţit pe deasupra lui, înaintând greu prin aerul încins. Nimic altceva nu se mişca pe toată întinderea câmpiei. Nici un om. Puşcaşii, servanţii mitralierelor şi ai mortierelor, toţi cei care aşteptau ordinul de atac aveau rigiditatea personajelor desprinse dintr-un tablou.

Se uită din nou la ceas. Mai puţin de douăzeci de secunde. Fiecare dintre ele se lungea la nesfârşit, ca şi cum timpul ar fi fost elastic. Simţea pe buze gustul sărat al transpiraţiei, iar inima i se zbătea ca şi cum ar fi vrut să-i sară din piept. Pentru o clipă îl copleşi o neţărmurită milă pentru Rance. Pe urmă tensiunea îi goli mintea de orice urmă de sentiment şi nu mai percepu altceva decât bătaia puternică a inimii lui ce scanda numărătoarea inversă.

Zece secunde… Nouă… Opt… Şapte…

Ridică privirea şi în aceeaşi clipă îi văzu pe soldaţii lui Rance sărind în picioare. Prin salturi înainte, porniseră la atac în grupuri de câte doi sau trei, folosind la maximum denivelările terenului.

Rafala unei mitraliere se contopi cu urletul pornit din fundul gâtului lui Gilling. Aproape în aceeaşi secundă se dezlănţui focul de baraj din spatele valului de pământ, măturând ca o ploaie deasă liniile japonezilor. Privi în spate şi observă că cele două mortiere îşi lansaseră şi ele încărcătura. Îngrijorat, se uită prin binoclu la poziţiile inamicului, aşteptând efectul proiectilelor, iar când coloanele roşii de pământ se înălţară spre cer constată că tirul fusese prea scurt.

Întorcându-se la dreapta, zări silueta uscăţivă a lui Rance în mijlocul kachinilor din plutonul aflat în frunte. Celelalte două

[3] Populaţie din sudul Birmaniei, vorbind un dialect sino-tibetan (n. trad.).

[4] Populaţie din Birmania, India şi China, vorbind un dialect birmano-tibetan, cultivatori de orez, dar cu o bogată tradiţie militară (n. trad.).

plutoane mergeau puţin mai în spate. Toţi înaintau plini de elan, grupă cu grupă, traversând orezăria. Se aflau la aproape o sută de metri, trecând în diagonală prin faţa lui Gilling. Binoclul îi oferea imaginea lor mult mărită. Soarele luci pe o baionetă, pe o cataramă de centură. Cu revolverul în mână, ezitând o clipă, Rance continua să înainteze cu un metru sau doi înaintea soldaţilor.

Părea că nu ia în seamă focul dens din jurul lui, că nu-i pasă de nimic.

Tirul mortierelor fu iarăşi prea scurt. Gilling se răsti la ochitori, dar cuvintele îi fură acoperite de vacarm. Zgomotul greu al Brenurilor era punctat de pocniturile rare ale puştilor şi de staccato-ul mitralierelor. Un miros de încins venea dinspre valul de pământ. Aerul îşi pierduse limpezimea din cauza prafului spulberat de explozii.

Rance ajunsese la cincizeci de metri de ţintă. Acum alerga mai încet şi Gilling îl văzu cum se întoarce, gesticulând cu amândouă mâinile. Kachinii îşi îndreptară armele înainte, cu baionetele pregătite. Unii dintre ei erau înarmaţi şi cu săbii scurte. Ici şi colo câte-un om se prăbuşea ca şi cum i-ar fi fost secerate picioarele.

Zgomotul devenise asurzitor. Unul dintre mortiere lovi în sfârşit ţinta, şi un amestec de pământ şi pietre se înălţă din poziţiile inamicului. Gilling trase şi el. În spatele lui, Nay Dun urla ordine către puşcaşi.

Rance avea acum mai puţin de treizeci de metri de parcurs. Alerga cu paşi mari, iar picioarele sale lungi îl purtaseră mult înaintea celorlalţi. Pierderile erau tot mai mari şi, pentru prima dată, lanţul de trăgători dădu semne de ezitare. Formaţia de atac în vârf de lance îşi pierdea alinierea, se destrăma. După încă douăzeci de metri, plutoanele de pe flancuri se culcară brusc la pământ. Dar Rance şi oamenii lui înaintau mereu, aplecaţi înainte, ca şi cum ar fi înfruntat o vijelie.

Mâinile lui Gilling tremurau atât de puternic, încât nu mai putea să ţină binoclul la ochi. Lentilele fuseseră oricum acoperite de praful roşu şi de pulberea arsă. Rance se afla la zece metri de obiectiv, iar Gilling se îndoia că îl mai putea acoperi cu focul oamenilor săi, deşi părea o crimă să-l lase fără protecţie într-un asemenea moment. Mai întârzie o secundă sau două, cuprins de spaima morţii, apoi fluieră de trei ori. Armele amuţiră brusc, de parcă ar fi apăsat un buton. O tăcere scurtă, neaşteptată, învălui câmpul de luptă. Pe urmă, pârâitul armelor automate ale japonezilor îl asurzi pe Gilling, străpuns cu greu doar de ţipetele

sfâşietoare ale kachinilor.

Rance se afla în mijlocul puţinilor supravieţuitori ai plutonului său. Ajuns la zece metri de poziţiile inamicului, aruncă o grenadă. Păru să o facă greoi, studiindu-şi mişcarea ca şi cum nu ar mai fi avut un control deplin asupra mâinii sale. Gilling realiză că fusese rănit. Rance mai făcu doi paşi, se clătină, apoi se prăbuşi. Prin binoclu, Gilling îl văzu zbătându-se la pământ, cu spinarea arcuită. Cei câţiva kachini rămaşi în picioare trecură de el şi atacară la baionetă. Nici unul dintre ei nu ajunse la grămezile de pietriş. Unul câte unul, cu o iuţeală dramatică, se prăbuşiră asemenea marionetelor scăpate din sfori.

Gilling privi plin de descurajare scena. Răspunderea părea să fi căzut pe umerii lui. Pentru o clipă, mintea lui se zbătu să accepte ideea că atacul eşuase. Plutoanele din flancuri nu vor mai înainta cu nici un preţ. Singura lor speranţă era o retragere fără prea multe pierderi. Era conştient de gravitatea situaţiei şi realiza că au nevoie de sprijin, dar nu reuşea să se elibereze de imaginea lui Rance zbătându-se în ţărână.

Tocmai când căuta locul în care acesta se prăbuşise, doi japonezi săriră din adăpost şi se îndreptară în fugă spre Rance. Auzi respiraţia şuierată a lui Nay Dun, îl simţi cum tremură. Cu coada ochiului îl văzu pe subofiţer clătinând din cap şi ridicându-şi braţul în aşteptarea ordinului de deschidere a focului. Însă Gilling nu reuşi să deschidă gura. Cuvintele îi muriră încet pe buze. Rance se afla în bătaia armelor în aceeaşi măsură ca şi japonezii. Fascinat şi stupefiat, privi neputincios cum aceştia îl ridică de umeri şi-l trag în spatele mormanelor de pietriş. Totul se petrecuse în doar câteva secunde, dar timpul devenise elastic, iar groaza îi topise şi ultima fărâmă de forţă necesară pentru a interveni ca să prevină dezastrul, cu toate că ştia foarte bine ce consecinţe va avea ezitarea lui.

Abia după ce japonezii dispărură dădu ordinul. Instantaneu, focul izbucni de-a lungul valului de pământ, iar mortierele îşi lansară jerbele ucigaşe în jurul ţintei. Sub acoperirea tirului de baraj, cei care mai rămăseseră în viaţă din compania kachinilor începură să se retragă târâş sau în salturi scurte. Gilling simţea o greutate imensă apăsându-i pieptul. Filmul capturării lui Rance îi stăruia limpede în minte. Iar când întâlni privirea lui Nay Hun, citi acuzarea mută în ochii subofiţerului şi dori să-i strige: „Ce altceva aş fi putut să fac? Dumnezeule mare. Ce puteam să fac?”

Capitolul al doilea

Patruzeci de minute mai târziu, Gilling stătea cu locotenent-colonelul Church sub pâlcul de arbori unde fusese instalat comandamentul. Alături se înălţa o pagodă albă miniaturală, care părea făcută din zahăr ars. Era cu ei şi adjutantul Crawford, iar razele soarelui ce pătrundeau printre frunze îi luminau nefiresc faţa. Câmpul gol tremura în arşiţă, dincolo de trunchiurile groase.

— Brigada va trimite aici o unitate de gurkhaşi. N-avem de ales. Vor să cureţe cât mai bine drumul şi nouă ne-ar lua prea mult timp reorganizarea, zise Church. Făcu o pauză, apoi îl privi ţintă pe Gilling. Eşti absolut sigur că nu murise?

Gilling făcu semn că da.

— L-am văzut cât se poate de clar, domnule. Asta este şi motivul pentru care am încetat focul.

Repeta a nu ştiu câta oară această afirmaţie, dar acum Crawford nu se mai putu stăpâni:

— Ar fi fost mai bine dacă n-ai fi făcut-o, Tony.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Mai bine pentru Rance.

— Bine, dar dacă ordonam…

— Pentru el n-ar fi fost mai rău decât ceea ce s-a întâmplat.

Gilling clipi şi se încruntă.

— Nu înţeleg.

— Sam vrea să spună că bietul Rance a fost oricum ucis, interveni Church.

— *Ucis?*

Church trase adânc aer în piept:

— Da.

— De unde ştii?

Crawford răbufni:

— Pentru că i-au înfipt capul într-o baionetă şi l-au înălţat la vedere. Uite de unde ştiu!

— Ce-au *făcut?* strigă Gilling îngrozit.

— Nici mie nu mi-a venit să cred până nu m-am dus să văd cu ochii mei. Porcii i-au pus chiar şi o ţigară în gură.

— Isuse! Imaginea hidoasă care se născu în mintea lui Gilling îi provocă o senzaţie de vomă.

O vreme nici unul dintre ei nu mai spuse nimic. Se aflaseră neîncetat în plină acţiune timp de trei săptămâni, iar batalionul

număra deja optzeci de dispăruţi. Moartea şi mutilările nu mai erau o noutate. Dar una ca asta nu se mai întâmplase, în orice caz, nimic atât de nebunesc, înspăimântător şi inuman. Miasmele diavolului păreau să pună stăpânire peste câmpie.

Nu era deci un simplu zvon. Oroarea se petrecuse într-adevăr…

— Mai trăia. Mă uitam la el prin binoclu când l-au… se trezi Gilling vorbind.

— Nu trebuie să te învinovăţeşti pentru asta, îi răspunse Church obosit.

— Ar fi trebuit să fac ceva! Orice!

— N-aveai de unde să ştii ce urmează.

— Dar…

— Nici unul dintre noi n-avea cum să ştie, continuă Church aranjându-şi casca pe cap. Arăta dintr-odată mult mai bătrân, faţa îi era plină de riduri, iar părul tot mai alb. În orice caz…

O explozie îi tăie cuvintele. Se auziră alte bubuituri, însoţite de zgomotul armelor uşoare.

Crawford clipi.

— Probabil că au sosit unităţile gurkhaşilor.

Se întinseră la adăpostul copacilor. Linia fermă a orizontului era deja tulbure din cauza prafului ridicat de explozii cam la doi kilometri de ei. Nu puteau să vadă nimic, dar imaginaţia lui Gilling născoci scene pline de groază.

Nici acum nu coborâse cu picioarele pe pământ. Sentimentul de vinovăţie îl copleşea şi nu reuşea să-şi şteargă din minte privirea acuzatoare a lui Nay Dun. Simţi că îl cuprinde slăbiciunea, parte din cauza fricii, parte din cauza incompetenţei cu care îşi condusese oamenii pe parcursul unor evenimente atât de sângeroase.

— Avem legătura cu brigada. Comandantul Wemyss.

— Iarăşi? bombăni Church. Bine, vin imediat.

Se întoarse greoi spre cortul transmisionistului. Privindu-l cum se îndepărtează, Gilling îi spuse:

— A mai auzit cineva de Rance?

El oricum nu se mai putea gândi la altceva.

— Povestea asta a făcut ocolul poziţiilor noastre cu mult timp înainte de întoarcerea ta. Pot să spun că eşti, probabil, ultimul care a aflat.

Crawford îşi şterse ochii injectaţi, apoi privi plin de ură de-a latul câmpiei. Zgomotul luptei se stinsese deja.

— Sper că i-au învăţat minte! Sper că i-au trimis la naiba pe feciorii ăia de târfă!

Nu mai era nimic care să-l ţină pe Gilling la comandament, dar îşi întârzie plecarea către companie. O vreme stătu cu Crawford şi fumară în tăcere. Chiar dacă Crawford se mirase de prezenţa lui prelungită, nu o mărturisise, însă în cele din urmă se ridicase şi-i spusese înainte să plece:

— Mda, mai bine o iau din loc să văd dacă Bătrânul nu are nevoie de mine.

Apucase să facă doar câţiva paşi, când Church apăru iar. Îl aşteptară stingându-şi ţigările în ţărână.

— Drumul a fost eliberat, îi anunţă el. Acum putem primi ajutoare, eventual pe calea aerului. S-ar părea că nu le-a fost chiar uşor. Apropo, au recuperat şi şapte dintre răniţii noştri. Apoi, ca şi cum le-ar fi citit gândurile: Nu cred că au curăţat bine locul… Vrei să te ocupi tu de asta, Sam? Mă duc să pun ordine în formaţiile kachinilor.

Crawford pufni. Un catâr fornăi nu departe de ei.

— Aveţi ordine şi pentru mine, domnule?

— Deocamdată, nu, Tony. Repaus. După câteva clipe îl chemă: Tony!

— Da?

— Din câte îmi dau eu seama, ai avut perfectă dreptate, înţelegi? Ţine minte asta. Nu te condamna.

— Mulţumesc.

Gilling salută şi porni spre punctul de comandă al companiei sale. Ordonanţa lui, Saw Tun Shwe, tăia crengi cât un stat de om. Unii dintre soldaţi stăteau întinşi printre copaci, fumând, curăţându-şi armele, aranjându-şi echipamentul. Alţii se plimbau de colo-colo. Aerul era încărcat.

Perry, comandantul plutonului de mortiere, îl strigă când ajunse în dreptul lui şi Gilling se apropie de el. Era leoarcă de transpiraţie şi avea pielea iritată în jurul gâtului. Se alăturase batalionului în ultimele două luni şi făcea mari eforturi pentru a le fi tuturor pe plac.

— Băieţii mei s-au comportat bine?

— Bine, din moment ce au scăpat cu viaţă.

— Mie mi s-au părut mult prea lenţi. Aşteptam ordinul venit de la comandant şi m-am gândit că…

— Deci ai văzut tot ce s-a întâmplat?

Perry îşi muşcă buzele.

— De Rance vorbeşti?

— Da.

— Am văzut. Şi, pentru numele Domnului, mă jur că aş fi vrut să fiu orb. Cu ţigara în gură arăta ca o păpuşă de bâlci. Trei bucăţi la un penny, ştii? rânji el înciudat. Isuse, Tony, ce soi de război este ăsta?

Plecând, Gilling ridică din umeri, fără să-i răspundă. Soarele îl izbi de cum ieşi de sub adăpostul copacilor şi un val de transpiraţie îi umezi uniforma strânsă pe corp cu centură şi diagonală. Mergea încet, doborât de o acută senzaţie de deznădejde, urmărit de scenele de bestialitate ale dimineţii.

Locaşurile puţin adânci ale trăgătorilor bordau drumul ca şi cum ar fi fost craterele lăsate de un bombardament. Apropiindu-se, zări chipul dur al lui Nay Dun şi încă o dată se simţi doborât. Cât timp rămăsese sub pâlcul de arbori se putuse amăgi că imaginile de coşmar se vor topi. Îl întărise purtarea bărbătească a lui Church şi solicitudinea lui Crawford. Chiar şi nervozitatea lui Perry îi ridicase moralul. Dar aici, în câmpul deschis, singur cu karenii săi în bătaia soarelui crud, nimeni nu-l mai putea apăra de el însuşi. Şi ştiu că tot ce îi va oferi Nay Dun, o neîncetată stare de veghe, va fi o oglindă în care va zări înspăimântătorul secret al fricii sale care îi scăpase de sub control, doborându-l.

Capitolul al treilea

Era de mai puţin de trei ani în Birmania. Până acum un an şi jumătate fusese reprezentantul unei bănci în Rangoon şi îl concentraseră cu un an în urmă. El şi Glazebrook fuseseră primii ofiţeri rezervişti repartizaţi batalionului, dar în ciuda faptului că îi primiseră cu condescendenţă, răceala ofiţerilor de carieră dispăruse cu repeziciune. De atunci, se alăturaseră batalionului şi alţi civili care câştigaseră respectul camarazilor, ba chiar şi o invidiată îndemânare militară.

Dar nimic nu se schimbase între el şi Nay Dun. Atitudinea subofiţerului era şi azi aceeaşi din primele zile în care sosise în companie. Rigid şi corect, nu-i lăsase nici o clipă altă impresie lui Gilling decât aceea că se află în probe.

Scrisese acasă despre el imediat după ce se alăturase batalionului. În scrisoarea către tatăl său spunea: *Adjunctul meu este un subofiţer din armata colonială. Probabil că are patruzeci de ani, deşi nu-i poţi citi vârsta. Numără peste douăzeci de ani de serviciu, iar bagheta cu decoraţii este lată de trei degete. Mă simt extraordinar de stânjenit! Nu ştiu despre armată nici măcar cât a apucat el să uite şi îl simt cum mă supraveghează de parcă ar aştepta să greşesc în fiecare clipă. Este la fel de rece ca Sfinxul şi niciodată nu face risipă de vorbe. Dur ca o stâncă. Cu trecerea timpului, sper să aflu ce se ascunde în spatele măştii, dar deocamdată împart totul cu un străin...*

Pe atunci se aflau în cazarmă, îşi petreceau dimineţile cu instrucţia de front, iar după-amiezele ieşeau în pădurea vecină. Se jucau de-a soldaţii în zilele acelea, învăţând totul din mers. Cel mai apropiat câmp de luptă se afla pe alt continent, iar portul uniformei era mai mult un fel de a-ţi măguli conştiinţa. La popotă se discuta uneori despre eventualitatea detaşării batalionului dincolo de mări, în Africa de Nord sau în Abisinia. Sperau asta, simţindu-se oarecum vinovaţi, dar ştiau că nu au nici măcar cea mai mică şansă. Între timp, îndurau frustrările regimului cazon şi monotonia instrucţiei.

În fiecare dimineaţă a săptămânii, fix la ora 7, un Nay Dun în ţinută impecabilă îşi scotea oamenii pe platou pentru inspecţie, iar la 4,30 după-amiaza le dădea liber. Era ca şi cum ar fi lucrat în continuare la bancă. Ba chiar îşi permitea mult mai des decât până atunci să iasă seara, echipat bineînţeles cu uniforma lui

kaki, să cineze în oraş, să treacă pe la club sau să accepte invitaţia unuia dintre colegii lui însuraţi. Mereu avea ceva de făcut, mereu avea un loc în care să meargă. Şi oricât de puternică ar fi fost peste zi vigilenţa subofiţerului, amintirea aerului său critic se topea după primul pahar de whisky.

Pe parcursul acelor luni nu întâmpinase nici o dificultate în a-l ţine la respect pe Nay Dun. Mai târziu, când unitatea fusese trimisă spre sud-est, în sălbăticia munţilor, la graniţa cu Siamul, lucrurile deveniseră mai puţin simple. Cazarma îi crease unele abilităţi legate de instrucţia de front, dar jungla era o lume haotică şi străină, iar lipsa lui de experienţă îl punea în dificultate chiar şi în faţa unui proaspăt recrut karen.

Chiar şi aşa, tot mai putea să glumească. Într-o altă scrisoare către tatăl lui scrisese: *Nay Dun m-a pus la locul meu zilele trecute. Ne aflam la instrucţie în pădure, când unul dintre puşcaşii mei a fost muşcat de un şarpe, chiar deasupra gleznei. Am ajuns lângă el la câteva secunde după ce s-a auzit împuşcătura, dar pe viaţa mea că n-am ştiut ce să fac. Nu era una dintre chestiile pe care le înveţi la bancă sau la şcoala de ofiţeri rezervişti! Era însă evident că trebuia cumva oprită răspândirea veninului, şi asta cât mai repede! Un garou părea să fie primul pas. Tocmai începusem să improvizez unul, când Nay Dun a apărut ca o furtună, şi aproape m-a azvârlit de lângă rănit. În mai puţin de o secundă a scos un brici şi a făcut două tăieturi adânci între urmele muşcăturii. Pe urmă a început să sugă şi să scuipe tot răul. După toate astea a scos o ţigară şi a ţinut-o câteva secunde pe rană. Puşcaşul începuse să geamă, nu-l condamn, dar fără nici o îndoială că Nay Dun i-a salvat viaţa. Normal că m-am simţit în plus, asta ca să nu spun mai mult. Când totul s-a terminat, Nay Dun mi-a aruncat una dintre privirile lui enigmatice. Îmi dau seama la ce se gândea...*

Îi luase oarece timp minţii lui de orăşean să se adapteze noilor condiţii. Judecăţile lui erau adeseori greşite şi simţea mereu nevoia unui sfat pentru confirmarea deciziilor sale. Subofiţerul îl descuraja însă ori de câte ori îi punea o întrebare şi păstra cu cea mai mare grijă distanţa între ei. Ciudăţenia relaţiei lor nu era un lucru pe care l-ar fi putut discuta cu ceilalţi ofiţeri. Ar fi sunat ridicol. Era ceva absolut personal, adânc, subtil, şi-l măcina aşa cum apa macină stânca. Nu pentru că n-ar fi fost sensibil la critici sau la sfaturi. Le-ar fi primit cu cea mai mare plăcere. Ce îl nedumerea şi îl deranja era enigmatica expresie cu care îi erau complimentate ordinele şi deciziile. Din ce în ce mai mult avea

senzaţia că este supus unui test şi credinţa asta îi măcina încrederea. Îl bănuia mereu pe Nay Dun că citeşte în el, ca într-o carte, fiecare îndoială, fiecare ezitare, şi se simţea dominat de subordonatul său.

Odată, în timpul unei lungi misiuni de patrulare, trăise sentimentul derutei totale. O întreagă amiază se păcălise să nu accepte această evidenţă, sperând cu disperare că harta îi va veni în ajutor şi îl va salva. De mai multe ori îşi spusese că nu ar fi nici o ruşine în a-l consulta pe Nay Dun, dar mândria îl împiedicase să o facă. Într-un sfârşit s-ar fi putut orienta, dar ceea ce-l înnebunea era faptul că subofiţerul ştia exact unde sunt şi în mod intenţionat nu-l ajuta.

Nu mai avea nici posibilitatea de a evada seara pentru câteva ore ca să cineze, să danseze sau să se plimbe pe plajă în compania prietenilor. Toate astea erau departe. În continuare nu aveau un inamic în faţa lor, în continuare se jucau de-a războiul. Dar acum antrenamentul era dur, la trei sute de kilometri de calea ferată şi de cel mai apropiat oraş, adânc în jungla verde, un tărâm uitat de lume prin care nici ofiţerii cei mai experimentaţi nu trecuseră.

Nay Dun nu se dovedise nici măcar pentru o clipă altfel decât foarte eficient. Plutonul lui era cel mai bun, oamenii lui erau cel mai bine struniţi. Autoritatea lui era uriaşă şi baremul de disciplină impus de el, cel mai respectat. O uriaşă experienţă militară combinată cu obişnuinţa traiului în junglă. Era casa lui, ţara karenilor, iar pentru ei sălbăticia oferea aceeaşi protecţie şi siguranţă ca străzile unui oraş. Singurul novice, îşi spunea Gilling înciudat, singurul om cu totul străin, singurul nepriceput era chiar cel aflat la comandă.

Odată mâncase bureţi, roşii, mari cât palma. În câteva minute gâtul i se congestionase, iar limba îi amorţise. Un sfert de oră suferise îngrozitor. Preocupat să-i avertizeze pe ceilalţi, îl chemase pe Nay Dun ca să-şi anunţe soldaţii că bureţii erau otrăvitori.

— Ştiu deja asta, domnule, îi spusese el fără răutate, dar chiar lipsa oricărei urme de emoţie în glas părea un comentariu aproape batjocoritor. Ştiu asta din copilărie.

Avuseseră loc şi alte incidente: calcule greşite, erori prin omisiune, mici prostii. Fiecare dintre ele surpase încrederea lui Gilling în propriile sale puteri. În prezenţa subofiţerului se închidea în el. Deşi lucrau bine împreună la îndeplinirea ordinelor venite de sus, pentru toate celelalte acţiuni încerca să se pună în

gardă şi să se expună cât mai puţin posibil. În clipele de descurajare se gândea că toată mascarada lui Nay Dun legată de ordine şi disciplină era făcută doar pentru a-şi bate joc de el. Nici în cele mai bune momente nu era în stare să renunţe la suspiciunea că se află sub o atentă supraveghere. Cât de mică i-ar fi fost nesiguranţa, Nay Dun era acolo pentru a o accentua.

Lunile trecuseră. Războiul întunecase orizontul şi le adusese în faţă un inamic. Batalionul fusese trimis din nou în câmpie, unde drumurile erau pline de refugiaţi şi unde orizontul era întunecat de coloane înalte de fum. Realitatea depăşea orice imaginaţie. Glazebrook fusese făcut fărâme la Pegu, Mackenzie murise în urma rănilor căpătate într-o acţiune de patrulare. Fiecare companie suferise pierderi. Şocul şi oboseala le întunecau minţile, le toceau imaginaţia.

Iar acum, în ultimele ore, realitatea devenise un coşmar. Ceva monstruos se arătase şi trecuse printre ei, iar el se îndrepta spre locul în care subofiţerul îl aştepta, întrebându-se dacă acesta îi înţelesese frica.

Capitolul al patrulea

Zăcuseră în locaşurile individuale ziua întreagă şi nici măcar un singur nor nu îmblânzise soarele. La amiază, prima escadrilă de bombardiere japoneze trecuse pe deasupra lor, iar ei o priviseră neputincioşi cum se îndepărtează. Mitralierele Bren erau la fel de inutile ca nişte jucării. Mai târziu le văzuseră întorcându-se, zburând la mare înălţime, în formaţie compactă, fără nici o pierdere, ca şi cum cerul ar fi fost deja al lor, permiţându-le să se plimbe oriunde aveau chef.

Camioane grele erau abandonate pe marginea şoselei şi doar câteva vehicule de teren îşi mai croiau drum prin caniculă. Miraje apăreau deasupra macadamului încins, iar căldura deforma contururile cândva clare ale dealurilor ce mărgineau câmpia. Pâlcurile de copaci răspândite ici şi colo pe câmp păreau insule pe ocean, iar egretele rotindu-se în jurul lor, pescăruşi.

Un alt val de bombardiere trecu spre nord la mijlocul după-amiezei, iar Gilling nu putu decât să îl urmărească disperat. Cerul era la fel de greu de apărat ca şi câmpia.

Privea imensitatea din jurul lui şi se întreba cât îi vor mai putea ţine în şah pe japonezi. Brigăzile din linia întâi deja nu mai puteau acoperi linia frontului. Erau kilometri de câmp deschis pe care inamicul putea înainta în voie şi era doar o problemă de timp până când aveau să fie atacaţi de o unitate mult mai importantă decât comandourile care se strecurau în noapte.

Erau covârşiţi numeric şi ca posibilitate de manevră încă din start, iar acum, când Rangoonul căzuse, presiunea exercitată asupra lor devenise insuportabilă. Următorul atac avea să fie şi mai violent decât cel anterior, oricât de necruţător se dovedise acesta. Fiecare atac îi va împinge înapoi şi vor ajunge în situaţia în care nu vor mai avea unde să se ascundă şi vor rămâne fără nici o posibilitate de aprovizionare. Între timp, bazele lor şi căile de comunicaţie erau distruse sistematic din aer. Era demoralizant să-ţi imaginezi oraşele din lemn cuprinse de vâlvătăi, podurile rupte, calea ferată în ruină. Tot ceea ce puteau să facă era să privească trecerea triumfală a bombardierelor şi să aştepte următorul asalt.

Se gândi că Birmania devenise un uriaş fund de sac, o enormă capcană. Teama ce-l cuprinsese în zori nu-l părăsise, iar acum era stăpânit de imaginea prăbuşirii finale. Nu ştia dacă Church şi

Crawford şi ceilalţi împărţeau cu el această disperare, sau mai aveau o urmă de speranţă. Simţea însă, în prezenţa lor, în mod ciudat, o senzaţie de siguranţă. Instinctul turmei lucra în el, dorinţa de a sta printre semenii săi, şi de mai multe ori pe parcursul zilei se uitase spre punctul de comandă dorind să găsească un pretext pentru a petrece cu ei măcar câteva minute, pentru a vorbi cu cineva care să-l înţeleagă, scăpând astfel de acuta senzaţie de izolare.

A trecut neobosit de la un pluton la altul, inspectând poziţiile companiei, urmărit de Saw Tun Shwe ca de o umbră. După-amiaza târziu, din linia întâi i s-a raportat o mişcare în flancul lor drept, dar se dovedise a fi o patrulă a celor din Punjab. Nu mult după aceea s-a deschis focul asupra lor dinspre sud, dar atacul nu a durat mult. Alarmele false nu erau ceva nou. Tăcerea fierbinte s-a pogorât din nou asupra lor şi câmpia s-a întors la pustietatea ei primordială.

Cu o oră înainte de apus, traversând orezăria, Abbott a apărut pe neaşteptate dinspre comandament. Era un ofiţer de carieră aflat la comanda unei alte companii de kareni.

— Salut, străine! Cum merge? Şi vorbele lui pline de viaţă i-au încântat urechile lui Gilling.

— Aşa şi aşa. Pun pariu că te-ai săturat de toate astea.

— Am chiulit pentru cinci minute. Bătrânul a vrut să mă vadă, dar să fiu al naibii dacă mă întorc în cotlonul meu fără să-i văd şi pe ceilalţi cum se bucură de viaţă.

Gilling se minună că cineva mai putea zâmbi, arătând relaxat şi calm în ciuda murdăriei şi transpiraţiei. Abbott continuă:

— Ai avut o dimineaţă de toată frumuseţea, Tony.

— Nici acum nu mi-o pot scoate din minte şi nu mi-o iert.

— Nu asta voiam să spun. Flăcăii tăi cum au luat-o? spuse el mângâindu-şi mustaţa aurie.

— Nu fac prea mult zgomot, după cum ştii.

— Şi redutabilul Nay Dun?

— Doar Saw Tun Shwe a încercat să-mi vorbească.

— Şi ce a spus?

— Că japonezii sunt mult prea sălbatici. Atâta tot.

Abbott pufni privindu-i pe soldaţii aflaţi în locaşurile de lângă ei. Ochii lui se înăspriră. Rance îi fusese prieten apropiat.

— Este un punct de plecare. Nu o să le-o iert niciodată. Nici într-o sută de ani! spuse el vehement şi, după un moment de tăcere, continuă: Le-am promis băieţilor un premiu, cinci rupii pentru un japonez ucis şi cincizeci pentru un prizonier.

— Bătrânul a aprobat aşa ceva?

— Nu i-am spus nimic despre asta. Este un aranjament între noi. Premiul lui Abbott. Dacă într-o săptămână ajung falit, nimic nu-mi va face mai multă plăcere.

— Nu vei fi, scăpă Gilling răspunsul.

— Falit? îl scrută Abbott cu buzele strânse. Eşti defetist, Tony.

— Azi am primit un duş rece.

— Cei mai mulţi dintre noi au păţit-o, într-un fel sau în altul.

Gilling privi pierdut orizontul; disperarea lui era evidentă.

— Te întreb, Mike, ce şanse avem? Ne vor încercui peste puţin timp. Asta e uşor de înţeles.

Se descărca pe Abbott pentru toate cele îndurate peste zi.

— Avioanele lor ne lasă în pace de douăzeci şi patru de ore, dar nu fac asta dintr-un exces de iubire. Mai au ceva de terminat înainte de a ne face şi pe noi terci.

Abbott se pleoşti, umerii îi căzură fără vlagă.

— Dumnezeu ştie.

După o altă pauză, schimbând tonul, zâmbi din nou şi continuă:

— Tot ceea ce pot să spun este că ne câştigăm viaţa în cel mai păduchios mod.

Privirile lor se întâlniră. Vinovat, Gilling rosti:

— Îmi pare rău, Mike.

— Şi eu sunt trist, nu-ţi face griji. Este o boală profesională. Tot măcelul ăsta, munca de gropari. Cei puţin nu vor ajunge până la Londra. Mai bine o iau din loc. Salut, Tom, spuse el şi se pregăti de drum, aranjându-şi centura.

— Salut, Mike, sper să ne vedem curând.

— Ar trebui să punem un pariu pe chestia asta.

Gilling îl privi cum se îndepărtează. Faptul că se împărtăşise cuiva avusese acelaşi efect benefic ca şi o prelevare de sânge. Slăbiciunea lui făcuse câţiva paşi înapoi şi fusese împiedicată să se răspândească. Exceptându-l pe Nay Dun, n-aveau altă soluţie decât să-şi ascundă frica. Disperarea, fiorii reci de teamă erau oricum autodistructivi. Pentru subedar[5], însă, va fi suficient să-l vadă în acţiune ca să-i pună necruţătorul diagnostic. Abbott recunoscuse simptomele, dar recursese la cel mai simplu remediu: încurajarea. Nu avea să zărească aşa ceva pe masca impasibilă a lui Nay Dun. Totul era pus în joc: un ofiţer britanic

[5] Subedar (subadar): subofiţer în armata colonială britanică din India (n. trad.).

este un bun conducător, pe care îl poţi da oricând drept exemplu. Un ofiţer britanic trebuie să fie precum colonelul Church, căpitanul Crawford, căpitanul Abbott…

Gilling privi lung în urma căpitanului Abbott, recunoscător, dar şi invidios.

Soarele apunea printre câţiva nori răzleţi. Compania primise la masa de seară un meniu improvizat, adus de la popota adăpostită într-o depresiune în care un izvor le dădea suficientă apă. Gilling mâncă împreună cu oamenii săi, făcând să-i alunece pe gât orezul şi carnea aţoasă cu ajutorul unei căni de ceai prea dulce. Catârii fuseseră adăpostiţi într-o vale, iar acum, odată cu lăsarea nopţii şi cu relativa răcire a aerului, erau scoşi pe câmp.

Câmpia părea că se micşorează pe măsură ce se lăsa întunericul. Compania se pregătea pentru noapte şi Gilling făcu un tur de inspecţie pe la toţi comandanţii de grupe şi de plutoane, fixând sectoarele de tragere, controlând santinelele, anunţând parola. Deşi erau în rezervă, atmosfera era tensionată. Crepusculul era oricum un timp rău, periculos, ce stimula imaginaţia şi măcina nervii. Doar catârii, răspunzându-şi unii altora, mai rupeau tăcerea nopţii.

Începură să strălucească stele izolate. Puţin după ora 7, un curier îi transmise lui Gilling ordinul de a se prezenta la comandament, iar el îl lăsă drept înlocuitor la comandă pe Nay Dun. Faţă de câmpul deschis, sub copaci întunericul părea şi mai adânc, dar lumina palidă a unei lămpi de vânt îi călăuzi paşii. Maiorul Gray, al doilea la comandă, îl salută de cum intră în conul de lumină. Arăta îngrozitor de obosit.

— Ah, Tony. Comandantul se află la brigadă şi ne-a trimis ordinul de a patrula pe drumul spre nord pentru a preveni infiltrarea inamicului.

— Înţeleg, sir.

— Compania lui Mike Abbott va acoperi primul schimb, până la ora 2, pe urmă îl va înlocui Richardson, care va continua misiunea până în zori. Ai înţeles?

Gilling dădu din cap afirmativ.

— Fă în aşa fel încât oamenii tăi să ştie de asta. Tu te afli în cea mai bună poziţie pentru a supraveghea drumul şi nu vrem să ne trezim că s-au strecurat pe acolo.

— Foarte bine, sir. Asta este tot?

— Da, spuse Gray ducându-şi amândouă mâinile la ceafă. Umbra lui pe pânza de cort părea imaginea unei păsări uriaşe.

Mai trebuie să ştii că Abbott pleacă într-un sfert de oră.

Gilling salută şi se întoarse pe călcâie. Porni la drum printre umbrele ce dansau, apoi ieşi la câmp deschis, sub lumina nesigură a stelelor. Gray fusese extrem de scurt în ordinele date şi nu mai fusese nimeni de faţă, iar acum trebuia să părăsească comandamentul primitor şi să se întoarcă printre oamenii săi. Singurătatea sâcâitoare îl cuprindea pe măsură ce se îndepărta. Simţea că noaptea va trece greu şi îşi dorea ca ziua de mâine să nu fie la fel ca aceea care tocmai se termina.

Toţi oamenii păreau doar nişte umbre, iar Nay Dun se topise printre soldaţii săi. Gilling nu mai avea nici o scăpare de el însuşi, iar toate cele trăite pe parcursul zilei îl înăbuşeau.

Capitolul al cincilea

O felie subţire de lună îşi făcu apariţia pe cer puţin după ora 10, ajutând stelele să lumineze câmpia. Oamenii dormeau pe rând în adăposturi, câte două ore pe schimb. Era uşor să dormi. Ultimele patru zile le fuseseră prea de ajuns, aşa că adormeau instantaneu, cu armele în mâini, în orice poziţie s-ar fi aflat.

Gilling adoptă procedura obişnuită, prin care împărţea răspunderea cu unul dintre comandanţii de pluton şi cu primul între subofiţeri. Dormi până la miezul nopţii, când un soldat îl trezi, şi atingerea mâinii lui îl aduse brusc la realitate. Cu privirea înceţoşată, se ridică în picioare clătinându-se. Câmpia era superbă în lumina stelelor, chiar dacă nu putea să se bucure de imaginea ei. Urletul unui şacal sfâşie tăcerea nopţii, limpezindu-i mintea.

— Ceva de raportat? îşi auzi vocea groasă.

— Nimic, domnule căpitan.

Soldatul se întoarse la plutonul său şi Gilling porni în patrulare. Şacalul se auzi din nou, rău prevestitor. Traversă drumul pentru a supraveghea sectorul nordic.

Nici o urmă din patrula lui Abbott, dar era liniştitor să ştii că ei se aflau undeva dincolo de barajul de sârmă ghimpată. Unul dintre puşcaşi raportă că văzuse câţiva dintre oamenii lui Abbott cu un ceas în urmă.

Tăcerea plutea deasupra câmpiei asemenea unui leş şi nimic nu se clintea sub lumina tremurătoare a stelelor. Gilling inspectă locaşurile trăgătorilor, amplasate la est şi la vest de drum, scrutând necunoscutul, ciulind urechile pentru a mai auzi şi altceva decât ţipetele şacalului sau scrâşnetul propriilor lui paşi pe pietriş. Era aproape imposibil să nu bănuieşti că dincolo de bătaia privirilor întunericul se umplea cu japonezi.

În apropiere, unul dintre kareni tuşi, un altul îşi întinse picioarele. Cu unii dintre ei Gilling schimbase câteva vorbe, cu alţii stătuse la discuţii mai mult. Îi ştia pe toţi după nume, le cunoştea calităţile şi defectele. Dar nu ştia ce gândesc în sinea lor, iar acum se întreba dacă nu cumva şi imaginaţia lor o luase razna. Şi ei îndurau aceleaşi orori. Chiar şi cel mai naiv dintre ei îşi dăduse probabil seama că lupta lor este fără speranţă. Felul în care murise Rance îi mişcase oare? Desigur, doar o generaţie sau două îi despărţea de strămoşii lor barbari, dar ar fi fost normal să

fie impresionaţi. Aşteptase de la ei mai mult decât un comentariu indiferent despre moartea lui Rance şi crezuse că noaptea îi va aduce într-o stare de maximă nervozitate. Nu vedea însă nici o schimbare. Erau la fel de impasibili ca ieri, doar mai bătrâni cu o zi, o zi obositoare, în sufletul lui ştia că n-ar fi putut spera să se afle la comanda unei trupe mai bune, dar mai ştia că numai printr-un efort uriaş ar fi putut să-i clintească din starea lor de apatie. Se surprinse dorind ca faţada lor disciplinată să arate semne de slăbiciune, pentru a găsi o cale spre respectul reciproc.

Făcu un scurt popas lângă drum, ca să pună cap la cap cele aflate în turul de inspecţie, încercând să-şi alunge din minte viziunea morţii lui Rance. Făcea efortul să se gândească la orice altceva cu excepţia trecutului foarte apropiat şi a viitorului imediat. Cu un soi de disperare îşi spunea că şi ceilalţi din batalion sunt cu nervii la pământ. Church şi Grey erau însuraţi şi habar n-aveau dacă soţiile lor fuseseră evacuate şi se aflau în siguranţă. Se bănuia că fratele lui Crawford fusese ucis în Malaysia. Multe dintre satele karenilor se aflau în mâinile inamicului... Pauza pentru reflecţie nu-i făcu nici un bine, nu ajungea nici unde întinzând coarda prea mult. Furia ar fi fost mult mai bine venită, furia oarbă, iar spaima celor trăite l-ar fi întărit. Îi lipsea însă această resursă de tărie. Oraşele şi satele birmaneze nu trezeau în el nici un sentiment. Nu avea soţie, nici fraţi. Singura rudă apropiată era tatăl lui, iar Sussexul se afla la aceeaşi distanţă de el ca şi Timbuktu. Nu-l impresiona decât faptul că se afla în mijlocul vâltorii, era singura lui implicare în ceea ce se întâmpla în jur, şi trebuia să-şi înfrângă de unul singur disperarea ce-şi făcuse sălaş în sufletul său. Îi lipsea chiar şi furia răzbunătoare a lui Abbott, provocată de pierderea unui prieten apropiat. În aparenţă totul se traducea prin panica ce-i ştirbise siguranţa de sine.

Se mai gândi o vreme la Abbott, înţelegând tot mai bine de ce îl invidiază, apoi îşi continuă patrularea. Timpul se scurgea greu, marcat de lenta trecere pe cer a lunii şi de rotirea constelaţiilor. Tăcerea era deplină, dar nervii lui rămăseseră la fel de încordaţi. Acalmia nu putea să dureze la nesfârşit. Japonezii urmau să o rupă când vor fi pregătiţi, alegând ei locul şi momentul. Iniţiativa le aparţinea şi singura surpriză era întârzierea nejustificată a următoarei lor mutări.

Un şoim trecu pe deasupra şi era suficientă linişte pentru a-i auzi bătaia aripilor. Privindu-şi ceasul descoperi că schimbul lui

este pe sfârşite. Nay Dun era următorul, drept care se îndreptă spre locul în care cantona plutonul subofiţerului. Înainte de a-l trezi, studie faţa încordată a adjunctului său. De parcă ar fi făcut asta pentru prima dată, remarcă bărbia puternică, nasul arcuit, pielea spână, fruntea nu tocmai înaltă, musculatura impresionantă. Chiar şi în somn, omul arăta a soldat, a profesionist, iar expresia lui era la fel de străină şi încifrată.

Se sculă înainte ca mâna lui Gilling să-l atingă:

— Domnule?

— Ora 2, subofiţer. Ora 2.

Încordarea lui Nay Dun se topi. Se frecă la ochi şi îşi curăţă casca înainte de a şi-o pune pe cap. În picioare, îi ajungea lui Gilling până la umeri.

Gilling spuse:

— E linişte. Nu s-a auzit nici măcar un sunet.

Se aflau în apropierea drumului, la câţiva paşi de primele locaşuri de tragere. La scurt timp după ce-i ieşiseră vorbele din gură, unul dintre puşcaşi se întoarse scrutător în direcţia lor. Privind în spatele lui, Gilling văzu siluetele fantomatice ale unor oameni în mişcare. Spectacolul îl găsi complot nepregătit. Soldaţii se aflau la mai puţin de o sută de metri, în formaţie strânsă, şi se îndreptau spre ei. Înfrigurat, se aruncă la pământ, trăgând instinctiv de şnurul fluierului. O fracţiune de secundă mai târziu realiză că greşise, dar era deja prea târziu. Stătea pe brânci, sprijinit în coate şi genunchi, la picioarele lui Nay Dun. Un fior rece îl străbătu din creştet până-n tălpi, urmat de roşeaţa sentimentului de jenă. Timpul parcă se oprise. Ştia exact ce avea să spună subedarul, însă aşteptarea era o lungă agonie înecată în ruşine.

— E compania căpitanului Abbott, thakin. Se întorc.

Gilling se blestemă în gând.

Reuşi să fure un ceas de somn chinuit înainte să înceapă focul. La început se auzi din sud, în rafale înăbuşite, ca printr-o fereastră închisă. Timp de câteva secunde nu văzu nimic. În primele clipe i-a fost imposibil să-şi dea seama cât de aproape se ducea lupta şi din ce direcţie pornise atacul. Apoi câteva rachete luminoase licăriră în depărtare şi trecură ca nişte opaiţe zburătoare pe deasupra subunităţilor din prima linie.

Karenii se aşezară mai bine în adăposturile lor, aşteptând ca inamicul să se apropie. Erau nemişcaţi ca nişte statui. Focul continuă timp de douăzeci de minute, apoi se stinse treptat. O

rachetă de semnalizare se ridică solitară pe cer, iar tăcerea se aşternu încă o dată peste câmpie. Dar nu puteau să-şi slăbească vigilenţa. Nu ştiau unde şi când avea să pornească un nou atac; oamenii rămaseră la posturile lor, pierzând orice şansă de a mai dormi în noaptea aceea. Două ambulanţe trecură de-a lungul liniilor batalionului, puţin după ora 4, şi când se întoarseră lumina tulbure a dimineţii începuse deja să alunge întunericul.

Gilling se simţea uşurat. Fuseseră din nou cruţaţi – cel puţin deocamdată. Îşi aprinse o ţigară şi se ridică în picioare, flexându-şi genunchii pentru a-şi alunga amorţeala. Soarele se ridicase deasupra colinelor din est, iar compania lui Richardson se mişca în tăcere de-a lungul drumului, în coloană. Misiunea ei se încheiase. Încerca să nu-şi amintească de incidentul cu Nay Dun, dar roşea de fiecare dată când memoria nu ţinea cont de voinţa lui. Subedarul nu mai spusese nimic cât timp fuseseră împreună, iar Gilling se ferise în mod deliberat să i se adreseze. Dar Nay Dun ştia. Nu era orb. Deja ştia foarte bine. De acum încolo privirea lui cercetătoare va fi mai intensă, mai umilitoare ca niciodată.

Capitolul al şaselea

Au hrănit şi au adăpat catârii. Oamenii au mâncat şi şi-au băut ceaiurile exagerat de dulci. Saw Tun Shwe a umplut un bidon la izvor şi Gilling s-a aşezat la marginea drumului, frecându-şi barba nerasă de două zile, cu intenţia să se bărbierească. Pe măsură ce soarele se ridica pe cer, câmpia părea că se lărgeşte şi poziţia ocupată de divizie devenea de dimensiuni neglijabile. În spatele parcelelor cultivate de lângă pagodă se vedeau locaşurile de tragere ale companiei lui Abbott, ca nişte muşuroaie de furnici. Printre copacii din jurul clădirii se mişcau din când în când siluete neclare. O coloană de camioane de mare tonaj, cu observatori agăţaţi de caroserii în faţă şi în spate, trecu pe lângă ei dinspre nord, ridicând un nor de praf. Cu aceste excepţii, fără a pune la socoteală şi compania lui, câmpia părea complet pustie.

Sentimentul de izolare devenise insuportabil şi, imediat cum a terminat să se radă, Gilling s-a dus la punctul de comandă. Prima persoană pe care a întâlnit-o a fost Lloyd, ofiţerul cu semnalizarea.

— *Hallo, mon brave.* Era salutul preferat al lui Lloyd, dar în dimineaţa aceasta suna forţat. Vrei o cafea?

— Am băut deja una, mulţumesc.

— Urâtă treabă azi-noapte, nu-i aşa? Un fel de joc de-a şoarecele şi pisica. Dar puţin exerciţiu nu strică.

— Aşa se pare.

Ochii lui Lloyd se rostogoliră în spatele ochelarilor.

— Sunt convins că o să te bucuri când o să afli că, potrivit B.B.C.-ului, suntem pe cale să stabilizăm frontul.

— Chiar *suntem*?

— Acţiuni de patrulare, pierderi în rândurile inamicului, atacuri respinse. Păreau foarte siguri de ei.

— Dumnezeule! exclamă Gilling.

Plecă mai departe, până la pagodă. Crawford şi Gray se aflau acolo, aplecaţi deasupra unei hărţi întinse pe pietrele albe. Crawford îşi ridică ochii.

— Tocmai am trimis după tine, Tony.

— Da?

— Te cheamă la comandament.

— Ai idee de ce?

— Mai bine să nu-ţi spun dinainte, dacă nu te superi, însă e în

legătură cu retragerea noastră.

— Divizia?

— Toată suflarea.

— Când?

— Diseară.

— Nu e prea devreme, după părerea mea, interveni Gray. Sincer vă spun, astă-noapte am crezut că începe balul, dar se pare că nu erau pregătiţi. Cu puţin noroc, ne lasă în pace până mâine.

Câţiva papagali verzi zburară greoi printre crengile cu flori purpurii ale copacilor din apropiere. Mirosea a fum, a sudoare şi a praf.

— Bătrânul te aşteaptă, zise Crawford.

Gilling făcu un semn din cap şi porni pe lângă pagodă. Trecuseră douăzeci şi patru de ore de la moartea lui Rance, dar i se păruseră o eternitate şi avuseseră un efect devastator asupra nervilor lui. Cu cât divizia rămânea pe loc mai mult timp, cu atât temerile l-ar fi copleşit şi i-ar fi redus capacitatea de luptă. Noutatea aflată de la Crawford însemna o evadare din acest loc pe care-l detesta, iar perspectiva de a se afla iarăşi în mişcare îl uşura şi îi atenua senzaţia obsedantă că este prins într-o capcană. Mintea lui refuza cu încăpăţânare să treacă dincolo de sentimentul imediat de eliberare. O nouă retragere a diviziei nu putea totuşi să îndepărteze pericolul raidurilor aeriene şi nici pe cel al unui atac terestru. Inevitabilul avea să fie doar amânat şi nimic mai mult. Orezăriile, acum uscate, erau la fel peste tot: goale, perfect plate, imposibil de apărat. Dar, în pofida raţiunii, nu-şi pierduse speranţa.

Deschise porthartul de la şold şi aruncă o privire peste câmpia care se întindea la nord de poziţiile diviziei. „Unde?” se întrebă în gând. Era pe punctul să-l întrebe pe Crawford, când auzi vocea lui Church.

— L-aţi chemat pe Gilling?

— E aici, domnule colonel, răspunse Crawford.

Gilling luă poziţia drepţi şi îşi lipi călcâiele. Nu-l văzuse venind pe Church şi nici nu se întrebase, până în acest moment, de ce fusese ales tocmai el. O nuanţă din glasul comandantului, poate tonul de urgenţă, îi provocă, pentru o clipă, neliniştea.

— A, aici erai! exclamă Church întorcându-se spre el.

— Da, domnule.

— Am o treabă pentru tine, Tony. Vino la masă, ca să pot să-ţi explic totul cât mai clar.

— Eu aş pleca, Charles, acum e momentul, interveni Gray. Te superi dacă îţi iau jeepul? E singura maşină rapidă.

— Bine.

Gray se îndepărtă, călcând apăsat. Church îl conduse pe Gilling până la masa de bambus aşezată sub cel mai apropiat copac. Crawford veni în urma lor.

— Sam ţi-a spus ceva?

— Numai că divizia se retrage.

— Înţeleg. Church îşi aruncă pălăria pe masă şi despături propria lui hartă. Făcu o pauză înainte să înceapă, ca şi cum dorea să-şi ordoneze gândurile.

— Vom începe o retragere tactică de aproximativ şaptezeci de kilometri, începând din noaptea aceasta şi continuând următoarele patru nopţi, zise el brusc. Vom ajunge aici – întinse spre hartă un deget îngălbenit de tutun – unde câmpia se îngustează cam la jumătate, şi vom stabili o poziţie defensivă până când chinezii se vor instala ferm în spatele nostru.

— Chinezii?

— Trei divizii de-ale lor au plecat acum câteva zile din nord. Zâmbetul aduse mici evantaie de riduri în colţurile ochilor lui Church. Ce părere ai de vestea asta?

— Nu puteaţi să-mi daţi una mai bună.

Moralul lui Gilling crescu brusc. Vorbiseră nu o dată despre posibilitatea ca armata chineză să le trimită întăriri, dar până şi cel mai înrăit optimist din batalion încetase să mai creadă că asta se va întâmpla vreodată. Doar cu o săptămână în urmă, Church îi readusese la realitate, reducând la zero un mesaj în care se spunea că trupele chineze sunt pe drum. „Brigada nu ştie nimic”, spusese el, „iar eu sunt o cătană prea bătrână ca să mai cred că tot ce zboară se mănâncă.”

— Evident, asta schimbă puţin lucrurile, zise Church. Nu mai e un secret pentru nimeni, nici măcar pentru japonezi. Chiar din acest motiv şi-au intensificat atacurile aeriene în ultimele zile… Hm, am deviat de la subiectul discuţiei. Să ne întoarcem la punctul de plecare. Degetele lui intrară din nou în acţiune. Noi suntem aici, corect? În următoarele patru nopţi ne vom deplasa până aici, la Gyobin. Ai înţeles?

— Da, domnule colonel.

O parte din disperarea lui Gilling, acumulată de-a lungul ultimelor zile, se volatiliză în timp ce se uita la hartă, încă mai puteau să spere şi, cu puţin noroc… însă nu reuşea să scape de un vag sentiment de nelinişte. De ce fusese chemat aici înaintea

tuturor? Ce avea de gând Church?

— Mâine în zori, continuă colonelul, divizia va ajunge lângă albia acestui râu – Nga Chaung – imediat la nord de intersecţia de drumuri de la Bandaung. Gray s-a dus acolo în recunoaştere.

Drumul se desfăşura pe mijlocul câmpiei, la fel de drept ca o linie trasă cu rigla. De-a lungul a o sută optzeci de kilometri, sau poate mai mult, nu făcea nici o curbă. Singura derivaţie existentă era cea care ducea la Bandaung, însă şi aceasta era o buclă foarte scurtă care se închidea după numai cincizeci de kilometri. Părea mai degrabă partea rotunjită a unui „D” alungit.

— Imediat la nord de intersecţie, repetă Church apăsat. După alte şaptezeci şi două de ore ne vom regrupa la Gyobin, ceea ce înseamnă alţi cincizeci de kilometri la nord de punctul în care derivaţia de la Bandaung se închide în şoseaua principală. Mâine pe vremea asta punctul de sud al derivaţiei va fi deschis pentru inamic. În aceste condiţii este absolut vital să îl oprim să înainteze pe bucla care trece prin Bandaung şi să ajungă la Gyobin înaintea noastră.

Gilling ghici ce urma şi inima i se opri.

— Tu trebuie să-l împiedici s-o facă.

— Am înţeles.

Auzi propria lui voce ca prin vis. Church îl privi în ochi.

— Ca să fiu sincer, Tony, trebuie să recunosc că pentru aşa ceva e nevoie de cel puţin două companii, dar divizia nu se poate lipsi de ele. Nu vor să-şi risipească forţele. Coarda e întinsă deja la maximum, ştii foarte bine. Au făcut pregătirile pentru minarea drumului şi sunt de părere că terenul este suficient de accidentat pentru a permite unei forţe reduse să facă ceea ce trebuie. Aşteptă o clipă. Cunoşti bine drumul, nu-i aşa? Îmi amintesc că mi-ai spus odată…

— Am mers cu maşina pe şosea, răspunse Gilling ezitant. Am stat o vreme la Bandaung.

— Aşa ştiam şi eu. Church scoase o foaie de hârtie din buzunarul porthartului. Uite schiţa cu punctele minate. Un pod la kilometrul douăzeci şi alte două locuri. Asta o să-i împiedice să folosească mijloacele mecanizate.

În mintea lui Gilling era un adevărat vârtej.

— O să-mi daţi mortiere şi Bren-uri în plus? întrebă el nesigur.

— Nu mă pot lipsi de ele, Tony. Fără tine şi doar cu jumătate din compania lui Rance, o să avem nevoie de tot armamentul rămas. Şi-aşa e insuficient. Îmi pare rău.

— Înţeleg. Îşi muşcă buza de jos, încercând să gândească

logic. Când trebuie să plec?

— Tu hotărăşti. Dacă aş fi în locul tău aş pleca imediat după ce se încheie aprovizionarea. E bine să fii pe poziţie la pod înainte să se întunece şi, chiar dacă drumul e uşor, ai totuşi de mers peste treizeci de kilometri.

— Fără maşini, domnule colonel? Nici măcar până la intersecţie?

— Îmi pare rău, Tony. Mi-e teamă că te aşteaptă un drum lung. Church clătină din cap, compătimitor. Presupunând că te opreşti chiar la pod, mâine în zori vei fi pe aceeaşi linie cu noi. Apoi trebuie să-ţi programezi retragerea cât de bine poţi şi să ţii minte, bineînţeles, că noi vom face cam cincisprezece kilometri în fiecare noapte.

— Deci voi face joncţiunea cu batalionul la Gyobin, în dimineaţa celei de-a patra zile?

— Da. Cel mai important lucru este să-i împiedici pe japonezi să folosească drumul în aceste patru zile. Pe urmă nu mai contează. Mijloacele rămân la latitudinea ta, nu-ţi dau ordine amănunţite. Va fi în întregime numărul tău.

Gilling se uită lung la harta întinsă pe masă, apoi o scoase pe a lui şi făcu repede câteva însemnări cu un creion. Bandaung se afla cam la jumătatea arcului descris de derivaţia şoselei. După ce făcea curba spre nord, bucla mergea aproximativ paralel cu drumul principal, la o distanţă de circa douăzeci de kilometri de acesta. Între cele două „şosele” se întindeau coline joase acoperite de arbuşti şi, mai departe, de junglă. Oraşul Bandaung se găsea la o altitudine superioară câmpiei cu vreo patru sute şi ceva de metri. Timp de câteva clipe extrase din memorie îşi contemplă imaginea lui, ca o carte poştală colorată. Revăzu şi drumul – nepavat, şerpuitor, cu multe denivelări – şi îşi aminti cât de pustiu era, de parcă ducea într-o lume străină.

Church îşi trecu mâna prin păr.

— Vreo întrebare, Tony?

— Am doi oameni cu probleme: unul cu o rană la picior, celălalt cu o infecţie la braţ. Amândoi sunt puşcaşi.

— Lasă-i aici. Nu-ţi poţi permite să-i cari cu tine. Altceva?

— Nu cred.

— În regulă. Am să trec să te văd înainte să pleci. Eşti gata într-o oră?

— Îmi ajunge o oră, domnule colonel.

Se uită la ceas: era 8,50.

— Bine.

— Noroc, Tony, zise Crawford. Scoate untul din ei.

— Mulţumesc.

Gilling salută, simţindu-se deja descurajat în vreme ce se răsucea pe călcâie. Nu avusese suficient timp pentru a-şi da seama de adevărata dimensiune a responsabilităţii sale. Însă, chiar din clipa când ghicise ce avea să-i spună Church, un singur gând revenise obsedant în mintea lui – şi un singur om.

Se întorcea în junglă împreună cu Nay Dun.

Capitolul al şaptelea

Prima escadrilă de bombardiere din ziua aceea trecu pe deasupra lor puţin după ora 10, acoperindu-le glasurile cu tunetul motoarelor.

— Eşti gata?

— Aproape gata, domnule.

Church îşi ridică ochii spre cer.

— Ne-au bătut la puncte. Pot să facă ce vor acolo sus. Obrajii colonelului erau arşi de soare şi ochii i se înroşiseră din cauza strălucirii orbitoare. Gilling ştia că Bătrânul se gândeşte la soţia lui, aflată într-unul din centrele de evacuare din nord.

— Dacă i-am putea egala în aer, cred că am avea o şansă bună să-i batem.

Îşi arăta din nou vârsta, dar era încă sfidător.

Gilling aşteptă până când escadrila dispăru la orizont, apoi ordonă oamenilor să iasă din adăposturile individuale. Plutoanele se grupară încet şi cei şase catâri, deja încărcaţi, fură conduşi în afara poziţiei.

Church privea scena aprobator.

— Am să aduc aici unul dintre plutoanele lui Abbott ca să umple golul. Aruncă o privire peste câmpie şi ridică din umeri. Tot ce mai cer e ca ticăloşii ăia pitici să ne lase în pace încă o zi.

Nay Dun se opri lângă ei şi ridică spre borul pălăriei braţul tatuat.

— Compania e gata de plecare, thakin.

Parcă se afla pe platoul de defilare.

— Mulţumesc, subedar.

— Nu te mai reţin, Tony. Mult noroc, îi ură Church.

— Şi dumneavoastră, domnule colonel.

— Salută din partea mea Bandaungul. Betty şi cu mine ne-am petrecut acolo luna de miere cu ani în urmă şi am avut întotdeauna o slăbiciune pentru el. Expresia aspră a lui Church dispăru o clipă, lăsând loc revoltei şi amărăciunii. Ezită un moment, apoi, ca şi cum ar fi vrut să şteargă fără urmă amintirea acestei clipe de înduioşare, făcu un semn scurt din cap: Ne vedem peste patru zile.

Plecară printre orezării, cocoşaţi sub povara armelor şi echipamentului, cu uniformele leoarcă de sudoare. Singurele zgomote erau foşnetul paielor uscate şi scârţâitul

harnaşamentului catârilor. Mergeau în coloană câte doi, păstrând între ei o distanţă suficient de mare pentru a nu se stânjeni. Plutonul lui Nay Dun deschidea drumul şi celelalte îl urmau la intervale de câte douăzeci de metri. Trei dintre catâri erau încărcaţi cu puştile-mitralieră şi muniţia lor. Ceilalţi trei, pe care bucătarii îi duceau de dârlogi, transportau raţiile de hrană pentru cei şaptezeci şi opt de oameni ai companiei.

Batalionul rămase în urma lor. Pagoda se pierdu şi ea în depărtare şi copacii care o înconjurau păreau acum o insuliţă verde pe o mare încremenită de culoare cafenie. Au mers timp de un ceas, apoi s-au odihnit zece minute şi un al doilea val de bombardiere a trecut pe deasupra lor.

După încă o etapă de o oră s-au oprit din nou, au fumat şi au băut apa călduţă din bidoane. Pe bolta încinsă a cerului soarele ardea orbitor, aproape alb, revărsând valuri de căldură. La nord se vedea alt sat, dominat de altă pagodă. Un stol de egrete îşi luă zborul, alarmat de prezenţa oamenilor. În ciuda acestor semne, câmpia părea că le aparţine pe deplin şi pustietatea îi conferea o dimensiune stranie. Colinele s-au apropiat treptat, forme rotunjite, de un verde crud, luând locul orezăriilor. Au început să apară pajişti şi pâlcuri de bambuşi de-a lungul albiei secate a unui pârâu, cu maluri nisipoase, străjuite de manghieri.

Gilling spera să ajungă la drumul spre Bandaung pe la ora 3. Şoseaua se îndrepta spre est de-a curmezişul câmpiei, iar ei mergeau către ea venind din sud-vest. La fiecare pauză de odihnă controla poziţia pe hartă, încercând să se familiarizeze cu traseul drumului din zona colinară. În sinea lui mai credea că există o şansă infimă ca japonezii să renunţe la înaintarea spre Bandaung atunci când aveau să descopere că podul a fost aruncat în aer şi că o avansare rapidă a motorizatelor e imposibilă. Totuşi, nu-şi făcea iluzii în privinţa reacţiilor lui psihice. După moartea lui Rance se schimbase complet. Acţiunile lui erau conduse de mândria personală, încerca să facă ceea ce aşteptau alţii de la el, dar în acelaşi timp era copleşit de frică. Cele patru zile în care trebuia să se bizuie pe propriile lui puteri i se păreau o eternitate şi nu ştia în ce măsură mai poate avea încredere în el însuşi. Se putea întâmpla orice, însă dorea din tot sufletul ca japonezii să nu atace decisiv înainte ca unitatea lui să revină la batalionul care între timp avea să ajungă la Gyobin.

Nay Dun nu reacţionase când aflase vestea despre chinezi, nici măcar nu clipise când îi spusese ce misiune le-a fost încredinţată. Faţa lui rămăsese la fel de impasibilă ca

întotdeauna şi, de altfel, Gilling nu observase vreo schimbare de atitudine nici la restul karenilor. Erau obişnuiţi cu foamea, cu setea, cu oboseala şi durerea. În ciuda aparenţelor, erau nişte străini, imposibil de descifrat, la fel ca şi Nay Dun. Aveau nevoie cu toţii de camaraderie şi înţelegere, dar singurul secret al lui Gilling era şi unicul pe care nu-l putea împărţi cu nimeni altcineva.

Auziră bombardierul, însă nimeni nu-l văzu decât atunci când era deja prea târziu. În prima clipă a fost un punct pe cer, apoi s-a năpustit asupra lor într-un picaj aproape vertical.

Şuieratul ascuţit al fluierului lui Gilling se pierdu în urletul în crescendo al motoarelor avionului. Nu exista nici un loc în care să se poată adăposti. Oamenii se împrăştiară, alergând în toate direcţiile. O umbră imensă trecu fulgerător pe deasupra lor şi Gilling se aruncă imediat la pământ. Privi în sus şi văzu bombele căzând. Scrâşni din dinţi. O fracţiune de secundă mai târziu, cam la cincizeci de metri distanţă ţâşniră două gheizere de praf, însoţite de un tunet asurzitor. Pământul se cutremură sub el, iar suflul exploziilor îl lovi ca un pumn în plex.

Avionul se ridică, apoi făcu o întoarcere cam la o sută de metri altitudine, revenind la atac. Gilling abia îl vedea prin aerul încărcat de praf şi urechile îi ţiuiau.

— Deschideţi focul când se întoarce!

Aproape că nu-şi recunoscu vocea. Cu coada ochiului îl văzu pe unul dintre bucătari încercând să ţină pe loc un catâr înspăimântat. Cercurile roşii de pe aripile bombardierului se vedeau tot mai clar. Gilling recunoscu silueta cu botul scurt: era un Zero, deci nu mai avea bombe.

— Fără înălţător! strigă el. Trageţi fără înălţător!

Nu puteau să folosească decât puştile şi pistoalele-mitralieră, căci nu aveau timp pentru a instala Bren-urile. Avionul se îndrepta direct către ei. Câteva clipe păru nemişcat, ţintuit pe cer.

Apoi punctul crescu fulgerător şi uruitul motorului umplu cerul, devenind aproape insuportabil. De la capetele aripilor ţâşniră flăcări scurte.

— Acum! urlă Gilling. Acum!

Avionul ajunse chiar deasupra lor, ascunzând soarele timp de o fracţiune de secundă. Toţi karenii deschiseră focul în aceeaşi clipă, dar bombardierul ieşi aproape instantaneu din bătaia armelor şi făcu un tonou, pregătim du-se pentru un alt atac. În acest moment de răgaz, Gilling observă că unul dintre catâri

scăpase de omul care îl ţinea de dârlogi şi acum alerga la trap, risipindu-şi încărcătura. Ceilalţi păreau mai puţin speriaţi. Peste tot în jurul lui se auzea ţăcănitul metalic al încărcătoarelor schimbate şi pocnetul sec al închizătoarelor. Câţiva soldaţi se îndepărtară târâş, căutându-şi o poziţie de tragere mai bună, şi se întoarseră pe spate, gata să întâmpine următorul picaj al avionului.

Acesta căzu din nou spre ei, înspăimântător, tot mai mare, cu vârfurile aripilor licărind când mitralierele intrară în acţiune. Două şiruri de gheizere miniaturale ţâşniră din pământ şi aerul se umplu de norişori de praf. Fiecare om avea impresia că silueta monstruoasă îl atacă numai pe el. În cele din urmă, cu un bubuit ca de tunet, avionul trecu peste companie şi se îndepărtă rapid, fără să mai facă manevra de întoarcere. Mitralierele mai traseră o rafală, de la mare distanţă, şi bombardierul dispăru la fel de brusc cum apăruse.

Gilling aşteptă câteva momente, apoi se ridică. Urechile îi ţiuiau la fel de tare şi constată că braţele îi tremură puternic. De jur-împrejur văzu numai trupuri întinse şi timp de o clipă înspăimântătoare crezu că sunt cadavre. Însă trupurile începură să se mişte, mai întâi cu precauţie, ezitant, ca şi cum fiecare soldat era uimit că mai este în viaţă. Îşi făcu mâinile căuş la gură şi ordonă comandanţilor de plutoane să verifice pierderile. Nu putea crede că scăpaseră neatinşi. Catârii nu suferiseră totuşi nici o zgârietură, iar oamenii din imediata lui apropiere nu păreau să fie răniţi.

— Aduceţi catârul înapoi şi încărcaţi-l! Repede!

Aruncă o privire în direcţia în care dispăruse avionul, dar nu văzu nimic. Totuşi, atâta vreme cât rămâneau în teren deschis nu erau în siguranţă. Nu mai aşteptă raportul comandanţilor de plutoane şi porni el însuşi în inspecţie. Spre uimirea şi uşurarea lui, auzi de fiecare dată aceleaşi cuvinte: „nici o pierdere”. Părea prea frumos ca să fie adevărat. Se aşteptase ca în cel mai bun caz să fie obligaţi să transporte câţiva răniţi, şi totuşi nimeni nu fusese atins, nici măcar vreun om din grupa care se aflase cel mai aproape de punctul de cădere a bombelor.

Aproape fără să-i vină să creadă, se rugă ca norocul să ţină cât mai mult timp. Imediat ce catârul rătăcit a fost prins, dădu comanda de plecare. Mai aveau de mers o oră până să ajungă la drumul spre Bandaung. Deşi jungla care acoperea colinele şi cobora până în câmpie le-ar fi oferit un adăpost sigur, era mult prea departe pentru a-şi permite un asemenea ocol. În orice caz,

la mai puţin de doi kilometri pe direcţia lor de marş se afla o pădurice rară care le putea oferi un camuflaj suficient de bun dacă aveau să fie atacaţi mai târziu.

Acum erau mai atenţi şi mergeau într-o formaţie mai dispersată. Lupta, deşi scurtă, le uscase gâturile, iar soarele le înteţea setea, arzându-le buzele cu pârâiaşe de sudoare sărată. Trecură cincisprezece minute până când ajunseră sub primii copaci. Erau puţini şi rari, şi o cireadă de vite costelive se adunase în umbra lor iluzorie. Plutonul lui Nay Dun trecuse deja mai departe şi Gilling era pe punctul de a-l urma, când auzi exclamaţia lui Saw Tun Shwe:

— Uite, thakin!

Gilling încetini pasul şi trecu prin şirul karenilor din plutonul al doilea. Animalul din imediata lor apropiere era acoperit de sânge. Un altul se clătina pe trei picioare, iar ciotul celui de-al patrulea se termina cu o bucată de os strălucitor. Cele care se mai puteau mişca se îndepărtară când Gilling înaintă spre ele. Şase rămaseră pe loc, ridicându-şi capetele în direcţia lui. Toate erau mutilate oribil şi priveliştea îi întoarse stomacul pe dos. Vedea efectele rafalei de adio a avionului japonez. Scoase revolverul din toc, se apropie de o vacă cu o rană imensă la gât şi o împuşcă imediat în cap. Animalul căzu încet şi Gilling apăsă din nou pe trăgaci. Le împuşcă pe rând, trăgând uneori doar o dată, alteori câte două gloanţe. I se părea că vitele îl privesc cu o expresie acuzatoare şi în acelaşi timp înecată de durere, ca şi cum el era vinovat de ceea ce li se întâmplase.

Crezu că soldaţii îşi continuaseră drumul, dar când termină văzu că se uitau la el, ca spectatorii unui ritual de neînţeles. Nay Dun se afla la douăzeci de paşi şi Gilling avu impresia că subofiţerul e nerăbdător. Era încă sub imperiul suferinţei inutile a animalelor şi al propriei sale compătimiri, şi indiferenţa karenului îi provocă furia.

— Cine a dat ordinul de oprire? întrebă cu glas înăbuşit.

— Eu, thakin.

— Altă dată să aştepţi până primeşti comanda mea. Ai înţeles? Acum dă ordinul de marş.

Nay Dun salută şi se răsuci pe călcâie. Vocea lui răsună peste câmpie şi compania se puse în mişcare. Cu mâini tremurătoare, Gilling puse revolverul în toc. Se uită pentru ultima dată la cadavrele de animale din jurul lui, apoi se îndepărtă, ros de îndoială, fiindcă ceea ce făcuse fusese o nouă dovadă de slăbiciune şi, dacă dorea într-adevăr să reziste acestui război,

trebuia să înveţe să-şi înăbuşe mila. Trebuia să găsească un antidot pentru vulnerabilitate. Mândria singură nu era suficientă.

Într-un fel sau altul, îşi spuse el, era obligat să înveţe să urască.

Capitolul al optulea

Au ajuns la şosea nu mult după ora 3 şi au făcut pauza obişnuită înainte să pornească spre est. Colinele erau mult mai aproape acum şi coamele lor scunde se distingeau foarte clar. O adiere slabă trecu peste câmpie, ca o respiraţie liniştită, şi oamenii îşi ridicară feţele către ea, recunoscători. Rezistaseră foarte bine în canicula îngrozitoare şi nu se plânseseră deloc. Totuşi, până şi ei aveau o limită şi, aşa greu încărcaţi cum erau, Gilling ştia că în nici un caz nu vor regreta când vor ajunge la pod. Chiar şi catârii dădeau semne că fuseseră solicitaţi mai mult decât puteau îndura.

Tăcerea era la fel de profundă. Mărşăluiră sub cerul aproape incolor, fără să păstreze cadenţa, târându-şi tot mai greu picioarele prin praful care se adunase la marginea drumului. Orezăriile se pierdură în spatele lor. De-o parte şi de alta se vedeau pâlcuri de bambuşi şi de bananieri înconjurate de pajişti cu iarbă scurtă şi uscată. Un sătuc apăru brusc din spatele unui lan de porumb, cu acoperişurile de paie strălucind în soare. Era pustiu.

Umbre lungi brăzdau pământul printre casele cu pereţi de bambus şi nu se vedea nici o mişcare pe prispele strâmte. Şiragurile de mărgele atârnau nemişcate în cadrul uşilor. Toţi oamenii fugiseră şi îşi luaseră agoniseala cu ei. Un câine slab, fără păr, lătră furios când trecură prin dreptul aşezării – singurul semn de viaţă.

Gilling se obişnuise cu aceste sate fantomă. Dar aici, la aproape treizeci de kilometri de front, casele pustii îi provocau un sentiment de nesiguranţă, ca şi cum japonezii s-ar fi aflat chiar în spatele lor. Se uită instinctiv spre sud-vest, dar nu văzu nimic altceva decât puncte negre pe cer – vulturii care se roteau deasupra vitelor pe care le împuşcase mai devreme.

Vegetaţia se îndesise de-a lungul drumului. Pe borna din faţa lor citiră că mai erau treizeci şi patru de kilometri până la Bandaung, ceea ce însemna că se aflau cam la şapte kilometri de pod. Mergeau mai încet acum, dar Gilling renunţă să mărească pasul. Picioarele îl dureau îngrozitor, ca şi cum abia ar fi terminat un maraton, şi bocancii parcă se micşoraseră cu câteva numere. Oricum, deocamdată nu aveau de ce să se grăbească. Le mai trebuia doar o oră de lumină după ce

ajungeau la pod, şi mergând în ritmul acesta era evident că nu vor întârzia. Dacă totul se desfăşura normal, aveau să fie acolo cel târziu la ora 5.

Gândurile i-au fost alungate de manevra bruscă a plutonului din frunte. Înainte să poată da vreun ordin, şi soldaţii din celelalte plutoane se aruncară la pământ, cu armele în poziţie de tragere. Se aplecă şi el, apoi înaintă cu grijă până îl găsi pe Nay Dun.

— Ce s-a întâmplat?

— Un jeep, thakin.

Gilling ridică binoclul la ochi. Era din nou sub tensiune şi oboseala îi dispăruse ca prin farmec.

— Sub copaci, la două-trei sute de metri…

— L-am văzut.

Silueta vehiculului se desena tremurătoare în depărtare. Maşina era parcată chiar în punctul în care drumul dispărea sub bolta palmierilor şi jocul de lumini şi umbre îi asigura un camuflaj aproape perfect. Chiar şi cu ajutorul binoclului era greu de observat.

— Sunt patru oameni, thakin. Un ofiţer şi patru puşcaşi.

Gilling se şterse de sudoare, minunându-se de acuitatea privirii karenului. Erau într-adevăr patru oameni, trei în jeep şi unul pe drum. Nu reuşi să distingă nici o diferenţă între ei, cu excepţia faptului că cel de lângă maşină nu purta nimic pe cap. Din ceea ce-i spusese Church reieşise că nu se putea aştepta la nici o întâlnire. Îl cuprinse iarăşi neliniştea. Poate că japonezii foloseau un jeep capturat şi uniforme englezeşti şi le pregătiseră o ambuscadă.

„Eşti sigur?” îşi dori să întrebe, dar luptă împotriva tentaţiei, căci se temea de ironia mută a lui Nay Dun. În schimb spuse ferm, împotriva voinţei sale:

— Iau una din grupele tale, subedar. Acoperă-mă.

Drumul era mărginit pe o latură de un lan de porumb.

Îşi conduse soldaţii la pas, la adăpostul tulpinilor înalte. Nu după mult timp zări coroanele palmierilor. Înaintă precaut spre marginea lanului, unde porumbul se rărea, ordonă karenilor să stea pe loc şi porni singur mai departe, târâş, încercând să nu facă nici un zgomot. După calculele lui se afla la mai puţin de cincizeci de metri de jeep, însă încremeni îngrozit: foarte aproape de el răsunase înăbuşit o tuse seacă. Apoi o voce răguşită exclamă pe un ton de exasperare:

— Drăcia dracului!

Uşurat şi împins de curiozitate, ieşi în teren deschis, chiar lângă maşină. Îl recunoscu imediat pe unul dintre bărbaţii din jeep: era Shans din batalionul C. Celălalt – mai înalt, cu părul roşcat şi cu mustaţă care purta o cămaşă obişnuită, pantaloni kaki şi ghete cu şireturi, avea însemnele de locotenent şi, de-a curmezişul pieptului, o cartuşieră plină.

— Salut, zise Gilling.

Nici unul dintre cei patru nu-l văzuse.

Ofiţerul se întoarse brusc şi încremeni de uimire. Apoi, foarte încet, trăsăturile i se relaxară.

— Dumnezeule mare! exclamă el. De unde-ai apărut?

— Şi eu mă pregăteam să te întreb acelaşi lucru.

Locotenentul clătină din cap şi îşi trecu o mână peste faţă, de parcă s-ar fi trezit abia atunci.

— M-ai speriat ca naiba. Pe faţa lui apăru un zâmbet slab. Ar trebui poate să te salut? Îmi pare rău dacă am spus o prostie, dar mi-au pus gradele astea pe umăr chiar azi-dimineaţă. Mă numesc Baxter. Lucrez la Grierson, societatea forestieră, sau mai bine zis am lucrat până acum câteva ore.

— Nu înţeleg prea bine. Ce faci aici de fapt?

— Asta mă întreb şi eu. M-au pus mai mare peste băieţii ăştia şi…

— Cine?

— Armata. Poate nu m-am făcut înţeles destul de clar. Tuşi – tuşea unui fumător de vârstă mijlocie. Grierson lucrează în pădurile din zona asta. Eu am fost administratorul general al districtului, însă acum vreo săptămână mi-au spus să încetez orice activitate. Am închis totul şi ieri m-am dus la Gyobin şi mi-am oferit serviciile, înţelegi ce vreau să zic. O mulţime de tipi ca mine au procedat la fel. Ca să nu mai lungesc vorba, m-au primit cu braţele deschise şi azi de dimineaţă mi-au spus că sunt locotenentul Baxter – pocni din degete – uite-aşa. Abia am semnat hârtiile şi m-au expediat aici.

— Ce să faci aici?

— Să stau cu ochii pe porţiunea asta de drum, până la pod. Flutură din mâini, ca şi cum aşa s-ar fi făcut înţeles mai bine. E un pod la vreo doi-trei kilometri mai încolo. Mi-au spus că nişte băieţi de-ai noştri vor trece pe-aici după-amiază, în drum spre Bandaung. Tocmai începusem să mă gândesc că ceva nu-i în regulă şi că va trebui să rămân aici o veşnicie. Pesemne că m-ai auzit când m-au apucat dracii.

— Ba chiar aş fi putut să vă împuşc pe toţi.

Baxter continuă netulburat:

— Probabil că ai dreptate şi mă bucur că nu sunteţi japonezi. Am mers în sus şi-n jos pe drum ore întregi şi tot timpul m-am întrebat ce naiba să fac dacă apar galbenii. Nu i-ar fi costat nimic pe băieţii din Gyobin să-mi zică să dispar imediat. Uită-te la noi: nu prea suntem o formaţie militară şi nu prea cred că s-ar speria cineva de alura mea războinică.

Gilling nu se putu abţine să surâdă.

— În regulă, acum poţi să dispari.

— Salvaţi de clopoţel. Baxter se încruntă. Nu eşti singur, aşa-i?

— Nu prea.

Gilling se răsuci şi-i făcu semn lui Nay Dun să înainteze cu întreaga companie. Baxter fluieră admirativ când soldaţii se regrupară pe drum.

— Cristoase, exclamă el, aşa mai zic şi eu!

— Când ai fost ultima dată la pod?

— Acum vreun ceas. N-am văzut nici o mişcare – în orice caz, nu acolo. Dar tot atunci am auzit nişte explozii şi rafale de mitralieră, probabil la câţiva kilometri spre sud. Cred că a fost vorba de un raid aerian, însă n-am putut vedea nimic de la pod, pădurea e prea deasă acolo. M-a cam îngrijorat treaba asta.

Între timp, compania se apropiase.

— Kareni? întrebă Baxter.

— Da.

— Mă simt mult mai liniştit cu ei lângă mine. Păstră tăcerea câteva clipe, apoi se aşeză la volan şi porni motorul. Bine, mă întorc la stăpânii mei, oricare ar fi ei. Ce ai de gând? Rămâi aici?

— Cam aşa ceva.

— Mai bine tu decât mine. Pesemne că au ajuns la fundul sacului dacă i-au încredinţat unui băieţel de genul meu treaba asta pentru oameni mari. Care crezi că e situaţia?

— Aş zice că nu e prea strălucită.

— Avem vreo şansă să-i ţinem pe loc până când ploile o să le taie avântul?

Gilling ridică din umeri:

— Dumnezeu ştie. Sunt doar un comandant de companie…

— În ochii mei eşti un tip impresionant. Baxter nu reuşea să bage în viteză. Sunt un amator fără speranţă, nici măcar nu sunt în stare să conduc drăcia asta. Rânji jenat când maşina intră totuşi în viteza întâi. Vrei să transmiţi vreun mesaj?… Sau am spus iar vreo prostie?

— Spune-le doar că te-ai întâlnit cu compania de puşcaşi

kareni.

— Numai atât?

— Da, mulţumesc.

— S-a făcut. La revedere.

Acceleră şi jeepul ţâşni printre şirurile de soldaţi, ridicând un văl gros de praf. Gilling ajunse din urmă compania şi îşi potrivi pasul cu cel al oamenilor; se gândea la ironia involuntară a unora dintre remarcile lui Baxter, întâlnirea neaşteptată îl făcuse să devină iarăşi nesigur. De la atacul avionului nu-şi dorise altceva decât să ajungă la adăpost, dar acum, într-un mod aproape pervers, simţea nevoia să rămână în teren deschis. Vechea chemare către compatrioţii săi reînviase şi întoarse capul de câteva ori pentru a privi cum dispare în depărtare norişorul de praf ridicat de roţile jeepului lui Baxter. Părea fumul unui vapor care se pierde la orizont.

Capitolul al nouălea

Drumul intră în pădure, unde zgomotul bocancilor abia ridicaţi de la pământ răsuna înăbuşit sub bolta aproape neîntreruptă a copacilor. După vreo douăzeci de minute, câmpia începu să dea semne de dispariţie: şoseaua se înscria într-o serpentină uşoară, care urca neîntrerupt cale de şapte-opt sute de metri. Abia terminaseră urcuşul şi începură să coboare. Aerul era mai umed şi vegetaţia se îndesise. Soarele arunca raze rectilinii prin semiîntunericul aproape acvatic şi roiuri de fluturi multicolori zburau pe lângă ei ca nişte bancuri de peşti exotici. Zumzetul insectelor era neîncetat, ca şi cum o mie de receptoare telefonice ar fi fost aşezate greşit în furcă. În ciuda epuizării, karenii se uitau atenţi în jurul lor, ca nişte oameni întorşi acasă după o lungă călătorie.

Podul a rămas ascuns de vegetaţie până în ultima clipă. La un moment dat, când primul pluton a ieşit dintr-o curbă strânsă, a apărut brusc în faţa lor. De-a lungul următorilor cincizeci sau şaizeci de metri, drumul devenea un soi de şleau săpat în versantul colinei, coborând abrupt către pod după ce cotea din nou la aproape nouăzeci de grade. De cealaltă parte a albiei făcea o curbă amplă şi urca la fel de abrupt până pe buza văii.

Gilling recunoscu perfect podul chiar în clipa în care îl văzu. În urmă cu doi ani, în timpul unei călătorii la Bandaung, îşi spusese că seamănă mai mult cu o estacadă. Nu avea decât patruzeci de metri lungime şi era un simplu schelet de metal acoperit cu scânduri. De-o parte şi de alta avea balustrade de lemn şi banda pentru vehicule era pusă în evidenţă de placajul dublu de grinzi. Pârâul săpase un minicanion cu versanţi foarte înclinaţi, nu numai în dreptul podului, ci şi în aval şi în amonte, atât cât putea vedea Gilling. Apa scăzuse – mai rămăsese doar un firişor – şi nămolul crăpat de pe fundul albiei era presărat cu bolovani şi crengi uscate.

Observă toate acestea în timp ce cobora spre pod. Încurajat de ceea ce văzuse, îşi ridică privirea spre creasta din faţa lui: era o poziţie puternică şi odată podul aruncat în aer ar fi devenit şi mai greu de cucerit. Chiar cu puterea lor de foc limitată, puteau să provoace inamicului pierderi grele şi eventual să-l facă să renunţe la înaintare. Nu încetase să-şi spună că exista o şansă deloc neglijabilă ca o rezistenţă fermă să-i facă pe japonezi să

abandoneze drumul către Bandaung. Acum îşi vedea speranţele confirmate. Totuşi, în acelaşi timp, o ciudată senzaţie de ireal îl împiedica să gândească limpede. Părăsiseră războiul pentru câteva ore, dar de mâine dimineaţă îi vor deschide din nou porţile. Când va veni, îl vor întâmpina aici. Aici... Avea sentimentul straniu că acesta era locul în care îi fusese sortit să cunoască iarăşi frica.

Compania se angajă pe pod şi pădurea începu să răsune de bocănitul neregulat al bocancilor pe scânduri. Când ultima grupă ajunse pe malul celălalt, Gilling dădu ordinul de oprire şi trimise după Nay Dun. Subedarul, care părea să nu ţină deloc seama de oboseala extremă a oamenilor, salută cu obişnuita lui energie. Era ca o maşină, şi chiar acest lucru era o nouă sfidare, ca şi cum i-ar fi provocat şi pe ceilalţi să-l imite dacă sunt în stare.

— Thakin?

Gilling îşi ridică ochii de la schema amplasării explozivului.

— Vom arunca podul în aer chiar acum, subedar. Du compania de aici şi aşteptaţi-mă mai departe până termin treaba. Vom stabili poziţiile plutoanelor după aceea.

Se uită încă o dată la planul de minare, în vreme ce Nay Dun îi îmboldea pe kareni să se ridice şi să pornească spre creastă. Fuseseră pregătite patru încărcături care urmau să explodeze simultan. Privind pe deasupra balustradei, văzu piramidele de saci umpluţi cu nisip care protejau fiecare picior al podului. Explozivul fusese îngropat la baza fiecărui picior şi reuşi fără mari probleme să găsească încărcăturile şi cutiile de metal etanşe care conţineau capsele şi fitilele. Experienţa lui în materie de geniu se rezuma la un curs de trei zile, la care participase imediat după ce ajunsese la batalion, şi era fericit că Nay Dun nu putea vedea cât este de nervos. Scurtă fitilele la mai puţin de un metru fiecare şi le fixă în capse, strângându-le cu dinţii. În cele din urmă lipi capsele cu bandă adezivă pe calupurile de exploziv. Când termină, era aproape orbit de sudoare şi nu reuşea să-şi stăpânească tremurul mâinilor.

Aruncă o privire peste umăr ca să se asigure că nu mai este nimeni pe drum, apoi scăpără un chibrit şi aprinse pe rând fitilele. După ce constată că ard corect, începu să urce şi el spre creastă, încercând să-şi stăpânească impulsul de a alerga. Deodată, distanţa până sus i se păru nesfârşită. Cu mult înainte să ajungă la adăpost era leoarcă de sudoare şi aproape intrase în panică la gândul că poate calculase greşit viteza de ardere a fitilelor. Avu nevoie de un efort uriaş de voinţă pentru a nu

începe să fugă pe ultimii metri, dar reuşi să reziste.

Nay Dun îl aştepta la marginea drumului şi Gilling observă cu surprindere că subofiţerul nu privea podul, ci se uita atent la el.

Se mai scurse o jumătate de minut până la explozie şi cu fiecare secundă care trecea tăcerea părea mai adâncă. Apoi, chiar când începuse să-şi spună că ceva nu era în regulă, valea strâmtă a fost umplută fulgerător de o flacără portocalie. Aerul a vibrat şi a devenit opac din cauza prafului cenuşiu; în aceeaşi clipă, o ciupercă de pământ şi apă a ţâşnit spre cer, purtând cu ea fragmente de metal şi de lemn. Vuietul exploziei i-a izbit violent timpanele, în vreme. Ce copacii de pe versanţi s-au încovoiat. Sunetul a plutit pe deasupra văii şi după alte câteva clipe s-a aşternut liniştea. Căznindu-se să străpungă cu privirea cortina de praf, Gilling reuşi în cele din urmă să vadă că podul dispăruse complet. În următoarele momente, frânturi de grinzi şi de scânduri începură să cadă în jurul lor, însoţite de ţipetele ascuţite ale păsărilor.

Gilling fu copleşit de o satisfacţie imensă. Îndreptându-şi spatele, se întoarse către Nay Dun şi schiţă un gest de uşurare.

— Asta e… Pentru orice eventualitate, pune pe poziţie un Bren, subedar. Oamenii pot să se răcorească puţin, apa se va limpezi curând. Adu catârii aici şi dă ordin bucătarilor să pregătească masa. Ai grijă de tot. Nu mai avem mult timp la dispoziţie şi vreau să ne întărim poziţia cât timp mai e lumină. Spune-le comandanţilor de plutoane să fie aici peste trei sferturi de oră.

Se despărţiră şi Gilling plecă în recunoaştere, începând cu punctul în care drumul ajungea aproape de albia pârâului. Din pod nu mai rămăseseră decât cele patru cioturi ale picioarelor şi o porţiune scurtă din scheletul metalic de pe malul opus, acoperită încă de scânduri, ceea ce o făcea să semene cu o trambulină. Merse câteva sute de metri în aval şi în amonte, urcă pe creastă în câteva locuri şi încercă să găsească cele mai bune culoare de foc şi zonele care ofereau cea mai eficientă acoperire. Mai jos, karenii se spălau în apa puţin adâncă. Fumul începuse să se ridice de la focurile bucătarilor, iar catârii adăpaţi şi hrăniţi fornăiau mulţumiţi. Războiul părea că se află la mii de kilometri depărtare şi Gilling constată că scăpase de pesimismul crescând care-l stăpânise în ultimele treizeci şi şase de ore. Oboseala fizică acţionase asupra imaginaţiei lui ca un anestezic, şi atunci când le repartiză comandanţilor de plutoane poziţiile şi misiunile

nu reuşi să se autoconvingă pe deplin că de fapt pregătea scena pentru un spectacol sângeros.

Ziua era pe sfârşite şi se grăbi să coboare la pârâu şi să se dezbrace. Apa rece i se păru o adevărată binecuvântare. Se opri în mijlocul pârâului, unde era adâncă până la brâu, şi îşi stropi îndelung capul şi umerii înfierbântaţi. Nu-şi mai scosese bocancii de o săptămână şi în tot acest timp se spălase doar cu câteva căni de apă. Aerul roşiatic în lumina apusului răsuna de orăcăitul broaştelor şi târâitul neîntrerupt al greierilor. Câteva maimuţe trecură printre crengile copacilor din apropiere, prea repede pentru a putea să le vadă, dar nici măcar trosnetul lemnului frânt şi ţipetele lor ascuţite nu reuşiră să-l alarmeze.

Picioarele nu-l mai dureau şi amprenta adâncă a ciorapilor grosolani îi dispăruse de pe piele. Nu era în cea mai bună stare sufletească pentru a-şi analiza gândurile, totuşi nu se putu abţine să-şi spună: „Am acţionat corect aici la pod. La fel şi când ne-a atacat avionul japonez, şi când am văzut jeepul lui Baxter. N-am fost chiar în apele mele, dar ar fi putut fi mai rău. N-are ce să-mi reproşeze pe ziua de azi…”

Mâine avea să fie pus la încercare din nou. Nu se putea amăgi cu gândul că va scăpa. Începând din zori, drumul urma să fie deschis inamicului, ca o invitaţie prea evidentă pentru a fi ignorată. Mâine aveau să sosească japonezii. Şi totuşi, acum, inevitabilul de mâine era umbrit de senzaţia de confort fizic şi de satisfacţia reuşitelor din ziua care aproape se sfârşise.

„Am acţionat corect la pod”, repetă Gilling în minte. „Am marcat în fine un punct. Probabil că nu m-ar fi crezut în stare.”

El…

Trebuia să evite cu orice preţ să se expună pe viitor dispreţului lui Nay Dun. Trebuia să alunge sentimentul de umilinţă provocat de întâmplările din noaptea trecută. Astăzi reuşise. Mâine trebuia să reuşească încă o dată, şi la fel poimâine, şi răspoimâine. Era ca şi cum ar fi luptat pe două fronturi deodată.

Capitolul al zecelea

Trecu şi noaptea. Luna răsărise la ora 11 şi pădurea căpătase formă. În zori aerul îngheţase, şi de-a lungul albiei pârâului se formaseră fâşii subţiri de ceaţă. Licuricii dispăruseră, alungaţi de lumina lăptoasă a dimineţii şi de corul zgomotos al insectelor care se trezeau.

Ţipătul ascuţit al unui cocoş de pădure îl trezi pe Gilling, care se uită în jos la rămăşiţele podului şi la panglica drumului cu expresia tulbure a omului care încearcă să-şi amintească un vis. Era 6 fix. Rămase nemişcat timp de câteva secunde, încercând să-şi adune gândurile, apoi sări brusc în picioare, împins de nelinişte. Impresia de ireal a zilei de ieri se ştersese complet. Totul era acum dureros de clar, încât simţi un acces puternic de greaţă, încercă să lupte împotriva stării de nervozitate şi porni să verifice poziţia companiei – schimbă amplasamentul unei grupe, controla camuflajul, ordonă să mai fie aduse tulpini de bambus pe câteva porţiuni de teren liber. Probabil că mai aveau la dispoziţie o oră, cel mult două. Părea logic ca patrulele japoneze să înainteze cu precauţie şi să mai treacă ceva timp până să descopere că derivaţia către Bandaung nu era apărată. Chiar aşa fiind, nu-şi puteau permite să rişte. Aduseră catârii departe de pârâu şi-i priponiră pe drum, în ariergarda companiei. După ce oamenii mâncară, bucătarii se retraseră şi ei. Gilling plecă iar în recunoaştere şi încercă să reţină cât mai multe detalii ale terenului de pe ambii versanţi ai văii, apoi îi trimise pe comandanţii de plutoane să facă acelaşi lucru. O grupă avansată ţinea drumul sub observaţie, la câteva sute de metri către vest, pentru a semnala imediat apariţia inamicului.

Pe la ora 9 încheiară toate pregătirile. Nu le mai rămânea altceva de făcut decât să aştepte. Soarele se ridicase deasupra copacilor, poleind frunzele umede şi alungând ultimele fuioare de ceaţă din albia pârâului. Unul dintre plutoane se afla chiar în dreptul amplasamentului podului, de unde domina porţiunea de drum care cobora în vale. Un altul era răspândit pe creasta împădurită, de unde putea ţine sub foc versantul opus şi albia apei. Gilling hotărâse să păstreze în rezervă plutonul lui Nay Dun, cu excepţia grupei de observatori.

Era o poziţie bună. Nimic nu-l făcuse să-şi schimbe prima impresie. Ar fi fost însă mult mai liniştit dacă ar fi avut încă un

pluton pentru a extinde perimetrul apărat. Pericolul de încercuire nu era deloc de neglijat dacă întârzia prea mult aici. Odată ce japonezii aveau să-şi dea seama ce forţe le stăteau în cale, cu siguranţă că aveau să încerce o învăluire. Era inevitabil. Gândul acesta deveni certitudine pe măsură ce timpul trecea. Nici măcar o rezistenţă foarte hotărâtă în punctul acesta nu-i putea face să renunţe. Vor afla destul de repede că adversarul nu e prea puternic. Ieri nu făcuse altceva decât să se amăgească şi să încerce să-şi adoarmă raţiunea. Indiferent ce se va întâmpla aici, va fi doar începutul.

Orele treceau încet, fiecare dintre ele ca o ameninţare neîmplinită. O pasăre începu să cânte monoton, adăugând încă ceva la tensiunea şi aşa greu de suportat. Pe la prânz se duse la punctul de observaţie şi rămase o vreme acolo, alături de cei doi soldaţi, apoi se întoarse pe versant. Razele soarelui cădeau acum perpendicular şi karenii stăteau culcaţi în locaşurile lor de tragere sub frunzişul des, la fel de nemişcaţi şi de tăcuţi ca şi valea pe care o apărau.

Pe malul celălalt, chiar în punctul în care drumul începea să coboare în vale, se afla un puşcaş – ultima legătură cu punctul de observaţie avansat. Gilling îşi întorcea mereu privirea spre el, dar în zadar. La începutul după-amiezei se auzi uruitul îndepărtat al avioanelor deasupra câmpiei şi această diversiune îi abătu gândurile către divizie şi batalionul lui, către Church, Abbott, Crawford şi toţi ceilalţi. Era de-a dreptul invidios şi ar fi dat orice să-l aibă alături pe unul dintre ei, preferabil pe Abbott. Chiar şi un ageamiu ca Baxter ar fi fost mai bun decât nimic. Nay Dun nu putea să-i înlocuiască. Nu-i putea spune karenului: „Îmi doresc al naibii de mult să atace până se lasă întunericul. Altfel o să am chiar de la început impresia că ne vor cădea în spate.” Nici nu putea spune: „Aşteptarea asta mă face să tremur ca varga. Ce dracu’ au de gând?” Traduse în birmana schematică pe care o învăţase, aceste fraze ar fi devenit o mărturisire a spaimei sale, a incapacităţii de a comanda. Subedarul ar fi răspuns la ele cu privirea lui fixă, de reptilă, ceea ce ar fi adâncit şi mai mult prăpastia dintre ei.

Un ofiţer britanic trebuie să fie un exemplu pentru unitatea lui. În cei douăzeci şi unu de ani de armată ai karenului nu fusese niciodată altfel…

Mai trecu un ceas îngrozitor pentru nervii lui Gilling, dar nu primi nici un semnal de pe versantul celălalt. Se simţea tot mai singur pe măsură ce soarele cobora către orizont. La 4,30 îi

trimise pe bucătari să adape catârii la pârâu, iar la 5 dădu ordin să fie umplute bidoanele şi să fie împărţită mâncarea. Aşteptarea devenise intolerabilă şi, cu toate că îi era foame, trebui să facă un efort pentru a mânca raţia pe care i-o adusese Saw Tun Shwe.

Ore întregi se pregătise sufleteşte pentru venirea inamicului. Acum, încetul cu încetul, hotărârea lui începu să slăbească şi se surprinse cântărind ideea retragerii după lăsarea întunericului. Şi divizia va porni la drum noaptea şi gândul că ar putea să ţină pasul cu ea era mai mult decât tentant. Misiunea lui era aceea de a împiedica folosirea nestânjenită a drumului, nu de a apăra o anumită porţiune a lui. Valea adâncă a pârâului era un obstacol suficient pentru a împiedica înaintarea mecanizatelor şi, în plus, puteau mina pilonii podului şi malurile ca să descurajeze eventualele lucrări de reparaţie. Până mâine în zori ar putea să arunce în aer drumul la sud de oraş şi să aleagă o altă poziţie favorabilă...

Ideea căpătă greutate, însă nu se hotărî să treacă de la gânduri la fapte. Particularităţile excelente ale terenului erau un argument puternic în favoarea rămânerii pe loc. În cele din urmă recurse la un compromis: se vor retrage la miezul nopţii. Era greu de crezut că nu se va întâmpla nimic până atunci, dar cel puţin stabilise o limită în timp pentru calvarul pe care-l îndura. Mai avea de aşteptat exact şapte ore.

Lumina zilei se stinse încet şi valea păru că se strâmtează. Deasupra lor apărură primele stele, pădurea căpătă un aspect fantomatic şi întunericul tot mai dens se umplu de zgomote ciudate. Gilling retrase plutonul avansat şi mută punctul de observaţie la numai o sută de metri vest de pârâu. Soldatul de pe malul opus era acum echipat cu o lanternă. Se făcu 7, apoi 7.30, 8. În vreme ce încerca să distingă detaliile drumului de pe celălalt versant, Gilling constată că se obişnuise cu jocul aşteptării: parcă nu făcuse niciodată altceva decât să stea ascuns în beznă, la cheremul propriei lui imaginaţii.

Mijindu-şi ochii, îşi ridică privirea către cer, implorând timpul să se scurgă mai repede. Cu excepţia licuricilor care treceau lent pe deasupra copacilor, nimic nu se mişca în jurul lor. Treptat i se făcu somn. Zgomotul monoton al nopţii avea acelaşi efect ca un somnifer şi pleoapele îi deveniră tot mai grele. Încercă din răsputeri să rămână treaz, dar în cele din urmă adormi.

O rafală scurtă de pistol-mitralieră îl readuse brusc la realitate. Încercă să-şi adune gândurile şi se ridică în genunchi înainte ca

ecoul să se îndepărteze de-a lungul văii. În prima clipă nu văzu nici o ţintă posibilă. Apoi auzi o altă rafală pe creasta din spatele lui, urmată de pocnetele seci ale puştilor pe întregul versant. În acelaşi moment reuşi să distingă nişte umbre în mişcare pe malul opus şi o siluetă prăbuşindu-se în pârâu.

Porni târâş pe coate şi pe genunchi, în căutarea lui Nay Dun. Intensitatea focului crescu constant şi acum se vedeau licăriri scurte şi dincolo de vale.

— Ce s-a întâmplat cu observatorii?

— N-am primit nici un semnal, thakin.

— Eşti sigur? Ar fi trebuit să strige măcar.

— Sunt sigur, thakin. N-a fost nici un semnal.

O rachetă Very se înălţă deasupra văii, izbucnind într-un bulgăre de lumină de un alb orbitor. După ce se stinse, întunericul deveni de nepătruns şi stelele reapărură una câte una pe boltă. Focul era acum neîntrerupt şi se auzea de-a lungul ambilor versanţi. Un mortier începu să tragă de pe malul opus; primul proiectil explodă printre copaci la câţiva metri de Gilling, asurzindu-l şi acoperindu-l cu o ploaie de frunze.

Ameţit, încercă să găsească un punct de observaţie mai avantajos. Două aspecte îi erau deja foarte clare: japonezii veniseră pe jos – altfel ar fi auzit zgomotul motoarelor – şi grupa de observatori fusese luată prin surprindere.

Un glonţ rătăcit ricoşă în apropierea lui. Într-un moment de tăcere auzi pocnetul mortierului, asemănător cu acela al unei rachete de tenis care loveşte puternic mingea, şi îşi încleştă dinţii în aşteptarea exploziei. Proiectilul lovi versantul sub el, şi Gilling se ridică pe coate pentru a vedea mai bine ce se întâmplă. Chiar în aceeaşi clipă mai mulţi japonezi se ridicară în picioare pe malul celălalt, la acelaşi nivel cu el, şi se năpustiră în albia pârâului. Îşi ţineau puştile lungi la piept şi, în timp ce alergau, echipamentul de luptă le bătea ritmic spatele şi şoldurile. Nici unul dintre ei nu reuşi să ajungă prea departe. Bren-urile îi prinseră în focul lor încrucişat şi un singur soldat sări în apă. Timp de câteva clipe care se dilatară la nesfârşit, japonezul trase de la şold cu pistolul lui mitralieră, iar Gilling urmări fascinat scânteierea tuburilor de cartuş ejectate de armă. Omul căzu brusc şi apa îl duse în beznă.

O altă rachetă lumină scena. Rând pe rând, intensitatea focului creştea şi scădea, ca un vânt puternic care bate în rafale. Japonezii încercară din nou să traverseze pârâul, dar fură opriţi cu grenade şi foc încrucişat de arme automate. Peste vale atârna

un nor gros de fum şi trasoarele scânteiau fulgerător în toate direcţiile, ca nişte comete în miniatură. Mai trecură câteva minute. Noaptea era sfâşiată de strigăte, de pocnetul exploziilor şi de păcănitul sec al armelor uşoare. În cele din urmă, ca la un semn, tăcerea se aşternu peste pădure. Era atât de intensă, încât lui Gilling i se păru că inima îi bate la fel de tare ca toba unei fanfare militare.

Abia se obişnuise cu liniştea, când îşi auzi numele strigat de pe cealaltă parte a văii:

— Căpitane Gilling!

Încremeni de uimire. Lângă el, Nay Dun mormăi ceva.

— Căpitane Gilling! Vocea răguşită pluti peste apă şi teama îl copleşi într-o clipă. Sunt Ba Tin, thakin, Naik Ba Tin…

Ba Tin comandase grupa de observatori. „Dumnezeule mare”, gemu Gilling în gând.

— Japonezii vor să-ţi vorbească, thakin.

Din glasul karenului răzbătea teroarea. La marginea drumului se aprinse o lanternă şi fasciculul ei puternic încadră precis silueta soldatului. Era la vreo cincizeci de metri depărtare, însă părea mult mai aproape, decupat clar pe fondul negru ca smoala al versantului, ca un actor în lumina reflectoarelor.

— Japonezii vor să-ţi vorbească, căpitane Gilling. Sunt Ba Tin. Puşcaşul Saw Pah e şi el aici.

Gilling îl privea fix, parcă hipnotizat. Imaginea lui Rance îi reveni în minte şi un fior violent îl străbătu din cap până-n picioare.

— Căpitane Gilling!…

Închise ochii. Timpul parcă îngheţase. Îşi acoperi faţa cu mâinile, ascultând litania răguşită a karenului. Era scăldat într-o sudoare rece şi nu reuşea să alunge gândul că glasul pe care-l auzea nu era acela al lui Ba Tin, ci al unei fiinţe malefice supranaturale.

Nu reuşi altceva decât să se întrebe disperat: „De ce n-aţi murit? Dumnezeule mare, de ce nu v-au omorât?”

Într-un impuls necontrolat, apucă puşca lui Saw Tun Shwe care stătea întins lângă el. Dar în aceeaşi clipă, ca şi cum japonezii şi-ar fi bătut joc de el, lanterna se stinse. Trecură câteva secunde, apoi lupta reîncepu. Timp de încă un minut, Gilling nici măcar nu auzi împuşcăturile. Glasul lui Ba Tin îl obseda, acoperind până şi tunetul proiectilelor de mortier. În cele din urmă îşi reveni şi înţelese că japonezii începuseră învăluirea. După o jumătate de oră dădu ordinul de retragere.

Capitolul al unsprezecelea

Îşi dăduseră întâlnire la kilometrul douăzeci şi şase. Au ocupat o poziţie provizorie şi i-au aşteptat pe cei rămaşi în urmă. Doi sau trei au venit destul de repede, iar ultimul – un rănit – a ajuns şi el după alte câteva minute. Luna răsărise demult şi Gilling ştia că nu poate rămâne pe loc prea mult timp. Totuşi hotărî să mai aştepte. Drumul deveni vizibil pe o lungime tot mai mare, acoperit de fâşii lungi de ceaţă. Forme până atunci nelămurite căpătară contur, transformându-se în copaci, stânci sau tufişuri.

„Încă un minut”, îşi spuse Gilling, tremurând. „Le mai dau încă un minut…”

În aceeaşi clipă apărură alţi doi soldaţi, mergând unul în spatele celuilalt. Veneau încet, parţial învăluiţi de ceaţă. Nu erau înarmaţi şi nu purtau nimic pe cap. Când ajunseră mai aproape Gilling înţelese că le scoseseră ochii, pentru că păşeau ezitant, ţinând braţele întinse în faţă, de parcă ar fi pipăit aerul.

Fără să stea prea mult pe gânduri, sări în picioare şi alergă spre ei, îmboldit de un irezistibil sentiment de compasiune. Erau la treizeci de metri depărtare, pe jumătate cufundaţi în ceaţa deasă, când îi recunoscu şi încremeni îngrozit. Cel din frunte era Ba Tin; în urma lui venea Saw Pah. Încă vreo câteva secunde continuă să creadă că sunt orbi, în ciuda faptului că aveau ochii larg deschişi şi feţele îndreptate exact în direcţia lui. Dar acum se aflau la numai douăzeci de paşi şi văzu deodată că buzele lor erau cusute grosolan cu rafie.

Îl cuprinse groaza, cea mai adâncă groază. Tremura din tot corpul. Dar încă nu înţelesese ce lucru oribil se întâmplase. Nu încă. Nu pe deplin. Cei doi mutilaţi ajunseseră şi mai aproape. Gemeau încetişor, făceau gesturi de implorare şi îl priveau fix, cu ochii dilataţi de durere. Obrajii li se mişcau în ritmul unor cuvinte nerostite, dar nici măcar acum nu înţelese adevărata dimensiune a ororii. Apoi, brusc, ceaţa se destrămă şi le văzu trupurile, văzu pantalonii plini de sânge sub talie şi, chiar în clipa când începu să vomite, pricepu ce le făcuseră japonezii.

Partea a doua
ORAŞUL

Capitolul întâi

Cei doi au murit după un ceas, dar Gilling a fost obligat să revină la realitate cu mult înainte de asta. Era şocat şi mintea îi era asaltată de cele mai oribile imagini. Ştia că ele îi vor rămâne în memorie toată viaţa.

Mai devreme, Nay Dun venise la el şi îi spusese:

— Ar fi mai bine să-i împuşcăm, thakin.

Gilling se răsucise cu faţa la el, într-o reacţie aproape necontrolată, şi-i ordonase să-şi vadă de plutonul lui. Rămăsese mult timp acolo, la marginea drumului, aşteptând sfârşitul şi luptând împotriva valurilor de greaţă, în vreme ce începea să accepte inevitabilul. „De ce nu?” se întrebase. „În fond, ai împuşcat vitele. Ce se întâmplă acum e mult mai rău. De un milion de ori mai rău. Erai pe punctul să-l împuşti pe Ba Tin, însă au stins lanterna. De ce nu?…”

Dar nu putea. Nu putea nici măcar încerca. Căzuse într-o stare de prostraţie şi nu reuşea să facă altceva decât să-şi ridice mecanic bidonul cu apă la buzele arse şi să se roage ca oamenii să moară mai repede. În aparenţă era calm, însă gândurile i se învălmăşeau într-un vârtej ameţitor. Nu mai avea nimic în care să creadă, şi totuşi se agăţa disperat de legile morale ale lumii civilizate care acum păreau inumane. În cele din urmă gemetele încetară, însă rămase mai departe lângă cele două trupuri, urându-se pe sine însuşi.

Când se ridică, avea lacrimi în ochi. Nu-i păsa nici cât negru sub unghie dacă Nay Dun le vedea sau nu. Deocamdată nimic nu avea importanţă. Merse ca un somnambul până în mijlocul drumului, prizonier al propriei lui suferinţe, răvăşit aşa cum nu mai fusese niciodată.

Nu avea ce căuta aici. El era civil, funcţionar de bancă. Îi era frică, îngrozitor de frică. Nu avea cum să scape de frica aceasta devoratoare, nu putea s-o îndepărteze. Trebuia s-o accepte.

Drumul coti spre nord şi începu să urce. Compania mergea încet către Bandaung, cu o grupă în ariergardă. Optsprezece oameni erau daţi dispăruţi şi alţi trei fuseseră răniţi. Doi dintre ei puteau să meargă, dar pe cel de-al treilea îl legaseră cu frânghii pe cel mai puţin încărcat dintre catâri.

Coşmarul nu voia să rămână în urmă. Trecură printr-un sat

părăsit, unde mesele de bambus pe care altădată erau aşezate ofrandele pentru zei păreau nişte eşafoduri sinistre. Un animal nevăzut se strecură prin pădure la câţiva paşi de el. Tot ceea ce vedea şi auzea era străin, barbar, şi fiecare pas îl ducea mai departe într-o lume necunoscută şi în singurătate.

Alţi doi sau trei kilometri a fost mereu asaltat de amintirea întâmplării oribile, dar apoi mintea lui a început încet-încet să se elibereze. Abia acum realiză ce risc teribil îşi asumase aşteptând atât de mult timp la kilometrul douăzeci şi şase. Dacă japonezii i-ar fi urmărit în continuare, s-ar fi produs o catastrofă. Se cutremură şi brusc se întrebă dacă Nay Dun nu pricepuse înaintea lui acest lucru, când îi spusese că ar trebui să-i împuşte pe karenii mutilaţi. Oare într-adevăr nu urmărise altceva decât să câştige timp şi să reducă pericolul de a fi surprinşi într-un punct imposibil de apărat? Îşi reaminti expresia subedarului atunci când împuşcase vitele rănite. „Grăbeşte-te”, îl îndemna ea fără cuvinte. „E o întârziere inutilă…”

În faţa lui, între cele două şiruri unduitoare de siluete fantomatice în lumina lunii, Nay Dun păşea apăsat, într-un ritm constant, în ciuda neregularităţilor drumului. De trei ori în tot atâtea zile demonstrase că e insensibil la cele mai oribile scene – mai întâi Rance, apoi vitele, şi acum propriii săi soldaţi. De fiecare dată trăsăturile feţei lui rămăseseră la fel de neclintite ca o mască şi în vocea să nu se simţise nici cea mai mică ezitare. Era la fel de lipsit de sentimente pe cât era de rezistent şi cei mai mulţi dintre kareni făceau parte din aceeaşi categorie cu el. Doar câţiva reacţionaseră vizibil la episodul de mai devreme; Saw Tun Shwe se numărase printre ei. Ceilalţi însă păstraseră tăcerea, fără să pară mişcaţi de suferinţa camarazilor sau fără să înţeleagă că ceea ce se întâmplase odată se putea repeta oricând în viitor. Erau nişte oameni foarte puternici, iar Nay Dun era cel mai puternic dintre toţi. Cu şase luni în urmă ar fi crezut altceva, dar acum înţelesese: Nay Dun era un fanatic. „Împuşcă-i”, îl îndemnase, şi fusese o decizie pur militară. Compasiunea era exclusă, ca şi orice problemă de morală. Se aflau în junglă, teritoriul spiritelor rele şi al tatuajelor cabalistice. Karenii erau aici la ei acasă. Japonezii la fel. Era lumea lor şi în aceeaşi măsură lumea lui Nay Dun. Subedarul le putea accepta bestialitatea, nu-şi întorcea ochii de la nimic, nu exista nimic care să-i poată clinti hotărârea de a-i învinge. Epoca civilizaţiei se încheiase. Dacă ofiţerul britanic era prea slab pentru a putea conduce, el urma s-o facă.

Gilling se gândi la toate acestea şi, copleşit de spaimă, îşi îndreptă ura către Nay Dun.

Capitolul al doilea

Merseră mai departe prin noaptea argintată de lumina lunii, urcând treptat prin jungla amorfă care acoperea colinele. O vreme Gilling rămase în spate, întorcându-se adesea să asculte şi încercând să străpungă întunericul cu privirea. Chiar şi după ce se convinse că nu erau urmăriţi, continuă să se uite peste umăr, ca un om care nu-şi poate stăpâni un tic nervos.

Drumul urmărea curbele de nivel, urcând constant, coborând uneori între două coline întunecate, alteori devenind un fel de potecă agăţată de un versant care se prăbuşea în bezna de dedesubt. Practic, la fiecare kilometru Gilling găsea câte o poziţie defensivă acceptabilă, dar nu dădu ordinul de oprire. Drumul fusese minat într-o curbă în ac de păr chiar înainte de Bandaung şi nu intenţiona să se oprească până acolo, unde îşi putea stabili cea mai bună linie de apărare. Acum avea mai puţin de şaizeci de oameni apţi de luptă şi nu-şi putea permite să rămână oriunde. Se părea că japonezii nu dispuneau de mijloace de transport mecanizate, dar probabil că puteau să le obţină foarte repede, iar repararea podului nu era prea dificilă. După estimările lui, japonezii erau de două ori mai numeroşi şi raportul de forţe se schimba probabil foarte repede în defavoarea companiei lui. În zori se puteau trezi în faţa unui batalion, iar în cazul cel mai rău acesta avea să fie susţinut de blindate uşoare sau chiar de tancuri.

Devenea imperios necesar să ajungă la punctul minat, dar nu spera să fie acolo înainte de primele ore ale dimineţii. Trecuse de 3 noaptea şi mai aveau de parcurs cel puţin cincisprezece kilometri. Făcu un calcul sumar în minte şi ajunse la concluzia că nu vor reuşi să ajungă la destinaţie mai devreme de ora 7. Gândul acesta îl îndemnă să se mobilizeze. Alergă de-al lungul coloanei, îndemnându-i pe kareni să păstreze o formaţie strânsă şi să mărească pasul. Păreau lipsiţi de orice fel de resentimente, dar în loc să le fie recunoscător, Gilling era furios pe ei.

Încă îi mai era frică, o frică punctată de gemetele înăbuşite ale puşcaşului rănit, care adăugau parcă o nouă dimensiune la coşmarul de mai devreme. „Şi alţii vor păţi acelaşi lucru”, îşi spuse în gând. Tot mai mulţi. Rance era regula, nu excepţia. Undeva, cândva, vor fi alţii…

„Ce soi de război mai e şi ăsta?” întrebase Perry în dimineaţa

aceea, la pagodă. Acum i-ar putea răspunde. Dumnezeule, acum ştia…

Îşi zise cu amărăciune că ar fi trebuit să pună câteva capcane în albia pârâului. Câteva grenade plasate în punctele-cheie le-ar fi oferit cu siguranţă un răgaz de o oră-două în plus. Nu reuşea să-şi adune gândurile şi realiză cu destulă dificultate că ar obţine acelaşi rezultat dacă ar instala capcanele chiar pe drum. Ideea abia prinsese rădăcini în mintea lui, când drumul se angajă într-o curbă strânsă şi plutonul din frunte intră într-o baltă destul de mare, rămasă de la ultima ploaie.

Se hotărî imediat şi dădu semnalul de oprire, apoi trimise după Nay Dun.

— Cinci minute, subedar. Să adăpăm catârii, cine ştie când vom mai avea ocazia. Mergi în spate şi ţine drumul sub observaţie. De-aici încolo nu ne mai oprim deloc.

Abia acum îşi dădu seama că putea să îngroape la fel de bine grenadele în punctul acesta. Ba chiar era preferabil s-o facă aici. Drumul era în general acoperit de un strat gros de praf, dar pe marginea apei era numai pietriş, ideal pentru ceea ce avea el de gând.

— Stai, subedar.

— Da, thakin.

— Dă-mi grenadele tale.

Erau atârnate de centura diagonală a karenului, ca nişte fructe cenuşii. În mod evident mirat, Nay Dun i le întinse pe rând. Gilling examină terenul în vreme ce catârii beau cu lăcomie apa tulbure. Se hotărî imediat unde avea să le îngroape şi-i ordonă lui Nay Dun să conducă oamenii la adăpost după ce animalele se vor sătura.

— Capcane, explică el laconic.

Subedarul aprobă cu o mişcare scurtă din cap.

— Vrei să te ajut, thakin?

— Nu, spuse scurt Gilling. Şi continuă în gând, cu o vehemenţă care-l surprinse: Nu vreau ajutor de la tine!

Aşteptă până când ultimul dintre soldaţi dispăru din raza vederii lui, apoi alese un punct lângă marginea apei, unde pietrişul era doar puţin umed. Smulse din pământ o piatră pe jumătate îngropată şi îngenunche ca să adâncească groapa. Aşeză o grenadă pe fundul ei şi puse la loc bolovanul. Mulţumit, ridică iar piatra şi scoase grenada. Părea un ananas micuţ şi strălucitor. Un ţânţar trecu pe lângă urechea lui exact în clipa când începu să tragă de cuiul de siguranţă. Deodată îşi simţi

mâinile umede de transpiraţie. Strânse mai puternic mânerul şi trase cuiul până la capăt, apoi aşeză cu grijă grenada în groapă. Apucă piatra cu cealaltă mână şi o puse încet deasupra. Treptat, cu cea mai mare prudenţă, începu să-şi slăbească încleştarea degetelor. Când le desfăcu complet auzi scrâşnetul slab al mânerului pe piatra dură şi timp de o fracţiune de secundă îşi spuse înspăimântat că se ridicase suficient de mult pentru a amorsa focosul. Inima i se opri. Foarte încet, milimetru cu milimetru, îşi luă mâna de pe bolovan, pândind cea mai mică mişcare. Nu se întâmplă nimic. Se ridică şi se trase înapoi, scăldat într-o sudoare rece.

La cel mai mic şoc piatra va aluneca, iar grenada va exploda după patru secunde.

Privi în jur şi trecu de partea cealaltă a apei. Dezgropă altă piatră şi aşeză sub ea a doua grenadă. Trăi din nou tortura clipelor de la sfârşit, dar în cele din urmă se ridică şi porni aproape alergând către compania care îl aştepta.

Mai plasă alte două grenade, una sub o creangă groasă căzută pe drum şi pe cealaltă sub câţiva pumni de praf, acoperită de o tulpină de bambus. Nu-l interesa atât de mult dacă aveau să provoace pierderi sau nu, important era să încetinească înaintarea japonezilor, să-i facă să ezite la fiecare pas. Frica îi dădea tot felul de idei şi îl trimise pe Saw Tun Shwe să taie bambuşi şi să-i împrăştie pe drum în cele mai diferite poziţii. I se părea că astfel presară obstacole în calea inamicului şi câştigă un timp preţios, însă în acelaşi timp era conştient de ridicolul aşteptărilor sale.

Panta deveni tot mai abruptă şi drumul tot mai sinuos. Noaptea răsuna de zgomote ciudate. Uneori vedeau cerut, ca o hartă luminoasă pe care ieşea în evidenţă dreptunghiul imperfect al Carului Mare. Bandaung era nu prea departe, în spatele crestelor din faţa lor, ca şi curba unde fuseseră amplasate încărcăturile de exploziv. Luna se înălţase pe cer, însă lumina ei se dizolva în cenuşiul zorilor. Se anunţa o nouă zi, la fel de fierbinte şi de strălucitoare ca toate celelalte, şi Gilling făcu un efort să grăbească pasul. Oamenii se uitau drept în faţă, aparent fără să ia în seamă îndemnurile lui, iar în starea de nervozitate extremă în care se afla nu reuşi să găsească înţelegere pentru epuizarea lor fizică. Strigă la ei, încercând să le smulgă o ultimă sforţare, dar în zadar. Erau la capătul puterilor şi nici măcar exemplul lui Nay Dun nu-i făcu să se grăbească.

Ajunseră la începutul primei serpentine chiar la răsăritul soarelui. Din nou Gilling îşi aminti o scenă din trecut, o călătorie cu maşina, în urmă cu doi ani. La prima vedere coasta părea un obstacol de netrecut. Pe o lungime de patru sau cinci sute de metri drumul urca în zigzag pe versantul extrem de abrupt, săpat în coasta împădurită, ca o scară exterioară pe faţada unei clădiri. Ici şi colo apăreau ţancuri de stâncă îmbrăcate în muşchi, cu vârfurile albite de guano.

Nay Dun duse compania mai departe, la prima bornă, în vreme ce Gilling se opri să dezgroape şi să amorseze încărcăturile. Acestea fuseseră amplasate cam la două treimi din înălţimea versantului şi, potrivit planului, acopereau practic lungimea unei serpentine întregi. Punctul fusese marcat cu o piramidă de lemn înjghebată în pripă şi Gilling găsi tot acolo un morman impresionant de fitile pe care le putea folosi dacă dorea să se retragă fără să se grăbească. Până acum tensiunea îl împiedicase să-şi dea seama cât de obosit este, dar când începu să sorteze capsele şi restul materialului nu mai reuşi să-şi stăpânească tremurul corpului. Peste ochi i se aşternu un văl roşu şi trebui să facă pauze tot mai dese pentru a-şi duce treaba la bun sfârşit.

În cele din urmă aprinse fitilul şi se retrase, înfiorat de anticiparea exploziei. Ajunse două serpentine mai sus înainte ca bubuitura să cutremure pământul sub picioarele lui. Privi în urmă şi văzu câteva coloane de pământ şi piatră înălţându-se perfect vertical către cer, fiecare dintre ele punctată la bază de o flacără scurtă, portocalie. O fracţiune de secundă rămaseră nemişcate, aproape solide, perfect conturate pe fundalul cerului, apoi se uniră, formând un perete opac care se nărui lent, lăsând în urma lui doar o ploaie fină de praf ce ascunse o vreme discul roşiatic al soarelui.

Nu simţi nici o urmă de satisfacţie, aşa cum se întâmplase la pod. Nici chiar atunci când se întoarse să vadă rezultatul şi constată că drumul dispăruse pur şi simplu, iar mai jos coasta fusese acoperită de o avalanşă de stânci şi pământ, nu reuşi să-şi înăbuşe disperarea.

Capitolul al treilea

Stabili poziţia fiecărui pluton şi ordonă soldaţilor să-şi sape adăposturi individuale. Mai jos, colinele scunde se desfăşurau ca o hartă colorată, iar verdele lor monoton nu era întrerupt decât de fuioarele de ceaţă care mai sfidau primele raze ale soarelui. Ici şi colo se vedeau porţiuni ale drumului şi Gilling le studie prin binoclu, încercând să stabilească un traseu cât de cât precis şi căutând semne ale prezenţei japonezilor. Într-o porţiune aflată la vreo zece kilometri depărtare drumul era vizibil pe o lungime mai mare. Îi dădu binoclul lui Saw Tun Shwe şi îi spuse să nu scape din ochi zona aceea.

Deşi îl durea tot trupul, urcă până în luminişul unde fuseseră priponiţi catârii. Rănitul amuţise. Avea ochii închişi şi faţa lui căpătase o culoare pământie. Doar mişcarea slabă a pieptului mai arăta că trăieşte.

— E pe moarte, thakin, zise unul dintre bucătari.

Gilling dădu din cap, incapabil să răspundă. Nu-l înspăimânta atât moartea, cât ceea ce se petrecuse la pod şi după aceea. Îl cuprinse o furie oarbă la gândul că alţii aşteptau de la ei să lupte în felul acesta. Se uită cu milă la muribund, cu inima grea ca de plumb, amintindu-şi cu cât stoicism îndurase nesfârşitul drum pe catâr. „Dumnezeu să te ajute, eşti norocos”, îi spuse în gând. „Măcar nu te-au luat prizonier.”

Luă şase grenade dintr-o ladă cu muniţie şi se întoarse pe drum. Începu să îngroape grenadele cam la o sută de metri de baza pantei, acolo unde era foarte probabil că japonezii se vor apropia la adăpostul oferit de vegetaţia deasă. Capcanele erau un fel de siguranţă în faţa pericolului de a fi luaţi prin surprindere, mai ales că se hotărâse să nu mai expună altă grupă de observatori la riscul de a fi atacată prin învăluire. După ce îngropa o grenadă făcea o pauză, pregătindu-se sufleteşte pentru următoarea. În două rânduri îşi ridică ochii spre coastă şi îl văzu pe Nay Dun stând cu mâinile la piept şi privindu-l de pe drum. A doua oară mormăi: „Lasă-mă în pace! Pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă în pace!”

În cele din urmă termină şi se întoarse la nucul sub care îl aştepta Saw Tun Shwe.

— Ceva nou?

— Nimic, thakin.

Luă binoclul şi examină drumul până în cel mai îndepărtat punct în care mai era vizibil. Ultimele fâşii de ceaţă se destrămaseră şi panglica roşiatică se vedea clar pe fondul de un verde-crud al pădurii. Dar nimic nu se mişca în depărtare. Nu se vedea nici un norişor de praf. Era în acelaşi timp uşurat şi contrariat. Întârzierea japonezilor era inexplicabilă.

— Rămâi aici şi ţine drumul sub observaţie.

Se răsuci pe călcâie şi văzu că Nay Dun îl aştepta.

— Da, subedar.

— Nu mai avem apă, thakin.

— Nu sunt orb.

— Cel mai apropiat izvor e în oraş, continuă netulburat Nay Dun.

— La marginea oraşului, îl corectă Gilling. E un lăcuşor lângă terenul de golf.

Un sentiment de triumf absolut ridicol îi alungă oboseala pentru câteva clipe. Cunoştea perfect oraşul. Nu mai era vorba de junglă. Oraşul era teritoriul lui familiar, era simbolul civilizaţiei. Pentru prima dată avea un avantaj.

— Cu permisiunea ta, thakin, am să trimit câţiva...

— Mai târziu. Se aştepta să urmeze inevitabilul salut, întoarcerea pe călcâie perfect regulamentară, dar Nay Dun nu se clinti din loc. Gilling repetă: Mai târziu, n-ai înţeles?

— Am înţeles.

— Foarte bine. Îşi însoţi cuvintele cu un gest de iritare.

— Mai e ceva, thakin.

— Ce?

O căprioară trecu prin tufişuri, la câţiva paşi de ei. Doi fluturi imenşi, de un roşu-aprins, plutiră greoi pe deasupra lor, se întâlniră în aer şi rămaseră împreună. Peste tot în jur pulsa viaţa. Viaţa şi moartea.

— Există o cărare, thakin.

— O cărare?

— Duce la Bandaung.

— De unde porneşte?

— De la mila şase. Merge spre est şi trece prin satul Meingyi.

— De unde ştii toate astea?

— Meingyi e satul meu natal.

Privirile li se întâlniră şi se înfruntară, iar cea a karenului părea că spune: „Ştiam şi eu că e un lac lângă terenul de golf, dar avea prea puţină importanţă. În schimb, poteca e un element vital şi tu habar n-aveai de existenţa ei.”

— Nu e marcată pe hartă, zise Gilling după ce verifică.

— Satul este, dar nu şi poteca.

— Potecile dispar, se schimbă…

— Asta încă mai este aici.

— Cum de eşti atât de sigur?

— Am văzut-o azi-noapte, când am mers în ariergardă.

— Ar fi trebuit să-mi spui, aproape strigă Gilling. Duşmănia se împletea în vocea lui cu un început de spaimă. De ce n-am fost anunţat, subedar?

— Am camuflat-o, thakin. Nu se putea face nimic altceva.

— Eu ar fi trebuit să hotărăsc asta, nu-i aşa?

Propriile lui cuvinte i se păreau ridicole. Nu reuşea să-şi adune gândurile şi oscila între furie şi îngrijorare. Ochiul stâng începu să i se zbată ritmic, trădându-i starea de nervozitate extremă.

— Camuflajul rămâne proaspăt o zi întreagă, zise Nay Dun, dar ar fi bine să ţinem poteca sub observaţie. Se întâlneşte cu drumul cam la doi kilometri mai încolo.

Arătă cu mâna spre est, în direcţia unor pâlcuri de bambuşi, dar Gilling privi în sud, unde panglica maronie se vedea vag în marea verde a pădurii. Pereţii de piatră care se înălţau pe câte o latură a serpentinelor îi fereau de pericolul unei învăluiri rapide, deci mai devreme nu luase în calcul decât posibilitatea unui atac frontal. Acum însă descoperea că întârzierea japonezilor avea o explicaţie logică.

— Şi kilometrul zece e dincolo de intersecţie? întrebă Gilling.

— Da, thakin.

De asta se temuse cel mai tare.

— Trimite trei oameni în sat, nu mai mulţi. Să ia cu ei şi un pistol de semnalizare. Tu ia restul grupei şi du-te în oraş să vezi precis unde ajunge poteca.

— Ştiu unde, thakin.

Gilling rosti cuvântul fără voia lui:

— Unde?

— Lângă bazar.

— Du-te în oraş să verifici! ţipă Gilling şi înţelese în aceeaşi clipă că reacţionase aşa pentru că îşi simţise autoritatea ameninţată. Să fii înapoi la 10!

Rămase pe loc, uitându-se în urma lui Nay Dun. Mica lui victorie se dezumflase ca un balon înţepat. Privi neliniştit pe deasupra oceanului verde şi încremenit al junglei, întrebându-se dacă japonezii descoperiseră poteca şi dacă da, cu cât timp în urmă. Era aproape 9. Poate că o găsiseră acum câteva ceasuri,

iar în cazul acesta nu erau prea departe. Auziseră explozia, se uitaseră pe hartă şi aflaseră cu aproximaţie unde fusese drumul aruncat în aer, deci încercaseră să găsească un alt traseu către Bandaung. Era din ce în ce mai îngrijorat. Pe de altă parte, îşi spuse, poate nu ştiau unde ducea poteca, deci ar fi fost foarte posibil să renunţe la ideea de a o folosi. *Poate.* Mai mult, exista varianta ca Nay Dun să o fi camuflat atât de abil, încât japonezii să treacă pe lângă ea fără s-o vadă. Nu o dată, în timpul instrucţiei, se aflase, fără să ştie, la numai câţiva paşi de adăpostul subedarului şi nu observase absolut nimic. Însă acum nu mai avea încredere în talentele karenului.

Se temea de venirea japonezilor, dar în acelaşi timp îşi dorea să apară odată, pentru că numai astfel ar fi reuşit să scape de nesiguranţa care îl chinuia de ceasuri întregi. Rămase mai departe sub nuc. Somnul îi trecuse şi nu mai putea face altceva decât să aştepte. Ar fi fost o nebunie să se retragă fără să aibă dovada că japonezii încearcă un atac prin flanc. Totuşi, atunci când vor avea dovada, dacă o vor avea vreodată, probabil că va fi prea târziu.

Îşi încleştă pumnii.

— Haideţi, spuse cu voce tare. De ce nu veniţi, blestemaţilor?

Puşcaşul rănit murise înainte ca Gilling să urce iarăşi în luminişul unde bucătarii încercau să-i uşureze ultimele clipe de viaţă. Îi smulse plăcuţa de identitate şi o puse alături de cele ale lui Ba Tin şi Saw Pah într-unul din port-încărcătoare. Pe discul de metal scria „animist”, dar Gilling rosti „Tatăl nostru” şi apoi ordonă bucătarilor să-l îngroape înainte ca vulturii să fie atraşi de efluviile subtile ale morţii.

Trecuseră patruzeci şi cinci de minute de când cele două grupe plecaseră în recunoaştere, dar nu văzu nici un semnal şi începu să-şi facă griji. Încercă să folosească timpul cât mai eficient: trecu pe la fiecare pluton în parte, îi încurajă pe comandanţi şi-i îndemnă să încheie pregătirea poziţiilor. Nu se cruţă deloc. Era îngrozitor de obosit şi fiecare fărâmă a trupului îl durea, dar alerga neîncetat de-a lungul drumului, ca şi cum ar fi căutat ceva numai de el ştiut.

Dinspre câmpia invizibilă, aflată departe spre vest, ajungea până la ei zgomotul foarte slab al tirului de arme automate. Pământul şi cerul se contopeau la orizont într-o masă fluidă, fierbinte, de culoare liliachie. Despături harta şi încercă să ghicească unde se aflau divizia şi batalionul lui. Îi era imposibil

să-şi imagineze că le va reîntâlni vreodată. Timpul îşi pierduse sensul. Gyobin se găsea la două zile de mers şi fiecare oră devenise o tortură lungă cât o viaţă. Nu uitase scenele oribile pe care le văzuse, iar faptul că-şi dorea ca japonezii să vină mai repede i se părea absurd, ca şi cum ar fi invocat revenirea unui coşmar. Însă ar fi fost oricum mai bine să ştie unde se află inamicul decât să nu ştie nimic, mai bine să-l vadă chiar înaintea lui decât să-şi lase imaginaţia să conceapă monştri... în mod inexplicabil, drumul rămânea pustiu.

Nay Dun se întoarse înainte de ora 10. Gilling nu reuşi să citească nimic pe faţa asudată a karenului.

— Da?

— Poteca ajunge lângă bazar, thakin. Vocea lui Nay Dun era lipsită de orice tonalitate, însă Gilling crezu că ghiceşte în ea o vagă insolenţă. În oraş nu e nimeni.

Se aşteptase la asta, mai ales că nu primise nici un semnal de la cei care plecaseră la Meingyi, totuşi confirmarea supoziţiilor sale îi aduse uşurarea mult aşteptată. Inspiră adânc, ca un om care abia a scăpat de la înec.

— Foarte bine. Acum putem să adăpăm catârii şi să mâncăm ceva. Spune-le oamenilor să-şi umple bidoanele, pe urmă trimite-i pe bucătari şi pe răniţi la marginea terenului de golf. Vor găsi apă la club. Să se grăbească, nu cred că mai avem prea mult timp.

Nay Dun aprobă cu o înclinare scurtă din cap. Se întoarse spre unul din puşcaşii care-l însoţiseră şi-i făcu semn să transmită mai departe ordinul. Gilling constată uimit că omul ducea în braţe o maimuţă.

— La ce vă trebuie asta?

— Ca să câştigi putere, thakin.

Subedarul apucă maimuţa şi întinse braţele înainte. Blana cenuşie şi mătăsoasă era năclăită de sânge şi în prima clipă Gilling crezu că animalul era mort. Apoi buzele negre ale maimuţei se mişcară şi dintre ele ieşi un geamăt subţire, iar ochii i se deschiseră larg, plini de durere şi de spaimă.

— Să câştigi putere, thakin, repetă Nay Dun. E pentru tine.

— Nu.

Gilling îşi feri privirea, dar văzu cu coada ochiului cum subedarul ridică baioneta şi, cu o mişcare iute şi sigură, taie gâtul animalului.

— Thakin, îl îndemnă, întinzând maimuţa spre el, cu degetul gros apăsat pe artera secţionată.

— Nu.

Gilling se cutremură. Ştia ce preţ mare pun karenii pe sângele de maimuţă. Îi văzuse cum îl beau fără să clipească şi fusese revoltat. Acum, în vreme ce Nay Dun ridică animalul deasupra capului şi sorbi sângele care se scurgea din rana căscată, simţi iarăşi greaţa intensă care-i însoţea frica de ororile acestei lumi străine.

— E bun, thakin.

Buzele şi bărbia subedarului erau purpurii.

— Pleacă, şopti Gilling.

Nu credea că invitaţia lui Nay Dun pornise din generozitate, ci mai degrabă dintr-un impuls barbar. Imaginea sângelui curgând îi redeşteptase amintirea tuturor scenelor îngrozitoare pe care le văzuse în ultimul timp şi pe care încercase disperat să le uite.

— Pleacă de-aici! strigă. Pleacă, n-auzi?

Capitolul al patrulea

Timpul trecea şi nici urmă de japonezi. Oamenii au furat pe rând câte o oră de somn. A adormit şi Gilling, prăbuşindu-se într-o inconştienţă adâncă, lipsită de vise, din care ordonanţa lui l-a smuls la ora prânzului. A tresărit şi s-a uitat alarmat în jur. Primul sunet pe care l-a auzit a fost zumzetul grav al avioanelor, undeva deasupra şesului, şi plesnetul înăbuşit al exploziilor. Zgomotele îi sfredeleau creierul şi s-a ridicat în picioare, ameţit. Ordonanţa a clătinat din cap.

— Nimic, thakin. Încă nimic.

Saw Tun Shwe avea nouăsprezece ani, deci era cu patru ani mai tânăr decât el. Nay Dun îl scosese la raport, pentru a-l prezenta lui Gilling în ziua când acesta venise la batalion. „E voluntar”, spusese el apăsat. Chiar după tiparele karenilor, băiatul era scund, dar centimetrii lipsă erau compensaţi de puterea şi de hotărârea lui. Dezbrăcat, părea un Hercule de buzunar, cu pielea tuciurie. Nu obosea niciodată, nu se plângea şi îndeplinea orice ordin. Gilling nu regretase nici o clipă alegerea făcută. Abbott glumea adesea pe seama lui numindu-l „Umbra”, iar Gilling învăţase de multă vreme că se putea bizui necondiţionat pe loialitatea lui. Acum, uitându-se la chipul buhăit şi la cearcănele karenului, se simţi în mod curios atras de el şi recunoscător pentru grija şi respectul pe care i le arătase întotdeauna.

Aruncă o privire spre drum şi spuse pe un ton grav:

— Nu se grăbesc deloc.

Saw Tun aprobă:

— E ca şi cum ai aştepta, căţărat într-un copac, să vină tigrul.

— N-am avut niciodată ocazia să fac aşa ceva. Era o mare uşurare să poată vorbi, să ştie că şi altcineva se mişca, alături de el, printre umbrele tulburi ale fricii.

— Îl simţi aproape, dar ceasurile de aşteptare te macină.

— Căpitanul Abbott îi zice „treaba lui Micawber”.

— Poftim, thakin?

— „Treaba lui Micawber”. Vorbise fără să se gândească, cu mintea înceţoşată din cauza epuizării.

— Nu înţeleg, thakin.

Gilling încercă din nou, fără succes.

— Micawba? Saw Tun Shwe se încruntă, pronunţând cuvântul

englezesc ca pe un nume birmanez.

— Da, Micawber. În cele din urmă, spuse disperat: E un personaj dintr-o carte.

Parcă vorbea cu un copil. În timp ce se străduia să-l facă să înţeleagă, realiză deodată că era complet izolat, fără speranţă.

Păsările se învârteau deasupra cuiburilor de pe stânci; păreau nişte peşti zburători pe fundalul de un verde-marin al colinei. Dar acolo unde ar fi trebuit să vadă mişcare – pe drum şi pe potecă – nu se clintea nimic. Gilling plecă de lângă castan şi se urcă pe o ridicătură de pământ, cu vârful teşit, în spatele escarpei. Spre sud nu se zărea nimic în plus faţă de ceea ce ar fi putut observa din oricare alt punct. Însă cea mai mare parte din Bandaung era vizibilă către nord, şi amintirile îl năpădiră, tot mai numeroase, în vreme ce încerca să compare prezentul cu imaginea trecutului. Acoperişurile minuscule ale caselor din oraş formau o broderie cu ochiuri de culoarea ruginei, împresurată de bungalowurile din lemn, cu reţeaua lor de grădini cu garduri albe, căţărate pe colinele din jur. Recunoscu Flagstaff House, terenurile de tenis de lângă Clubul Bandaung, silueta scundă a bisericii protestante. Mijindu-şi ochii, identifică sediul Băncii Coloniale, piscina, Spitalul Cottage şi clădirea Companiei Miniere. Ceva mai aproape, lângă terenul de golf, apa lacului reflecta siluetele greoaie ale stejarilor. Fanioanele nemişcate care marcau gropile terenului de golf păreau un semn al predării necondiţionate. În ciuda raportului lui Nay Dun, priveliştea îi provocă lui Gilling un acces de tristeţe, aproape de disperare. Bungalowurile, îşi aminti el, purtau nume ca „Meadowside”, „Midlothian” sau „Glenbarr”, şi în grădinile lor trandafirii şi geraniaceele înfloreau alături de bougainvillea şi hibiscus. Cândva, acolo fuseseră concursuri de înot, petreceri, baluri. Şi o fată. Ailsa Seymour…

Se gândi la toate acestea cu un sentiment de înfrângere. Nici ceea ce se petrecuse atunci, nici ceea ce se întâmpla acum nu părea pe deplin real. Într-un fel, nici măcar oraşul nu era real. Încins de razele chihlimbarii ale soarelui, arăta ca o străveche aşezare părăsită. Peluzele îngrijite, aleile acoperite cu pietriş de un alb imaculat şi porţile falnice din fier forjat aparţineau unui spaţiu străin, din cealaltă parte a lumii, unde erau înfipte şi rădăcinile lui. În curând, totul avea să fie înghiţit de război, la fel cum frica, groaza şi neîncrederea în sine îl copleşiseră deja şi pe el. Altădată fusese un loc vesel, o oază, poate nostalgică, cu iarbă înrourată în zori de zi şi femei la volanul maşinilor, făcându-şi cumpărăturile în bazar de parcă ar fi fost într-o piaţă din

Sussex. Acum totul fusese distrus. Un spaţiu la fel de pustiu ca şi sufletul lui.

Se întoarse cu spatele la oraş şi privi în lungul drumului, obosit şi tulburat. Când îşi aprinse ultima ţigară, flacăra chibritului se pierdu în strălucirea nefirească a soarelui. Punând cutia la loc în buzunarul de la piept, degetele lui atinseră o hârtie împăturită; o trase afară şi văzu că era o scrisoare de la tatăl lui, singura care ajunsese la el de când începuse războiul cu japonezii. Purta data de 8 decembrie, deci făcuse mult timp până la destinaţie: îi fusese predată doar cu câteva zile înainte ca batalionul să fie dislocat pe front, în apropiere de Pegu. Trecuseră săptămâni de când o citise ultima dată. Sudoarea ştersese pe alocuri literele groase, ascuţite, dar toate cuvintele puteau fi descifrate.

Dragul meu Tom,

Când aceste rânduri vor ajunge la tine, probabil că vei fi aflat deja ce înseamnă războiul adevărat. Am fost şocaţi de vestea atacului de ieri de la Pearl Harbour, iar azi-dimineaţă am auzit că băieţii noştri au intrat în luptă la Hong Kong şi pe coasta de nord-est a Malaysiei. Îndrăznesc să spun că te simţi pesemne uşurat că deznodământul s-a produs, pentru că ştiu cât de frustrat erai. Evident, sunt îngrijorat în privinţa ta. Birmania pare, cel puţin acum, foarte departe de punctele fierbinţi, dar suntem abia la început şi teatrul de război se va lărgi treptat.

Tot ce pot să-ţi spun este că sunt bucuros să ştiu că ai o experienţă de un an de zile. Instrucţia se va dovedi de nepreţuit când vei fi confruntat cu realitatea luptelor. În 1914-1918, noi n-am avut nici pe jumătate pregătirea voastră, şi mulţi au fost măcelăriţi în tranşee după numai câteva săptămâni petrecute pe front. Sunt bucuros şi pentru că ai un locţiitor atât de bun ca acest Nay Dun, care îţi va fi de mare folos în toate privinţele.

Cu excepţia raidurilor aeriene de genul „bombardează şi fugi”, aici am avut linişte până de curând, dar am fost foarte ocupat la bibliotecă. Mereu mai mulţi oameni citesc acum cât n-au citit în toată viaţa lor, însă e păcat că a trebuit să înceapă un război ca să-i îndemne la lectură.

Scrie-mi şi tu când ai prilejul. Ultima ta scrisoare a ajuns aici după trei săptămâni – poate accidental, căci de obicei durează mai mult. Noroc, Tony. Îţi ţin pumnii, şi o groază de prieteni îţi trimit urările lor de bine.

Cu dragoste, tatăl tău

Charles

P.S. Curând îţi voi scrie mai mult, însă am vrut ca aceste rânduri să plece cât mai repede. Dacă, din cine ştie ce motive, nu vei primi corespondenţa, să nu crezi că nu mă gândesc la tine. Mă gândesc şi mă voi gândi mereu, la tine şi la băieţii pe care îi comanzi. Ştiu că-i apreciezi în cel mai înalt grad, mai ales acum, după atât timp petrecut împreună, când ai ajuns să-i cunoşti foarte bine. Ştiu că şi ei te preţuiesc la fel de mult.

Gilling gemu şi împături scrisoarea. Se auzi foşnetul aspru al bărbii când îşi frecă faţa cu amândouă mâinile, încercă să-şi stăpânească emoţia, trăgând cu sete câteva fumuri din ţigara aproape terminată.

„Dumnezeule”, îşi spuse. „Dumnezeule mare!”

Jungla se dizolvă, apoi se solidifică la loc. Incredibil, dar un cuc începu să cânte undeva între pinii înşiraţi de-a lungul terenului de golf; notele înăbuşite din cauza distanţei, totuşi limpezi, îi sfredeliră capul ca un fier înroşit în foc. Se ridică în picioare, tremurând, şi în aceeaşi clipă văzu că ordonanţa îi făcea semne disperate de sub castan.

Se năpusti la vale pe povârnişul colinei şi alergă, îndoit din şale, spre punctul de observaţie.

— Camioane, thakin.

Camioane... Ridică binoclul la ochi şi îl reglă. La început văzu doar un norişor de praf, apoi primul vehicul. Se mişca încet şi avu suficient timp pentru a-l recunoaşte. Chiar aflat la distanţa aceea, îl categorisi imediat drept un transportor de trei tone. Următorul, nu putea greşi, era un Fordson de o tonă şi jumătate. Un alt Fordson, după care veneau alte şase camioane de trei tone. Caroseriile, cu linii atât de familiare, erau vopsite în culori de camuflaj.

„Sunt ale noastre”, se gândi. „Acum le folosesc pe-ale noastre...”

— Câte au trecut până am ajuns eu aici?

— Patru.

— Eşti sigur?

— Sigur, thakin.

În total treisprezece. Drumul era pustiu acum. Să zicem două sute de oameni... Gilling simţi o apăsare pe piept.

— Au trecut şi soldaţi pe jos, spuse Saw Tun Shwe.

— Câţi?

— Câţiva.

— Nu mulţi?

— Patru sau cinci. Cercetaşi.

În mintea lui Gilling se aprinse o luminiţă. Minele-capcană, îşi zise, şi se felicită. Din cauza minelor-capcană.

Fără să-şi ia ochii de la drum, îi ordonă lui Saw Tun:

— Anunţă-l pe subedarul Nay Dun şi pe ceilalţi comandanţi de pluton. Să fie pregătiţi. Nimeni nu deschide focul până nu primeşte comanda mea. Eu mai rămân aici.

Îşi dorise să-i vadă venind, să se arate odată. Acum era înspăimântat de ceea ce văzuse. Cel puţin două sute…

Aproape îşi pierduse orice speranţă.

Capitolul al cincilea

Şoseaua era vizibilă în alte trei puncte. Cel mai apropiat se afla probabil la doi kilometri, cel mai depărtat cam la trei kilometri. Asupra acestuia din urmă, o fâşie maronie tremurând în arşiţă, îşi concentră Gilling privirea, dar trecură patruzeci de minute până când convoiul îşi făcu din nou apariţia. De data aceasta văzu şi siluetele soldaţilor care deschideau calea, trei la număr, sau aşa i se păru. Mergeau în linie, de-a curmezişul drumului, cam la cincizeci de metri în faţa primului camion, iar coloana înainta sacadat în spatele lor, ca şi cum ar fi fost prinsă într-un blocaj de trafic. Îi zări şi pe japonezii din maşini, mulţi, strânşi unul în altul. Vehiculele nu erau mai mari decât nişte jucării.

Le urmări timp de câteva minute, apoi jungla le înghiţi din nou. A mai trecut un sfert de oră până când Gilling le-a putut observa iarăşi, pe jumătate acoperite de păienjenişul crengilor. Acum erau mai mari, dar tot ca nişte maşini de jucărie. Era ciudat să le poată vedea şi totuşi să nu ajungă la el nici un sunet. În zece minute aveau să fie expuse privirii pentru ultima dată înainte de-a ajunge la baza escarpei, iar faptul că putea trasa foarte precis în minte înaintarea lor îi provoca o stare de tensiune aproape insuportabilă. Ritmul apropierii lor inexorabile, la fel de lent ca arderea unui fitil, îi punea nervii la grea încercare.

Ticul reveni şi ochiul stâng al lui Gilling începu să se zbată. Stătea întins în umbra strâmbă a castanului, aşteptând clipa când coloana avea să iasă din nou în teren deschis, la doi kilometri depărtare de el.

Convoiul a fost de o punctualitate ireproşabilă. Numără soldaţii care mergeau în frunte – trei; camioanele – treisprezece. Nu mai arătau ca jucăriile şi observă limpede cum soldaţii din caroserii se balansau într-o parte şi-n alta când maşinile treceau peste denivelările drumului. I se păru că aude zgomotul surd al motoarelor şi sunetul, deşi slab, era atât de ameninţător, încât îşi simţi nervii gata să plesnească.

— Thakin! Nay Dun apăruse pe neaşteptate lângă el, cu binoclul la ochi. Gilling nu-l auzise venind. Soldaţii care merg în faţă…

— Ce-i cu ei?

— Nu sunt japonezi, thakin. Sunt kareni.

Gilling se uită la el, prostit.

— Kareni?

Îl apucă ameţeala. Îşi scoase ochelarii, dar era deja prea târziu ca să mai poată vedea ceva. Dispăruse şi ultimul camion.

— Kareni, repetă Nay Dun fără intonaţie. Sunt din plutonul lui Naik Ba. I-am recunoscut.

— La asemenea distanţă?

— Cu ăsta, da. Subedarul îi arătă binoclul. Nu mă înşel.

Împotriva voinţei lui, Gilling îl crezu. Îşi întoarse capul, copleşit de disperare.

— Ticăloşii! Ticăloşi împuţiţi! Grenadele…

Tăcu brusc, parcă hipnotizat de privirea fixă a lui Nay Dun.

„Tu le-ai pus acolo”, îl acuza ea. „A fost ideea ta.”

Zgomotul motoarelor ajunse deodată până la ei, inconfundabil, ca răgetul înăbuşit al unui animal de pradă, în mod instinctiv, Gilling îşi îndreptă ochii spre pânza neîntreruptă a junglei, dar nu reuşi să-şi abată gândurile de la grenadele pe care le presărase de-a lungul şoselei şi de la efectul lor lamentabil; singurul său sentiment era acela de vinovăţie.

Suferi în tăcere un timp care i se păru nesfârşit, dar treptat consternarea se transformă în amărăciune şi în mintea lui răsună un strigăt: „Cum puteam să ştiu că se va întâmpla aşa ceva?”

— Cum puteam să ştiu? repetă cu voce tare.

Subedarul dispăruse însă, întorcându-se la plutonul său; pesemne că nu-l auzise, iar lângă el nu se afla nimeni care să-i spună ceea ce-i spusese cândva Church: „N-ai ce să-ţi reproşezi.”

Cu inima frântă, Gilling ascultă mârâitul surd al motoarelor şi, pe măsură ce intensitatea acestuia creştea, simţi tot mai tare muşcătura fricii. În câteva minute, camioanele se vor opri şi trupele vor fi desfăşurate pe teren. Fără să-şi facă iluzii, stabili în minte derularea ulterioară a evenimentelor: se întrebă cât timp avea să treacă până când vor fi copleşiţi de numărul superior al japonezilor şi vor fi obligaţi să se retragă. Şaizeci împotriva a cel puţin două sute – era un gând îngrozitor. Şi încă nu era sigur de potecă. Nici măcar acum. Ştia doar că o altă coloană va ajunge în flancul lor stâng şi continua să-şi arunce privirea, neliniştit, spre Meingyi.

Fix la 2,45, realiză deodată că singurul sunet pe care-l mai auzea era ţârâitul greierilor. Urmări drumul prin binoclu, de la

cea mai îndepărtată curbă până în punctul în care dispărea printre copaci, apoi cercetă, pe rând, porţiunile de teren deschis din faţa liniei lor defensive. Nu se vedea nimic neobişnuit, dar senzaţia că este urmărit devenise acută, aproape fizică. Ştia că undeva, în umbra acvatică a junglei de sub el, japonezii cercetau cu cea mai mare atenţie fiecare metru al şoselei şi fiecare colţişor al versantului. Tăcerea i se părea prevestirea unei nenorociri inevitabile. Foarte curând, se va mişca ceva. Va începe tatonarea. Nu vor întârzia; doar dacă nu aşteptau cealaltă coloană, pentru a-şi sincroniza atacul frontal cu cel din flanc. Cuprins de îndoială, se uită din nou în direcţia sătucului Meingyi, însă nici acum nu observă vreo mişcare.

Un singur lucru era cert: nu se vor grăbi să-şi împingă camioanele înainte. De data aceasta era nevoie de ceva mai mult pentru a-i opri, mai mult decât un simplu artificiu ingineresc. În tot timpul zilei, unica lui încurajare fusese gândul la pierderile pe care le suferiseră japonezii – singura garanţie că nu vor reuşi o străpungere rapidă care le-ar permite să ajungă la Gyobin doar în câteva ore. Dar, într-o clipă, viitorul încetase să mai existe. Aici şi acum erau singurele elemente reale. Următoarele câteva minute. Cu grijă, lipit de pământ, cercetă lăstărişul care marca liziera pădurii. Erau undeva acolo. Le simţea prezenţa, apropierea, îi putea vedea cu ochii minţii cum se furişează spre poziţiile de atac. Era fascinat, dar groaza se insinuă în sufletul lui, ca o fiinţă respingătoare, şi gustul ei amar îi umplu gura, de parcă ar fi fost împins în sus de bătăile repezi ale inimii.

Îşi aruncă ochii la ceas. 2,59… Exact în clipa când îşi ridică privirea, Saw Tun Shwe îi atinse braţul. În acelaşi moment îi văzu pe cei trei bărbaţi ieşind dintre copaci şi înaintând încet pe drum. Prin lentilele binoclului păreau atât de aproape, încât avea impresia că-i poate atinge dacă întinde mâna. Îi recunoscu imediat: erau puşcaşi kareni. Nu purtau căşti şi nu mai aveau echipamentul de luptă, dar se mai scurseră câteva secunde până când observă că erau legaţi unul de celălalt cu o frânghie.

Îngrozit, Gilling înţelese de ce fuseseră trimişi în faţă. Mânia, mila şi vinovăţia se amestecară în gândurile lui în timp ce-i privea fix. Mergeau ca în transă, târându-şi picioarele. N-aveau de ales. Undeva în spate, în afara razei lui de observaţie, ţevile mitralierelor erau aţintite spre ei. Se uita la ei fascinat şi terorizat, măsurând din ochi distanţa până la grenadele pe care le îngropase pe drum. Ideea de a-i lega împreună i se părea

produsul unei minţi diabolice. Era oribil să le vadă capetele plecate şi paşii ezitanţi, de sinucigaşi. Veneau încet, condamnaţi încă agăţându-se de viaţă, fără să ştie cum vor muri.

Când ajunseră la vreo treizeci de metri de prima capcană, unul dintre ei îşi ridică ochii, ca într-un apel mut. Ceva se frânse în sufletul lui Gilling. Se ridică în genunchi şi îşi făcu mânile căuş la gură.

— Fugiţi! Grenade... Plecaţi de pe drum!

Ecoul strigătului se stinse treptat, plutind încă o secundă sau două, pe urmă timpul parcă se opri şi se aşternu o tăcere adâncă.

Apoi întregul versant începu să răsune de avertismentele karenilor:

— Fugiţi, fraţilor! Maung Daw, Hla May!... Fugiţi de pe drum! Chit Kin! Fugiţi în pădure!

Cei trei încremeniseră între speranţă şi alarmă, incapabili să acţioneze. Japonezii au deschis focul exact în aceste momente de ezitare. Norişori de praf se ridicară chiar în faţa lor. În aceeaşi clipă Gilling auzi ţăcănitul mitralierei. Karenii se însufleţiră brusc. Se năpustiră disperaţi spre tufişurile de pe marginea drumului, şi abia atunci văzu Gilling că aveau şi picioarele legate. Se auziră alte rafale, din mai multe locuri. Drumul părea bătut de grindină. Doi dintre prizonieri se prăbuşiră imediat – unul dintre ei zbătându-se ca un peşte pe uscat – blocându-l şi pe cel de-al treilea. Alte câteva secunde, supravieţuitorul încercă frenetic să se dezlege, apoi se îndoi brusc din şale, ca un jucător de baseball gata să arunce mingea, şi căzu într-o parte.

Ameţit, Gilling privi cum praful se aşterne la loc. Se uită la trupurile legate în moarte şi se întrebă câtă vreme va mai putea să suporte felul acesta de război.

„E ca şi cum i-aş fi ucis cu mâna mea”, îşi spuse. „Pe ei şi pe ceilalţi, care n-au ajuns până aici.”

Capitolul al şaselea

Încurajaţi de tăcerea care se lăsase, greierii începură să cânte din nou. Păsările se aventurară iarăşi în aerul încins.

Din precauţie, pentru că îşi descoperise poziţia, Gilling plecă de lângă castan. Îşi găsi adăpost în spatele unor stânci şi-i spuse ordonanţei să vină alături de el. După rafalele armelor automate, tăcerea avea asupra nervilor lui efectul unui raşpel. Aşteptarea care începea era marcată de şocul violenţei. Gilling mătură cu privirea toate ieşirile din pădure. Deşi era lac de sudoare, dinţii îi clănţăneau şi se simţea îngheţat până în măduva oaselor.

La un moment dat, când ochii săi alunecară pe deasupra trupurilor neînsufleţite ale karenilor, îşi aminti ce-i spusese Church în dimineaţa când Rance fusese ucis: „N-aveai cum să prevezi ce s-a petrecut.” Şi adăugă în minte: „Ar fi trebuit să învăţ până acum. Dumnezeule, am primit destule avertismente.”

Nu mai era capabil să-şi ascundă frica. Tresărirea ochiului şi spasmul febril al fălcii erau cea mai bună dovadă. În sinea lui căuta o scuză pentru a se retrage imediat, înainte să fie nimicită toată compania. Accesul de slăbiciune îl împiedica să pună în ecuaţie echilibrul delicat al timpului şi distanţei care-i despărţea pe japonezi de Gyobin. Câţiva kilometri mai puţin, câteva ore pierdute – încerca el să se convingă – n-aveau nici o însemnătate. Puteau să ia poziţie în alt punct al şoselei… Mai erau atâtea alte locuri… Trebuia să plece, oriunde. Oriunde era mai bine.

Criza n-a durat prea mult timp. Deşi avea nervii încordaţi la maximum şi era mort de oboseală, mintea i se limpezi. Tentaţia încă nu dispăruse, dar în adâncul sufletului ştia că, atunci când totul se va termina, va trebui să se accepte aşa cum era – şi va trebui să-l accepte pe Nay Dun până ce încercarea se va sfârşi. În starea lui, nu putea să-şi dea seama că cele două concluzii aveau aceeaşi valoare, după cum nu reuşea să priceapă că sfidarea pe care o citea în ochii aurii ai subedarului nu era altceva decât reflectarea propriei lui păreri despre sine însuşi. Tot ceea ce ştia era că nu putea să stea faţă în faţă cu Nay Dun şi să dea ordinul de retragere. De aceea îi era frică de el şi-l ura, ca şi cum ar fi fost un al doilea inamic, la fel de exigent pe cât erau japonezii de necruţători.

*

Trecuseră doar zece minute de când se stinsese ecoul împuşcăturilor, dar parcă se scurseseră zece ore. Nici o mişcare nu tulburase verdele crud al pădurii şi umbrele din care ar fi trebuit să apară japonezii.

În cele din urmă, atât de brusc încât Gilling încremeni, se auzi pocnetul înfundat şi simultan al cel puţin trei mortiere. Câteva clipe mai târziu, precedate de şuieratul aerului comprimat, proiectilele explodară pe versant. Flăcările scurte şi orbitoare se prefăcură instantaneu în gheizere de pământ. Frunzele au zburat în toate părţile, ca nişte confeti verzi, iar violenţa exploziilor a zguduit versantul abrupt al colinei, lovind cu suflul ei fierbinte feţele lipite de pământ şi ochii închişi ai soldaţilor. Abia se limpezise aerul, când a doua salvă a erupt asurzitoare pe panta împădurită, un fulger roşu-portocaliu, apoi negru.

Karenii nu aveau în ce să tragă. Răspândiţi pe pantele colinei, lângă curbele strânse ale drumului, nu puteau face altceva decât să aştepte în adăposturile lor individuale şi să îndure bombardamentul, ridicându-şi capetele, în pauzele dintre salve, pentru a vedea dacă japonezii au ieşit din acoperire. Atacul avea să fie în mod obligatoriu frontal – dinspre pădure, prin tufişurile tot mai rare, până la baza colinei, după care se vor lupta pentru fiecare palmă de drum. Nu exista o altă cale de acces, cu excepţia ocolului prin Bandaung, de-a lungul potecii dinspre Meingyi. Când mortierele deschiseseră focul, Gilling fusese tentat să respingă în mod categoric posibilitatea ca japonezii să fi descoperit existenţa potecii. Dar cum bombardamentul nu părea să înceteze, deveni tot mai nesigur. Scruta mereu cerul, căutând cartuşul luminos Very, şi suspiciunea lui creştea; probabil că erau ţinuţi pe loc în vreme ce japonezii îi învăluiau din flanc.

Timp de o jumătate de oră fără întrerupere, versantul colinei a erupt sub loviturile proiectilelor explozive, şi Gilling a fost aproape uşurat când a văzut că primul val de japonezi a ieşit din umbrele de sub ei şi a pornit spre colină. Tirul mortierelor s-a intensificat, însă acum era însoţit de corul în staccatto al puştilor şi armelor automate uşoare din ambele tabere. Gilling urmări mogâldeţele în kaki strecurându-se prin vegetaţia de la liziera pădurii. Erau cam treizeci de soldaţi, şi de la înălţimea punctului său de observaţie păreau deformaţi, siluete simiene care alergau încovoiate, ţinându-şi armele foarte jos, sub trupurile înclinate înainte. Pe jumătate năucit, zări un al doilea şir de oameni ridicându-se şi pornind la atac. Unii căzură în aceeaşi clipă, alţii străbătură câţiva metri şi se aruncară la pământ. Dar alţii veneau

în urma lor, hotărâţi, primejdioşi, îndreptându-şi spatele atunci când terenul începea să urce, aţintind în sus ţevile puştilor cu baioneta pusă. „Banzai!” Strigătele păreau inumane. Câţiva ajunseră până la prima ruptură de pantă şi Gilling auzi plesnetul aspru al grenadelor; nu putea spune dacă fuseseră aruncate de karenii din prima linie, ori erau cele îngropate pe drum.

Printre copaci plutea o pâclă cu miros amar, încolăcindu-se pe crengile golite de frunze. Aerul era frământat de pocnete, bubuia şi pârâia. Flăcările lingeau pâlcurile de bambuşi uscaţi, din care se ridicau şuviţe fine de fum. Oamenii strigau cu glasuri răguşite sau ascuţite. Într-o scurtă pauză, catârii s-au alăturat concertului haotic, trâmbiţându-şi groaza.

Al treilea val de japonezi porni la atac şi Gilling se lipi de pământ când un roi de schije de mortier lovi stâncile din faţa lui. Începuse deja să se întrebe cât timp vor mai putea rezista. Cuprins de disperare, îşi dori să fi fost mai bine echipaţi pentru a riposta. Un singur mortier ar fi putut ţine sub foc liziera pădurii. Cu doar câteva aruncătoare de grenade ar fi controlat terenul deschis acoperit cu tufişuri şi arbuşti. Dar nu le aveau. Pe lângă puşti şi grenade, armamentul lor era constituit din trei Bren-uri şi vreo şase automate uşoare. Mai mult, erau obligaţi să economisească muniţia, deci Bren-urile nu puteau continua la nesfârşit focul lor încrucişat. Ar fi fost un adevărat miracol să reziste până la apusul soarelui.

În pofida neliniştii, se simţea, în mod straniu, foarte calm. Deocamdată imaginaţia lui fusese redusă la tăcere, îşi concentrase atenţia la scena din faţă şi alungase din minte toate gândurile referitoare la Meingyi. Privi cum inamicul se năpustea înainte, cum linia de atac se frângea şi, ca mai devreme, câţiva oameni reuşeau să ajungă la adăpostul râpei de la baza pantei. Temându-se de o concentrare prea mare de trupe atât de aproape de poziţiile lor, porni târâş în josul versantului, cu grenade în mâini. Nu străbătuse decât vreo douăzeci de metri, când norocul îi surâse: printr-o spărtură în perdeaua copacilor văzu unul din mortierele japonezilor. Doi puşcaşi kareni se aflau destul de aproape şi le ordonă să iasă din adăposturi şi să vină la el.

— Uite, acolo. Spintecă aerul cu degetul, respirând întretăiat. Îi vedeţi? La trei sute de metri.

Aşteptă până când japonezul care îngenunchease lângă mortier se prăbuşi, apoi îşi continuă coborârea, lăsându-i pe cei doi kareni să-şi doboare ţintele ca la tir. Frunzişul îl lovea peste

faţă şi peste mâini. Înainta în zigzag, urmărind culoarele deschise în iarba înaltă, care marcau liniile de legătură dintre adăposturile individuale. Pe măsură ce cobora, zgomotul luptei devenea tot mai intens. Când ajunse în zona expusă, un proiectil lovi buza stâncoasă foarte aproape de el, făcându-l să-şi piardă echilibrai şi să se rostogolească în teren deschis. Trecură câteva secunde până i se limpezi mintea. Îşi ridică privirea, şovăielnic. Cacofonia de sunete încetase şi nu realiză imediat cât de mare era pericolul care-l pândea. Cadavrele karenilor de la baza pantei păreau foarte aproape şi, în mod curios, observă detaşat că un roi de fluturi speriaţi de un glonţ rătăcit se ridică de pe trupuri. Apoi, când redeveni lucid, se îngrozi. Cocoşat sub greutatea echipamentului de luptă, alergă să-şi caute adăpost şi se rostogoli în spatele unui trunchi de tec. Începuse să se simtă foarte singur, dar trebuia să meargă înainte. Se aruncă în ceea ce i se păruse a fi un adăpost părăsit, dar ateriză peste un puşcaş mort. Aerul fierbinte expulzat brusc din plămânii împuşcatului şi moliciunea trupului dezarticulat îl alungară de acolo. Fugi spre stâncile care dominau a doua curbă a şoselei, mai mult în patru labe, ca o maimuţă. Mitraliorul lângă care se prăbuşi îi aruncă o singură privire cu coada ochiului, apoi trase o rafală scurtă spre doi japonezi care încercau să traverseze drumul. Erau atât de aproape, încât Gilling le văzu toate amănuntele uniformelor: moletierele, pantalonii bufanţi, port-încărcătoarele trecute peste piept. Unul căzu, dar celălalt reuşi să se întoarcă în siguranţa oferită de vegetaţie. Vii sau morţi, faptul că îi ştia atât de aproape îi dădea fiori.

Gilling se puse din nou în mişcare şi ajunse la cel mai tânăr comandant de pluton, jemadarul[6] Saw Bwe. Casca acestuia era camuflată de un mănunchi de frunze prinse în plasa care o acoperea. Lipindu-şi gura de urechea lui Gilling, karenul strigă:

— Sunt câţiva care încearcă o străpungere printre stâncile din stânga.

Un alt proiectil explodă cu un tunet apocaliptic. Gloanţele sfârtecau frunzişul arbuştilor, cu plesnete seci, de parcă cineva bătea un pachet de cărţi de joc.

— Ce-i cu terenul acoperit din faţa voastră? Nu puteţi ajunge la ei? strigă Gilling.

— Nu mai avem grenade, thakin. Pielea jemadarului căpătase o nuanţă albăstruie, din cauza epuizării. Ochii lui ardeau. Le-am

[6] Grad în armata colonială britanică din India; sergent (n. trad.).

folosit pe toate.

Grenada din mâna lui îl obliga să facă ceva.

— Acoperă-mă!

Ţâşni înainte, rostogolindu-se pe panta abruptă. Ajuns la cincisprezece metri de buza râpei, trase cuiul de siguranţă şi aruncă grenada, cu boltă, pe o traiectorie precisă. Mingea de metal căzu mai întâi pe parapetul drumului, cam acolo unde sperase şi el că va ajunge, apoi sări peste el şi dispăru din vedere. O fântână arteziană de pământ şi piatră sfărâmată se înălţă în aer, iar detunătura asurzitoare fu urmată de un ţipăt care-i dădu fiori.

Se întoarse lângă Saw Bwe aruncând priviri în toate părţile.

— Trebuie să-i ţii pe loc. Crezi că poţi s-o faci?

— Am trei morţi şi cinci răniţi…

— *Poţi s-o faci?*

— Un timp, thakin.

— Păstrează legătura.

Se îndepărtă, cu senzaţia că dezertează. O altă linie de infanterişti îşi croia drum printre arbuşti, dar Gilling era mai îngrijorat în privinţa japonezilor care încercau să escaladeze ruptura de pantă. Urcând mereu, găsi alţi trei kareni morţi şi un rănit, împuşcat în piept. Ridică trupul soldatului pe umăr şi plecă mai departe, mergând uneori în patru labe, alteori în salturi greoaie. Aerul gemea şi urla. Un glonţ lovi pământul chiar lângă capul lui şi ricoşă cu un fluierat ascuţit. Scrâşnind din dinţi, Gilling trase trupul rănitului peste grămada instabilă de rocă şi pământ care se rostogolise pe pantă după ce minaseră drumul. Ici şi colo se vedeau gropile trăgătorilor şi feţele ciocolatii, strălucind de sudoare sub borurile largi ale căştilor, cu ochii sălbatici, sumbri, şocaţi sau pur şi simplu tulburi de epuizare. Erau chipuri pe care le cunoştea – camarazi, fraţi de arme – şi totuşi îşi pierduseră identitatea. Aparţineau unor străini care populau un vis dement.

Ajunsese aproape de punctul din care plecase, unde cei doi kareni începuseră să lichideze servanţii mortierului, când simţi presiunea puternică a aerului care anunţa căderea unui proiectil.

Se lipi de versant, strivit de greutatea rănitului, cu degetele înfipte în pământul amestecat cu resturi vegetale. Explozia îl lăsă practic fără simţuri. Trupul de deasupra lui dispăru şi simţi brusc o durere sfâşietoare în gamba dreaptă. Ridicându-şi capul, văzu îngrozit un vârtej de frunze şi praf şi, prin el, rămăşiţele dezmembrate ale celor doi puşcaşi. Se rostogoli într-o parte,

bâjbâind după corpul rănitului, dar şi acesta murise.

O miasmă acră i se lipise de cerul gurii şi în faţa ochilor îi jucau cercuri colorate. Se târî printr-un soi de tunel, între tulpini de bambuşi doborâte, şi escaladă cei câţiva metri rămaşi până deasupra stâncilor. Saw Tun Shwe era acolo şi îi spuse imediat:

— Eşti rănit, thakin.

Gilling scutură din cap. Nu simţea nici o durere, iar sângele care-i păta cămaşa nu era al lui.

— Nu, şopti el. Închise ochii, dar şi întunericul se rotea.

— Piciorul drept.

Se lipiră şi mai tare de stâncă atunci când pe deasupra lor şuierară câteva schije. Pe creastă un copac dispăru în flacăra strălucitoare a unei alte explozii.

— Du-i nişte grenade jemadarului Saw Bwe, zise încet Gilling, dar cuvintele se pierdură în marea de zgomote din jur.

— Thakin?

— Grenade... Lui Saw Bwe... Cât de repede poţi.

Ordonanţa plecă în fugă. Rămas singur, Gilling îşi aşeză capul pe îndoitura braţului. Tremura. Mirosul dulceag al sângelui îi provocă un flux de greaţă, care în cele din urmă se retrase. După un timp se ridică într-un cot şi contemplă scena de sub el. Nori de fum pluteau pe versantul colinei, ascunzând liziera. Lupta părea să se fi concentrat în sectorul plutonului lui Saw Bwe, dar focul se înteţise şi în flancul stâng.

Uitându-se într-acolo, Gilling văzu cum un karen se repede până la marginea platformei stâncoase şi aruncă o grenadă dincolo de ea. Deşi era foarte expus, soldatul rămase pe loc, cu pistolul-mitralieră la şold, apoi începu să tragă, cu un calm inuman. Trecură câteva clipe până când Gilling realiză că îl privea pe Nay Dun în acţiune. Cu silueta decupată pe fundalul cerului, cu picioarele solide bine înfipte în pământ, subedarul continuă să tragă rafale scurte, în jos, într-un unghi aproape drept. Era o privelişte magnifică, de sfidare nebunească a primejdiei. Episodul acesta dovedea că eroismul era la fel de natural pentru el ca şi reflexul de a saluta un superior. Nu avea nevoie nici de imboldul fricii, nici de acela al disperării pentru a se purta ca un bărbat. Era soldat, şi aşa trebuia să acţioneze un soldat...

Stătea pe marginea falezei, parcă cioplit în piatră, sălbatic, indestructibil. Şi chiar în starea tulbure în care se afla după atâtea şocuri, Gilling înţelese că nu-l va putea egala niciodată. Niciodată, nici măcar ajutat de ură, nu se va ridica la înălţimea

lui.

Capitolul al şaptelea

Soarele coborâse spre orizont, imens şi roşu, trimiţând primele semne ale asfinţitului. Acum exploziile proiectilelor de mortier se auzeau mult mai rar, dar tirul armelor uşoare nu încetase nici o clipă. În lumina tot mai slabă, flăcările de la gura ţevilor străluceau orbitor pe fundalul întunecat al junglei.

Karenii nu pierduseră nici un petic de teren, în afară de primele două curbe ale drumului. Liziera era un cimitir şi atacurile încetaseră. Gilling nu era dezamăgit. Inevitabil, când va fi destul de întuneric, japonezii adăpostiţi de-a lungul escarpei vor primi întăriri şi vor porni la asaltul colinei. De data asta aveau să reuşească. Nu vor putea să-i oprească, pentru că se vor strecura nevăzuţi, tot mai aproape. Perspectiva unei lupte la baionetă, corp la corp, era ceva de neimaginat pentru Gilling. Îşi concentrase toate resursele fizice şi psihice, dar imaginaţia lui începuse iarăşi s-o ia razna şi încă mai simţea fiorii îngheţaţi ai spaimei, mai ales acum, când se lăsa întunericul.

Ceea ce se întâmplase la pod şi la canalul de drenaj se putea întâmpla din nou. Aici, în noaptea asta… Ceea ce se întâmplase după-amiază, pe drum, se putea repeta mâine… Prin mintea lui se perindară detaliile atrocităţilor, ca nişte imagini stroboscopice, hidoase şi demoralizante, şi se cutremură închipuindu-şi că ar putea fi prins de viu.

Tresări când un proiectil explodă între crengile copacului de lângă el. Avea nervii întinşi la limită şi fiecare decizie îi cerea un efort supraomenesc. În ciuda insistenţelor lui Saw Tun Shwe, fusese incapabil – timp de câteva minute – să-şi dea seama că era el însuşi rănit. Treptat însă, pe măsură ce amorţeala se risipea şi durerea câştiga teren, realiză că muşchiul gambei îi fusese perforat de o schijă, până aproape de os. Piciorul începuse deja să-i înţepenească, ca şi cum pielea şi carnea s-ar fi întărit, dar, din fericire, se putea mişca destul de bine.

Se târî de la un pluton la altul, ordonând ca răniţii să fie evacuaţi în spate, lângă catâri. Singuri sau în perechi, câţiva kareni coborâră pe versantul colinei şi Gilling se îngrozi văzând cât de mulţi erau cei care nu se puteau ţine pe picioare fără să fie ajutaţi. O duzină. În ciuda violenţei bombardamentului, nu se aşteptase la pierderi atât de numeroase. Şase fuseseră ucişi, dar ochii lui se obişnuiseră cu fatalitatea morţii şi putea accepta

dispariţia lor. Ceilalţi însă, cei neajutoraţi, îi stârneau mila şi mânia în acelaşi timp.

Dinspre pădure se auzea lătratul furios al armelor. Un proiectil solitar explodă nu departe şi catârii începură să tropăie, cu urechile ciulite. Răniţii au fost întinşi la adăpostul unei surplombe, unde bucătarii îşi aprinseseră focurile mai devreme. Lui Gilling i-a ajuns o singură privire ca să-şi dea seama că unii dintre ei n-aveau să mai apuce zorile. Să-i ia de acolo ar fi însemnat să-i ucidă. Ar fi fost însă o crimă şi mai mare să-i abandoneze în mâinile japonezilor, o crimă pe care conştiinţa lui nu putea s-o suporte. Trebuia să-i ducă la adăpost, să-i salveze cu orice preţ.

Trimise după Nay Dun. Ajunse la grupul de stânci, şchiopătând, înecat de amărăciune şi disperat. Plutonul subedarului, deja rărit de pierderea grupei lui Ba Tin, era cel mai slab dintre toate.

Nay Dun se târî până la el ca o şopârlă, iute şi nevăzut.

— Câţi oameni sănătoşi mai ai? îl întrebă Gilling.

— Zece, thakin.

— Cu tine cu tot?

— Unsprezece, cu mine.

— Avem o duzină de grav răniţi. Nu-i putem lăsa aici. Nu văd altă soluţie: plutonul tău se va retrage chiar acum; fiecare om să ia câte un rănit.

Gilling făcu o pauză. Aproape că nu-şi recunoştea vocea.

— Şi omul în plus? zise Nay Dun.

— O să am grijă. Se auzi o rafală de mitralieră şi Gilling încercă să vadă ceva în beznă. Pleacă imediat. Îţi dau o jumătate de oră, apoi venim şi noi. Aşteaptă-ne la a treia bornă, la nord de oraş.

— Am înţeles, thakin.

— Ia şi catârii. Îşi aduse brusc aminte de ceva. Va trebui ca oamenii de pe potecă să se descurce singuri.

Ascultă uimit răspunsul lui Nay Dun:

— I-am chemat deja înapoi.

— Când?

— Acum patruzeci de minute.

Gilling se înfurie:

— Ai primit vreun ordin?

— Nu erau de nici un folos acolo. Japonezii nu vor merge niciodată pe potecă.

— Cine ţi-a dat ordin? Devenise aproape isteric. Cine comandă compania asta?

Nay Dun tăcu.

Turbat de mânie, Gilling continuă:

— Te-am mai avertizat, subedar…

Câteva aşchii de piatră desprinse din stâncile de alături trecură fluierând pe lângă ei şi Gilling se aruncă instinctiv la pământ. Privind în sus, avu impresia că subedarul nu se clintise nici un milimetru. Tăcerea dintre ei se prelungi parcă la nesfârşit. O frază ridicolă – amintire din şcoală – îşi făcu loc în mintea lui Gilling: „Vorbim noi după ore.” Iniţiativa logică a lui Nay Dun era o negare a propriei lui competenţe. Se simţea micşorat, neputincios, înghiţind în sec, se sili să spună:

— Sunt doar unsprezece oameni sănătoşi?

— Unsprezece, thakin.

În lumina muribundă, faţa lui Nay Dun era impasibilă, iar în ochii negri ca smoala nu se citea nici un pic de teamă.

— Du-te, strigă Gilling, incapabil să le înfrunte privirea. Jumătatea de oră începe din clipa asta.

Avea nevoie de el, dar nu mai suporta să-l vadă.

Soarele coborâse sub linia orizontului. Pădurea şi restul peisajului începură să se topească în beznă. Gilling mută în flancul stâng rămăşiţele uneia din grupele lui Saw Bwe, pentru a umple golul lăsat de plecarea lui Nay Dun. Erau fără speranţă de vulnerabili. Optsprezece morţi, doisprezece răniţi. Plus lipsa lui Nay Dun şi a celor zece oameni ai săi… Aritmetica aceasta simplă îl îngrozea. Poziţia era apărată de numai douăzeci de kareni.

Focul scăzu în intensitate odată cu lăsarea nopţii, apoi se stinse treptat. Se auzi chemarea şovăielnică a unei păsări, stranie în tăcerea nefirească. De fiecare dată când se uita la cadranul fosforescent al ceasului, Gilling avea impresia că limbile nu se clintiseră nici un pic. Stătea culcat printre stânci alături de Saw Tun Shwe, mulţumit de prezenţa karenului. Încerca să-şi ascută auzul şi privirea, întunericul era tot mai dens şi, pe măsură ce bezna se strângea în jurul lor, Gilling simţea tot mai acut prezenţa japonezilor, aşa cum cineva aflat într-o cameră neluminată simte că nu e singur.

Nay Dun ar trebui să fie în oraş acum. Alte zece minute şi…

O puşcă-mitralieră tuşi scurt. Tăcerea se instală din nou. Câteva stele tremurau în noapte şi Gilling tremura împreună cu ele, numărând minutele. Ordonanţa îi atinse braţul şi făcu semn spre pădure, însă el nu văzu nimic. „Ce-i?” întrebă în şoaptă, dar

Saw Tun Shwe clătină din cap, vrând să spună că se înşelase. Doar copacii care se profilau pe cer mai puteau fi distinşi. În rest, totul se topise în aceeaşi pânză neagră, fără dimensiuni. Totuşi Gilling ştia că japonezii se puseseră în mişcare, că avansau nevăzuţi spre adăpostul oferit de baza escarpei. O simţea fizic. Era doar o chestiune de timp până aveau să renunţe la acoperire. Stătea întins acolo, temându-se să nu greşească din nou. În jurul lui bezna părea să se dilate şi apoi să se strângă, schimbându-şi forma ori de câte ori clipea.

Dacă n-ar fi fost răniţii, ar fi putut să plece demult. Ar fi putut să se retragă în momentele cele mai prielnice pentru retragere. Se uită iarăşi la ceas: trecuseră paisprezece minute de când plecase subedarul. Ar fi trebuit să ajungă în oraş…

Se auzi un singur foc de armă, la care răspunse imediat, cu o rafală lungă, una dintre Bren-uri. Apoi tăcerea. O tăcere prelungă, elastică, îndreptată spre propria ei anulare, hrănind îndoiala şi himerele.

Acum era timpul să se desprindă de inamic. Acum… Instinctul i-o dicta limpede, şi totuşi se agăţa de planul pe care el însuşi îl concepuse. Aştepta să treacă jumătatea de oră pe care i-o promisese lui Nay Dun, era legat de ea, irevocabil, prin firul provocării subedarului. Trecu un minut, apoi altul. Sudoarea se scurgea în pârâiaşe groase. O pasăre începu din nou să cânte şi trilul prelung îi lovi brusc nervii încordaţi de aşteptare. Ochiul bolnav îi tresărea violent. Începu să creadă că singurii care se mai aflau acolo erau japonezii, el şi Saw Tun Shwe.

Nouăsprezece minute… Spuze de stele se aprinseseră deasupra pădurii, luminând cât de cât peisajul. Un licurici trecu pe deasupra lor, ca o cometă în miniatură. Frunzele foşniră discret.

Ar fi trebuit să pleci, îi spunea raţiunea. Se face prea târziu…

Era exclus să se retragă treptat. Trebuia să rămână împreună, să plece împreună. Apucă şnurul fluierului, ros de îndoieli, incapabil să judece corect.

Curând, îşi spuse. Curând…

Tăcerea era atât de perfectă, încât putea să audă cum se dezlipeau buzele uscate ale lui Saw Tun Shwe.

Ceva se mişcă dedesubt. Se mişcă şi dispăru. Noaptea îi jucase feste şi mai înainte, nu o dată, şi probabil că acum se petrecuse acelaşi lucru. Sau nu? Simţi că ordonanţa se încordase şi adusese puşca în poziţia de tragere. Încercă să străpungă bezna, dar nu văzu nimic. Auzea doar bubuitul regulat al inimii

lui. Apoi ceva se mişcă iarăşi în faţa lor şi realiză deodată că se uita la silueta ghemuită a unui om.

Ezită, înfiorat. Identifică repede alte siluete aflate cam la treizeci de metri de stânci. Timp de o clipă care i se păru nesfârşită, fu incapabil să reacţioneze. Nu putea accepta realitatea. Abia când Saw Tun Shwe apăsă pe trăgaci se eliberă şi Gilling de paralizia care-l cuprinsese. Alte câteva clipe, siluetele încremeniră şi ecoul împuşcăturii se stinse în depărtare. Apoi o altă detunătură se auzi de jos, acoperind clănţănitul închizătorului armei lui Saw Tun Shwe. Siluetele se ridicară şi începură să urce. Măştile căzuseră.

„Banzai!”

Saw Tun Shwe trase din nou şi Gilling îl imită, descărcându-şi revolverul în umbrele care alergau spre ei. Unele dispărură, dar altele veneau din urmă. O siluetă aflată în frunte ajunsese deja printre bambuşii de sub stânci. Nu mai avea timp să-şi încarce arma şi rămăsese fără grenade. Smulse sălbatic din tocul de la şold pistolul de semnalizare Very. Japonezul era atât de aproape, încât îi auzea respiraţia şuierătoare. În timp ce ridica ţeava scurtă spre inamic, Gilling văzu într-o strălucire faţa lungă, verzuie sub cozorocul capelei, dinţii strălucitori, mustaţa subţire. Apoi apăsă pe trăgaci şi pieptul bărbatului explodă, înghiţit de un glob de flăcări albe, orbitoare. Omul se rostogoli înapoi, din ce în ce mai repede, luminând totul în jurul lui.

Îngrozit şi uşurat în acelaşi timp, Gilling urmări căderea corpului. În strălucirea produsă de acesta, tot mai mulţi japonezi urcau panta şi, de sus până jos, versantul colinei răsuna de împuşcături şi strigăte sălbatice. Până în clipa aceea, obsedat fiind de pericolul prin care trecea el însuşi, Gilling nu realizase proporţiile infiltrării. Apucă fluierul şi dădu cele trei semnale de retragere.

O grenadă explodă izbindu-se de trunchiul unui copac şi noaptea se; coloră în roşu. Schijele de metal răpăiră pe stânci.

— Înapoi, urlă Gilling în beznă. Toţi înapoi!

Fluieră din nou, apoi se întoarse şi porni spre creastă însoţit de Saw Tun Shwe. Frica îi dădea aripi. Singurul lucru de care se temuse într-adevăr se întâmplase – cu ajutorul lui.

„Prostule”, strigă în sinea lui. „Prostul dracului!”

Capitolul al optulea

În ciuda piciorului rănit, a ajuns destul de repede în zona defrişată. Karenul rănit lăsat de Nay Dun era sprijinit de parapetul drumului; avea capul înclinat nefiresc şi mâinile încleştate la piept. Gilling uitase complet de existenţa lui, dar când se opri să-l ridice, văzu că omul nu mai trăia. Rupse plăcuţa de identitate mânjită de sânge, luă puşca mortului şi porni mai departe.

Drumul urca mereu şi abia după alţi cincizeci de metri sentimentul acut de panică începu să slăbească. Se aruncă între arbuşti, împreună cu Saw Tun. Siluete spectrale mişunau în spatele lor. Erau prea departe pentru a putea spune cine erau karenii şi cine japonezii. Focul se înteţise pe creastă şi se răspândea de-o parte şi de alta a drumului. Doi puşcaşi apărură dintre tufişuri şi Gilling îi chemă la el. Câteva secunde mai târziu, toţi patru începură să tragă într-un grup de japonezi care apăruseră chiar pe drum. O grenadă căzu nu departe şi o flacără stacojie sfâşie întunericul.

— Mişcaţi-vă!

Săriră în picioare şi mai alergară treizeci sau patruzeci de metri, apoi se întoarseră să privească. Era imposibil să disciplineze retragerea karenilor. Lupta devenise haotică, se fragmentase într-o mulţime de încleştări individuale sau între grupuri mici. Situaţia scăpase de sub control.

Porniră din nou. Disperat, Gilling începea să înţeleagă că japonezii nu se mulţumeau doar cu poziţia de pe colină; voiau şi oraşul. E drept, Bandaung n-avea nici o valoare, dar odată ce-ar fi prins gustul victoriei, nimic nu i-ar fi împiedicat să intre în Gyobin. Drumul până acolo era la fel de bun ca cel pe care veniseră. Poate ştiau deja. Cu excepţia rămăşiţelor plutonului lui Nay Dun, nimic nu le-ar sta în cale dacă s-ar hotărî să meargă înainte.

Vina era numai a lui. A lui... În jurul acestui adevăr se axa toată disperarea sa. Fusese de-a dreptul orb când riscase un asemenea bluf cu japonezii.

Siluete întunecate se aruncară spre ei în salturi neregulate, trăgând foc automat, apoi dispărură. Gilling abandonă drumul. Înaintau acum pe un teren accidentat, printre pâlcuri de copaci. Şi aici se auzeau zgomotele luptei: strigăte, detunături, foşnetul

ierbii uscate şi zgomotul bocancilor pe pietre. Se simţea hăituit. Fiecare mişcare era o ameninţare, fiecare sunet un pericol.

Ar fi trebuit să ştie că aşa se va întâmpla. Dumnezeule, ar fi trebuit să ştie.

Saw Tun Shwe se lăsă brusc într-un genunchi şi trase. Departe, în stânga lor, noaptea a fost spartă de două explozii de grenadă.

— Nu te opri, îşi îmboldi Gilling ordonanţa.

Muşchiul gambei rănite înţepenise, dar teama anulase handicapul fizic şi-l ajutase să meargă înainte. Spre surprinderea lui, se trezi deodată la marginea terenului de golf, aproape de capătul traseului. Nu-i veni să creadă când văzu cutia cu nisip şi tăbliţa indicatoare pe care scria „8: 394 metri”. Gândurile i-o luară razna şi îşi aduse aminte că ultima lovitură cerea o mare concentrare din partea jucătorului. Un roi de gloanţe rătăcite trecu printre crengile pinilor de lângă teren. Răsucindu-se pe călcâie, trase de la şold în ceea ce i se păruse a fi o scânteiere de metal. Văzu o umbră care se prăbuşi, scufundându-se în beznă.

— Fugiţi!

Alergau în grup, la fel de epuizaţi cu toţii, ridicându-şi tot mai greu picioarele. Înaintea lor apăru un şanţ săpat de-a curmezişul aleii care urmărea terenul de golf. S-au aruncat în el, cu faţa în direcţia din care veniseră, abia trăgându-şi răsuflarea. Nu se vedea nimic, dar dinspre cealaltă parte a plantaţiei de pini, lângă şosea, se auzeau focuri de armă răzleţe. Gilling porni de-a lungul şanţului, urmat de cei trei kareni. Străbătură plantaţia şi ieşiră din nou în teren descoperit, pe o porţiune acoperită cu nisip. Erau pe o altă alee a terenului – cam la groapa a patra, îşi aduse el aminte – şi în aceeaşi clipă întrezări undeva în faţă un şir de oameni care înainta spre ei. Nu mai avea cartuşe pentru puşcă. Se ghemui şi porni iar de-a lungul sântului, încărcându-şi revolverul din mers. Linia de atac a japonezilor se apropiase, oamenii înaintau în pas alergător, cu puştile ridicate. Erau cam douăzeci şi lui Gilling i se puse un nod în gât când un glas din şir strigă o comandă. Era terorizat de gândul că va cădea în mâinile lor şi simţea o dorinţă aproape irezistibilă să le întoarcă spatele şi s-o ia la fugă. Auzea zgomotul înăbuşit al picioarelor care loveau pământul, vedea scânteierea slabă a baionetelor. Groaza de ceea ce i se putea întâmpla îl făcu să se lipească de peretele şanţului, dar când japonezii au ajuns la numai o aruncătură de piatră, au virat pe neaşteptate spre lac.

Stupefiat, a privit în urma lor până când noaptea i-a înghiţit, apoi a plecat mai departe. Senzaţia că este vânat nu-l părăsise nici o clipă, amestecându-se cu ruşinea nereuşitei personale. Totuşi, într-un colţişor al minţii lui începu să-şi facă loc, frenetic, sentimentul responsabilităţii faţă de divizie şi urgenţa restabilirii unei linii defensive.

Au trecut de gropile cu nisip şi au ieşit din şanţ. În faţa lor se deschidea o potecă şi Gilling a pornit de-a lungul ei fără să ezite. Bandaung era în dreapta, unde, sub licărirea slabă a stelelor, se zăreau câteva acoperişuri. Dacă o ţineau drept înainte ocoleau clădirile, cu excepţia bungalowurilor de la suburbie, şi puteau ieşi în şosea undeva la nord de oraş. În ciuda celor petrecute în ultimele ore, amintirile lui despre oraş erau la fel de clare ca indicaţiile unei hărţi şi trecutul începu să-şi facă loc în spasme, acoperind cu imagini anacronice şi încântătoare disperarea de acum. Plămânii îi ardeau, dar străbătu în fugă o altă groapă cu nisip. Jucase o dată aici şi nimerise gaura de la patruzeci de metri. Fusese singura lovitură de profesionist din viaţa lui. Îşi aminti ziua aceea aşa cum un om care se îneacă îşi rememorează viaţa, într-o strălfulgerare de o clipă. În secunda următoare se aruncă în spatele unor tufişuri, readus brusc în prezent de câteva focuri de puşcă ce răsunaseră alarmant de aproape. După ce se stinse ecoul, câteva siluete trecură pe potecă, prin faţa lor, apoi se aşternu tăcerea.

Le făcu semn karenilor să-l urmeze. Poteca şerpuia prin iarba înaltă până la genunchi şi se întretăia cu o alta, mai mare. Gilling nu ezită deloc. Noua pistă era o scurtătură până la Spitalul Cottage, o folosise de multe ori împreună cu Ailsa Seymour. Nu se gândise în mod deliberat la ea, ci doar îşi amintise că fusese cu el şi că după spital era un pâlc de copaci dincolo de care se afla piscina, în spatele piscinei se găsea bungalowul poliţiei, apoi o anexă a băncii şi aleea acoperită cu pietriş care ducea în jos, pe lângă micuţul cimitir protestant, până la şosea.

Lupta se dădea acum la marginea oraşului. Flăcările armelor sclipeau într-o duzină de puncte, nu departe de ei. Străbătură fără întreruperi următorii o sută de metri şi Gilling începu să creadă că reuşiseră să scape de japonezi. Când intrară însă pe poarta spitalului, cineva trase în ei de pe treptele intrării principale.

O apucară brusc la dreapta, îndreptându-se spre căsuţele din spatele spitalului. Dacă s-ar fi aflat în oricare alt loc, poate şi-ar fi pierdut capul şi ar fi reacţionat ca un animal prins în capcană.

Dar aici ştia precis pe unde trebuie s-o apuce. Trecură peste câteva răzoare cu flori, apoi pe lângă catargul drapelului. Doar o peluză îi mai despărţea de prima căsuţă, însă focul nu încetase deloc până aici. Părea un miracol că nici unul dintre ei nu fusese lovit. Într-o clipă ajunseră printre căsuţe, tropăind pe aleile de ciment dintre ele. Toate fuseseră proaspăt vopsite şi mirosul îi umplu nările. Văzu plăcuţele albe de pe fiecare uşă – „Radiologie”, „Raze X”, „Stomatologie” – şi, într-un moment de slăbiciune, îşi aminti că „Radiologia” fusese a ei.

Totul părea un vis. Trecură printre ultimele două căsuţe şi alergară în zigzag spre piscină, la adăpostul grădinilor de legume. Săriră un gard şi începură să urce panta uşoară.

— Thakin!

Strigătul lui Saw Tun Shwe îl îngheţă. Înainte ca el să înţeleagă motivul avertismentului, ceilalţi se aruncară la pământ şi deschiseră focul împotriva unui grup de japonezi care se îndrepta spre ei. Răsăriseră parcă de nicăieri. Erau cinci, deja foarte aproape, cu baionetele la arme. Doi dintre ei se prăbuşiră până să apuce Gilling să tragă primul foc, dar cei rămaşi continuară să înainteze, ameninţători, tăcuţi, cu ţevile puştilor îndreptate în jos. Căzură alţi doi, de parcă s-ar fi lovit de un zid invizibil. Ultimul începu să strige când se văzu singur, ca un om cuprins brusc de nebunie. Mai înaintă câţiva paşi, apoi se rostogoli pe jos şi se opri foarte aproape de Gilling. Era încă viu. Încercă să se ridice, aşa cum un boxer se agaţă de corzile ringului, dar unul dintre puşcaşii kareni sări în picioare şi-l străpunse cu baioneta. Totul se terminase în câteva secunde, însă timpul părea a fi încremenit în nemişcarea morţii.

— Haideţi!

Cuvântul aproape îl înecă pe Gilling. Cuprins iarăşi de panică, se năpusti printre copaci fără să ia în seamă măcelul din jur, izolat în spaima lui. Dinspre oraş se auzeau împuşcături răzleţe, dar pauzele dintre ele erau tot mai lungi şi se întrebă disperat ce se întâmplase: câţi kareni mai luptau, cât de departe vor împinge japonezii atacul? Cu o părticică a minţii se gândea la Church; ştia că nu va putea niciodată să justifice ratarea prilejului unei retrageri disciplinate. Nu putea să-i spună: „I-am promis lui Nay Dun o jumătate de oră şi n-am vrut să-mi calc cuvântul.” Totuşi acesta era motivul, acesta şi nu altul. Iar sentimentele lui Gilling faţă de subedar atinseseră punctul extrem al duşmăniei, chiar în timp ce fugea pentru a-şi salva viaţa.

Ieşiră dintre copaci şi trecură pe lângă paravanele de răchită

ale piscinei. Se vedeau schelele abandonate de zidari, dar imaginea avea o doză de ireal, ca de altfel toate amintirile care-i fulgerau prin minte. Săriră gardul Companiei Miniere – Gilling cu greu – şi străbătură în fugă peluza. Pe verandă rămăseseră două scaune de trestie şi îşi aduse aminte că nu demult împărţise acolo o sticlă de whisky cu un inginer miner. O grenadă explodă lângă bazar, luminând casele din jur şi destrămând reveria lui Gilling.

— Pe-aici, şopti el răguşit.

Ajunseră lângă casa de odihnă, o clădire întunecată ghemuită sub streşinile albe. Când trecură pe lângă silueta ei geometrică familiară, Saw Tun Shwe îl apucă de braţ. Se opri instinctiv, cu inima bătându-i nebuneşte. Un pistol automat lătră scurt. Mijindu-şi ochii, văzu câţiva japonezi care urcau panta domoală, în direcţia lor. Aşteptă până se îndepărtară şi între timp îşi aduse aminte că în urmă cu doi ani petrecuse paisprezece zile în această casă, iar în a doua săptămână dormise în fiecare noapte cu Ailsa Seymour. Dar şi această amintire era ireală, ca şi cum ar fi fost a altuia.

Când japonezii se pierdură din vedere, dădu semnalul de plecare. Încerca să se agaţe de ceva, în adâncul sufletului, ceva care să se opună slăbiciunii şi disperării care-l măcinau. Dar aici, printre locurile părăsite ale trecutului, nu găsea decât fantome. Nimic nu putea combate sentimentul că era vânat, conştiinţa faptului că fusese abandonat în mijlocul unui dezastru de care el singur era vinovat.

Lăsară în urmă şi ultimele case, alergând ghemuiţi, ca şi cum ar fi înaintat printr-o galerie joasă. Lupta părea să se fi încheiat. Bandaung zăcea tăcut sub licărirea stelelor şi singurele zgomote care se mai auzeau erau scârţâitul bocancilor pe pietriş şi şuieratul respiraţiilor întretăiate. Japonezii lichidaseră orice rezistenţă, sau poate renunţaseră să forţeze la nord de oraş. Deocamdată Gilling încerca să ghicească ce se întâmplase, dar în curând avea să ştie. Mergeau deja pe aleea care ducea spre cimitir şi în câteva minute urmau să ajungă la şosea.

Cimitirul apăru mai devreme decât se aşteptase şi singurătatea mormintelor acoperite de frunze îi provocă un acces de teamă elementară, scoţând în evidenţă dezolarea propriei lui singurătăţi. Părăsi aleea şi porni în diagonală, printre arbuşti. Bandaung se afla la un kilometru în spate şi jungla se înălţa iarăşi înaintea lor. Un fir de iederă îi atinse calota căştii şi Gilling îl dădu la o parte cu o mişcare bruscă. Piciorul îl durea de fiecare

dată când atingea pământul, dar aproape că nu simţea. Era dominat de dorinţa de a vedea drumul. Coborî atent panta, bolnav de teamă, căci se gândea la ceea ce îl putea întâmpina. Nu se auzea nimic şi asta îi dădu speranţe. Deci mai aveau o şansă. Încurajat, merse mai departe, căutând să vadă şoseaua. În cele din urmă o văzu: şerpuia în faţa lui, albicioasă, mărginită de copaci. Era pustie, dar asta nu-l mulţumi. Se apropie prudent, privind în toate părţile. Aşteptă timp de un minut, ascultând atent, dar nimic nu se clintea, nimic nu străpungea carapacea subţire a junglei. Porni spre drum.

Efectele cumulate ale şocului şi uşurării se făcură simţite abia acum. I se făcu greaţă şi dinţii începură să-i clănţăne. Se uită la karenii rămaşi deasupra şi se auzi spunând:

— E în regulă. Veniţi jos.

Saw Tun Shwe îi luă puşca de pe umăr şi zise:

— Am avut noroc, thakin.

Gilling scuipă.

— Să sperăm că şi ceilalţi au avut.

Porniră pe drum. Mai aveau trei kilometri până la punctul de întâlnire şi Gilling se cutremură, întrebându-se câţi găsiseră calea până aici. Nu îndrăznea să fie optimist şi nici nu putea să se amăgească în privinţa viitorului. Le fusese acordat un răgaz. Nimic mai mult. Chiar dacă toţi karenii ar fi reuşit să se retragă, rezultatul final ar fi fost doar amânat. Nu mai puteau închide drumul.

Nu văzură pe nimeni şi Gilling se gândi: „Suntem singuri. Ceilalţi au murit...”

Şchiopătând din ce în ce mai rău, se cufundă în amărăciune. Piciorul parcă-i luase foc şi mintea îi era opacă. În dreptul celei de-a treia borne, cineva se mişcă în beznă.

— Stai!

Deşi Gilling se aşteptase la asta, inima i se opri. Încremeni şi îşi linse buzele uscate.

— Camarazi. Repetă: Camarazi.

O siluetă robustă păşi în lumina slabă, cu un pistol-mitralieră îndreptat spre el. Era Nay Dun.

— La mine, camarade, restul pe loc.

Înfuriat de încăpăţânarea subedarului de a respecta întocmai regulamentul, Gilling şuieră:

— Termină, subedar. Nu suntem la paradă.

Dar cu fiecare pas pe care-l făcea spre Nay Dun, sentimentul că se îndrepta către superiorul lui devenea tot mai puternic.

Sentimentul că era fiul căzut în dizgraţie, care trebuia să dea socoteală pentru neputinţa de a-şi asuma responsabilitatea faptelor sale.

Capitolul al nouălea

— Câţi au ajuns aici? întrebă Gilling.

— Paisprezece, până acum.

— Paisprezece? repetă el, uimit. Părea imposibil.

Nay Dun aprobă din cap.

— Şi mai sunt alţii.

— Sigur? Şapte sau…

— Trei, thakin. Ceilalţi au fost ucişi.

Fură pronunţate câteva nume, printre ele şi cel al jemadarului Saw Bwe.

— Saw Bwe?

— Da, în oraş.

— Eşti sigur, nu-i aşa?

— Da, thakin. Vocea subedarului era atonală, ca aceea a unui comisar de licitaţie. Făcu o scurtă pauză. L-am lăsat acolo pe unul dintre răniţi, puşcaşul Aung Win.

— A murit, spuse sec Gilling. Saw Tun Shwe i-a luat puşca.

Se uită neliniştit în lungul drumului, dar nu văzu pe nimeni, nu auzi nimic. Durerea din picior urcase până la abdomen şi unul din muşchii spatelui i se contracta spasmodic, ca şi cum ar fi avut o viaţă proprie.

— Ne-au atacat din toate părţile, continuă el, de parcă ar fi fost dator să explice. De peste tot, fără nici un avertisment. Nu ne-au dat nici o şansă. Începu să distingă, în umbrele de lângă drum, siluetele culcate ale răniţilor. Câţi oameni mai avem?

— În stare să lupte, douăzeci şi cinci. Unsprezece răniţi, bucătarii şi catârii.

Epuizat, Gilling se sili să priceapă semnificaţia cifrelor. Era mai bine decât sperase vreodată, dar nu simţi nici o satisfacţie. Fatalitatea morţii săpase mult prea adânc în sufletul lui.

— Şi trei dispăruţi, aşa-i?

— Doi, thakin.

— Ai spus trei.

— L-am pus la socoteală şi pe Aung Win.

Gilling se răsuci brusc spre el, înfuriat.

— Ai impresia că l-am abandonat acolo?

Nay Dun nu răspunse. Un licurici trecu pe lângă ei.

— Spune, subedar! Asta crezi?

— Nu, thakin.

Tremurând, Gilling se străduí să-l facă să-şi ferească privirea. Trecu o clipă nesfârşită. Noaptea foşnea în jurul lor. În cele din urmă Gilling şopti aspru în engleză, printre dinţii încleştaţi:

— Eşti un mincinos blestemat.

Îi întoarse spatele, turbat de furie. *Ticălosule,* şuieră el. *Ticălosule...* Fără nici un motiv, merse înainte până ajunse la catâri, apoi reveni. Răniţii zăceau la adăpostul parapetului şi văzu petele albe ale ochilor care îl priveau, apoi auzi un geamăt. Disperarea înlocui furia oarbă, iar sentimentul de neputinţă îl invadă din nou. Se opri în faţa lui Nay Dun şi i se adresă pe un ton din care răzbăteau resentimentele:

— Nu mai putem aştepta. Singura noastră şansă e să ajungem cât mai repede la ultimul punct minat. Japonezii doar îşi trag răsuflarea. Avem de mers zece kilometri. Dacă cei doi sunt în urma noastră, ne pot ajunge acolo. Nu există altă soluţie.

Nay Dun aprobă. Expresia lui era neschimbată. Obrajii îi tremurară uşor când bătu din călcâie.

— Plecăm acum?

— Da, imediat. Să ne acopere una dintre grupele tale.

Porniră încet, purtându-i pe cei grav răniţi pe tărgi improvizate din tulpini de bambus legate cu frânghii. Mergeau în spatele catârilor, târându-şi picioarele prin praf, şi Gilling alerga de-a lungul coloanei îndemnându-i să rămână grupaţi. Uneori drumul trecea printre copaci şi atunci bezna îi orbea pur şi simplu. Alteori, când aveau parte de lumina stelelor, Gilling putea vedea feţele epuizate şi ochii lipsiţi de expresie ai karenilor. Se opri de mai multe ori în ariergardă pentru a privi atent în direcţia oraşului. Acceptă treptat ideea că nu erau urmăriţi şi se linişti. Dar nu avea şi sentimentul eliberării. Mintea lui fusese marcată de violenţa încleştării şi, asudând din greu în timpul marşului, revăzu punct cu punct retragerea, înţelegând cât de aproape de catastrofă fuseseră. Îşi dorea, în fiecare atom al fiinţei sale, să fie cruţat de povara fricii şi a responsabilităţii. Foarte adânc, sub straturile de oboseală, durere şi şoc, o parte din el implora sfârşitul luptei. Nu voia nimic altceva decât să se ghemuiască undeva şi să doarmă, să se ascundă şi să scape de presiunea care-l strivea.

Încercă disperat să se controleze, să se gândească la viitor, să-şi facă un plan. Dar fusese înfrânt şi degeaba mai căuta o rază de speranţă. „Mâine” era un ţărm prea îndepărtat, care nu putea fi nici măcar imaginat. Cu mult înainte de venirea zorilor, se vor

opri din nou şi vor aştepta următorul măcel. Se uită la junglă, la feţele karenilor, ca nişte măşti. Chiar şi gemetele răniţilor păreau a fi expresia unei suferinţe străine. Izolarea lui se adâncea cu fiecare pas şi îşi aduse aminte de singurătatea celor câteva morminte de la marginea oraşului.

Merseră mai departe. După o vreme, coloana se opri şi oamenii se strânseră unul în altul. Gilling se duse în faţă şi vorbi cu naikul care comanda rămăşiţele plutonului lui Saw Bwe.

— Ce s-a întâmplat?

Nu văzu că naikul zâmbea.

— Uite, thakin.

Privi înainte, frecându-se la ochi ca şi când abia s-ar fi trezit din somn. Uimit, constată că se uita la un autobuz.

Nu-şi putea crede ochilor. Autobuzul stătea înclinat la marginea drumului, cu roţile din faţă aproape în gol. Era la cincizeci de metri depărtare şi silueta lui bondoacă semăna cu aceea a unui taur uriaş. Continuă să privească, stupefiat, şi pentru prima oară după zile întregi simţi un început de entuziasm. Porni spre maşină şi întrebările se învălmăşiră în mintea lui. În pană? Fără benzină? Încă nu îndrăznea să creadă că fusese abandonat ca un dar, în stare de funcţionare. Pe botul autobuzului, deasupra parbrizului, văzu o plăcuţă pe care scria în birmaneză: GYOBIN – BANDAUNG – THAYEMYO. Văzu şi reclamele laterale: TIGER BALM… LOTUS BEER. Nu reuşi să deschidă uşa din faţă, aşa că porni spre cea din spate, observând în trecere că pneurile erau umflate şi nici unul dintre arcurile suspensiilor nu era rupt. Mirosul nucilor de betel şi al peştelui uscat la soare îi pătrunse în nări imediat cum ajunse înăuntru. Autobuzul părea gol, nu vedea altceva decât banchetele aliniate de-o parte şi de alta, sub ferestrele fără geamuri.

Când ajunse în faţă, aprinse un chibrit. Primul lucru pe care îl văzu în lumina tremurătoare fu un mic Buddha legat cu un lănţug de cheia de contact. Neîncrezător, răsuci cheia şi căută indicatorul rezervorului, dar flacăra îi ardea degetele şi trebui să aprindă alt chibrit.

Gol… Optimismul necontrolat dispăru brusc şi simţi o mare dezamăgire, ca şi cum i-ar fi fost furat un obiect preţios. În aceeaşi clipă, Saw Tun Shwe îşi vârî capul prin fereastra cabinei şi-l întrebă:

— Merge, thakin?

— N-are benzină. Se lăsă pe locul şoferului şi aprinse al treilea

chibrit. În locul unuia dintre cadrane era o gaură şi în ea se vedeau câteva fire electrice rupte. În stânga lui, pe podea, în mijlocul unei grămezi de chiştoace, văzu manivela. O ridică, fără să-şi facă prea mari speranţe, şi i-o întinse lui Saw Tun Shwe.

— Ştii s-o foloseşti?

Ordonanţa dădu aprobator din cap şi ocoli autobuzul. Gilling se aşeză mai bine la volan. În punctul mort, maneta schimbătorului de viteze se balansa ca un metronom şi volanul avea un joc de patruzeci de grade.

— Gata, strigă el şi apucă şocul.

Saw Tun Shwe smuci manivela. Motorul era greu şi autobuzul scârţâi din toate încheieturile. Karenul icni şi încercă de trei ori, fără rezultat. Alt om alergă să ia manivela, dar Gilling nu prinsese vreun semn că motorul va porni. Trecură încă două sau trei minute şi nu se întâmplă nimic.

„N-are nici un rost", îşi spuse. „Ar fi trebuit să-mi închipui. Ne pierdem timpul de pomană." Dar ceva îl făcu să adauge: „Încă o încercare."

Uimit, auzi zgomotul produs de aprindere şi simţi podeaua tremurând sub picioarele sale. Strigă fericit, apoi apăsă la maximum pedala de acceleraţie. Stătu pe întuneric multă vreme, ajustând turaţia motorului şi simţind vibraţia plăcută a volanului în mâini. Faptul că autobuzul se afla acolo era dincolo de înţelegerea lui, dar nu acesta era momentul potrivit pentru a căuta explicaţii. Starea lui de spirit se schimbase radical. Acum avea posibilitatea să-i trimită pe răniţi în siguranţă până la Gyobin. În acelaşi timp putea să ia contactul cu marea unitate, să se aprovizioneze cu muniţie şi, cine ştie, poate chiar să primească întăriri.

Oboseala dispăruse. Lăsă motorul în funcţiune şi coborî din autobuz. Nay Dun era acolo. Gilling îl întrebă nerăbdător:

— Cine ştie să conducă?

— Mya Lwin, thakin.

— Cheamă-l aici.

Când puşcaşul sosi, Gilling îi zise:

— Ce maşini ai mai condus?

— De trei tone, thakin.

— Cât timp?

— O lună.

Nay Dun îi explică:

— Mai demult a fost la punctul de comandă al companiei. Acum doi ani.

Nu suna prea încurajator.

— Nu mai avem pe nimeni în afară de el?

— Nu, thakin.

Gilling ezită. Timp de câteva secunde se simţi tentat să conducă el însuşi autobuzul până la Gyobin. Putea ajunge acolo în mai puţin de o oră. Drumul dus-întors nu i-ar fi luat mai mult de două ceasuri… Gândul era într-adevăr tentant, dar ştia că trebuie să rămână aici. În plus, numai el putea să mineze drumul.

I se adresă din nou puşcaşului:

— Eşti sigur că te descurci?

— Cred că da, thakin.

Nu aveau timp de pierdut.

— Ascultă. Vorbise încet, limpede, pentru ca omul să priceapă. Trebuie să duci răniţii la Gyobin, înţelegi? O să-ţi dau un mesaj pentru comandantul de acolo. Îl cauţi imediat cum ajungi. Să nu pierzi vremea pe drum. Vreau să fii înapoi la borna a zecea înainte de miezul nopţii. Restul o să fie scris în mesaj – ce să aduci, pe cine să aduci. Comandantul o să ştie ce să facă. E clar?

— E clar, thakin.

Nay Dun îi întinse un carneţel.

— Mai târziu, îl refuză Gilling. Întâi vreau să întorc autobuzul.

Nu avea încredere în puşcaşul karen pe un drum aşa de îngust. Se urcă din nou în maşină şi se aşeză pe scaunul şoferului. Bâjbâind, reuşi să aprindă unul dintre faruri. Raza slabă şi galbenă lumină un grup de kareni strânşi în faţa autobuzului, apoi catârii, după care se pierdu în beznă. Se familiariză imediat cu schimbătorul de viteze, găsi marşarierul şi lăsă în jos maneta frânei de mână. Autobuzul se mişcă foarte puţin şi lovi cu bara din spate parapetul înalt al drumului. Băgă în viteza întâi şi răsuci volanul la maximum.

— Gata, gata!

Saw Tun Shwe îi făcea semne energice cu amândouă mâinile.

Gilling scoase capul pe fereastră.

— Nu merge mai mult?

— Nu merge, thakin.

„Dumnezeule”, îşi spuse. „Abia l-am clintit.” Se dădu jos şi studie drumul. Spaţiul de manevră era mai strâmt decât îşi închipuise. N-avea mai mult de trei metri la dispoziţie. În alte condiţii ar fi putut să meargă spre Bandaung şi să caute un loc unde să întoarcă maşina, dar acum nu îndrăznea s-o facă. Cu nervii încordaţi, se gândi la zgomot, la lumină. Nu se scurseseră

mai mult de zece minute de când văzuse prima oară autobuzul şi se întrebă dacă japonezii porniseră pe urmele lor.

— Subedar, verifică dacă ariergarda ne acoperă cum trebuie.

Se întoarse la volan şi porni în marşarier. Era lac de sudoare. Spatele autobuzului lovi din nou taluzul, ridicând un nor de praf. Mugetul motorului umplu pădurea. Roti iarăşi volanul, trecu în viteza întâi şi porni uşor înainte, apăsând succesiv acceleraţia şi frâna.

— Ho, thakin!... Ho!

Râpa din faţă era îngrozitor de abruptă. Dădu înapoi, trăgând din greu de volan, şi lovi iarăşi taluzul. Botul autobuzului se rotise doar cu cinci grade şi începu să-şi piardă speranţa. Înaintă din nou spre margine, frână, intră în marşarier şi dădu în spate cât putu de mult. Repetă manevra de zece ori. Sudoarea îi ţâşnea prin toţi porii şi piciorul îl durea înfiorător. Când se opri, autobuzul nu era nici măcar de-a curmezişul drumului.

Făcu o pauză înainte s-o ia de la capăt. Era tot mai neliniştit în privinţa japonezilor. Cu coada ochiului văzu că Nay Dun se întorsese şi îl privea. Porni din nou. Apăsă prea violent pe accelerator şi autobuzul ţâşni mai repede decât dorise el. Frână brusc, dar talpa bocancului alunecă de pe pedală şi lovi acceleraţia. Cu ultimele puteri încercă să tragă frâna de mână, însă era deja prea târziu. Îl văzu pe Saw Tun Shwe sărind într-o parte, auzi bufnitura şasiului după ce roţile din faţă căzură în gol. Partea din spate a maşinii se ridică puţin şi, timp de o clipă, se gândi înspăimântat că se va prăbuşi în golul întunecat. Mişcarea încetă brusc. Opri motorul. Tăcerea era ruptă doar de zgomotele mărunţişurilor care se rostogoleau pe culoarul dintre banchete.

Cuprins de panică, se repezi la uşa din spate şi sări greoi jos.

— Frânghii, strigă. Aduceţi frânghii!

Era prea ameţit ca să accepte faptul că nu se mai putea face nimic. Fără să mai raţioneze, ascultă foşnetul uşor al pământului care se surpa. În faţa lui, pe drum, izbucni un concert de voci acompaniat de copitele catârilor. Apoi autobuzul începu să alunece. La început lin, puţin câte puţin, ca un vas care părăseşte ţărmul. Un roi de insecte se agita frenetic în fasciculul de lumină al farului. Hipnotizat, Gilling privi neajutorat cum viteza alunecării creşte şi vehiculul cade în râpă. Peste câteva secunde dispăru, dar el continuă să asculte zgomotul tot mai slab care urca din beznă.

Pe urmă încetă şi zgomotul. O tăcere batjocoritoare se lăsă peste pădure. Gilling rămase singur pe drum lovindu-şi tâmplele

cu pumnii strânşi.

Partea a treia
SATUL

Capitolul întâi

N-a ştiut niciodată cât timp a rămas acolo. În cele din urmă, aproape cu furie, a dat ordinul de plecare. Oamenii se adunară tăcuţi în coloană, ridicară răniţii şi îşi reluară marşul greoi. Acceptaseră nenorocirea ca întotdeauna, dar Gilling nu se mai putea uita la ei fără să-i fie ruşine. De când erau împreună nu se întâmplase nimic mai îngrozitor ca acum şi nici el nu cunoscuse vreodată un eşec aşa de copleşitor. Primi, în imaginaţia lui, toate acuzaţiile răniţilor şi împărţi cu ei disperarea acelor secunde care anulaseră orice speranţă.

Năucit, rememoră momentul catastrofei. Saw Tun Shwe mergea alături de el, încercând să-i explice ce se întâmplase.

— Drumul era frământat, thakin. Şoferul a încercat să întoarcă, dar n-a putut. Erau multe urme de roţi pe drum înainte să încerci şi tu. Pesemne că s-a întâlnit cu oameni care fugeau din Bandaung şi i-a fost frică să meargă mai departe. De-asta era autobuzul acolo, thakin.

Dar Gilling nu-l asculta. Era torturat de ceea ce făcuse, de ceea ce ar fi putui să facă. Spusese: „Cine ştie să conducă?” Ironia întrebării îi bântuia mintea, ca şi instrucţiunile precise pe care i le dăduse karenului în care de fapt nu avusese încredere. Gyobin era la fel de îndepărtat ca înainte. Nu mai aveau nici o speranţă în privinţa întăririlor. De ce? Din cauza lui. Gândul acesta revenea obsesiv, ca o frază repetată în delir. Din cauza lui… Erau în situaţia de acum o jumătate de oră, doar că între timp realitatea fusese urâţită de un vis furat.

Rămăsese în ariergardă, ascultând târşâitul neregulat al bocancilor şi uitându-se din când în când la coloana care şerpuia pe drumul întunecat.

După o vreme, Nay Dun, care se afla undeva în faţă, ieşi din front şi aşteptă pe margine până când Gilling ajunse în dreptul lui.

— Unul dintre catâri nu mai poate merge, thakin.

Gilling dădu din cap fără să zică nimic. Carneţelul ieşea pe jumătate din buzunarul subedarului şi Gilling văzu în asta o acuzare nemărturisită. Prin vălul ruşinii îşi făcu loc mânia. „De ce nu spui ce gândeşti, subedar? De ce nu scuipi ce-ai pe suflet?” îşi înghiţi cuvintele înainte să-i ajungă pe buze. Nay Dun grăbi pasul şi se întoarse în fruntea coloanei, neobosit ca întotdeauna. „N-o

să fii fericit decât atunci când compania o să fie a ta, nu-i aşa?” întrebă Gilling în gând.

Începu să-şi dorească din tot sufletul să se mai ivească un prilej pentru a-şi dovedi competenţa, o şansă de a acţiona decisiv înainte de a fi prea târziu, înainte ca ultima lui rămăşiţă de mândrie personală să dispară. Se agăţă de această dorinţă cu puterea pe care i-o dădea ura. Dar când se gândi la japonezi şi îşi închipui ce avea să urmeze, hotărârea lui începu să se clatine sub asaltul fricii. Dând înapoi, îl întrebă iarăşi pe Nay Dun, în gând: „Ce aştepţi de la mine? Ce vrei?”

Drumul făcu o curbă, schimbându-şi brusc direcţia, încă mai ducea spre nord. Sub licărirea albastră a stelelor, colinele din jur se înşiruiau întunecate, la nesfârşit, ca nişte spinări supradimensionate. Fiecare kilometru părea mai lung, mai dificil decât cel dinaintea lui. Câţiva oameni rămaseră în urmă şi cei din ariergardă – epuizaţi şi ei – îi ajutară să intre iar în coloană. Gilling le ordonă de două ori să se oprească. Nay Dun alerga de-a lungul şirului, înainte şi înapoi, vorbind, apucând câte un braţ, bătând câte un umăr. Din uniformele tuturor se ridica un abur fin şi mirosul de sudoare plutea greu printre copaci. În locurile unde stratul de praf era mai subţire, se auzeau limpede bufniturile copitelor, însoţite de scârţâitul harnaşamentelor şi târşâitul monoton al bocancilor abia ridicaţi de la pământ.

Răniţii zăceau pe tărgile improvizate şi, din când în când, cei care-i purtau le dădeau câte o înghiţitură de apă călduţă. Primul a murit după nici o oră, al doilea după încă un sfert de ceas. De fiecare dată Nay Dun s-a întors să raporteze, iar Gilling, amorţit de durerea din picior şi epuizat, n-a mai citit nici o acuzare în ochii subedarului.

Auzea un vuiet constant, ca şi cum şi-ar fi lipit de urechi două cochilii de melc, şi mergea mai mult cu ochii închişi. Mugetul ascuţit al unui elefant îl trezi pentru câteva clipe, apoi căzu iarăşi în starea de semiinconştienţă. Fără ca el să observe, o stea strălucea puternic în vălul tulbure al Căii Lactee şi roiuri de licurici zburau pe sub bolta de catedrală a pădurii. Avea un sentiment confuz de zădărnicie, de inutilitate, dar nimic nu se contura limpede. Se ţinea pe picioare şi continua să se mişte doar în virtutea inerţiei. Când au trecut de a noua bornă a drumului, mergea ca un om beat. Un alt rănit murise între timp şi catârul bolnav şchiopăta tot mai rău. Auzi încurajările rostite de Nay Dun de-a lungul coloanei şi o singură dată, foarte clar, propria lui voce. „Ticălosule!”, spusese în şoaptă, sălbatic.

Au străbătut ultimii doi kilometri într-o jumătate de oră şi Nay Dun a fost cel care a dat comanda de oprire. Gilling nu observase borna. Aprinse un chibrit şi, abia ţinându-se pe picioare, se uită la harta pe care i-o dăduse Church. Se aflau sub un perete de stâncă foarte înalt şi drumul fusese minat cu cinci încărcături legate în serie. În timp ce coloana se adăpostea, căută şi găsi punctul în care fuseseră îngropate. În mod normal s-ar fi pregătit sufleteşte înainte să se atingă de explozivi, dar acum era atât de epuizat, încât devenise indiferent. Ceva îl avertiza să fie atent, dar nici măcar atunci când strânse cu dinţii focosul ca să fixeze fitilul nu se alarmă prea tare. Avea senzaţia că lucrează într-un somn adânc.

Aprinse fitilul şi alergă la adăpost. Două minute mai târziu, stelele s-au topit într-o flacără uriaşă. De sub peretele de stâncă s-au ridicat nori de praf şi a urmat tunetul asurzitor al exploziei. A aşteptat puţin, apoi s-a ridicat şi s-a dus mai aproape. Pulberea încă nu se aşternuse la loc, însă a văzut că treizeci de metri de drum dispăruseră complet. Şi, fără emoţie, şi-a dat seama că era inutil.

Capitolul al doilea

A stabilit poziţiile plutoanelor la întâmplare, fără să facă vreo recunoaştere, arătând cu degetul zonele pe care soldaţii urmau să le ocupe. Nu mai avea nici puterea, nici voinţa să facă mai mult.

— Câte patru oameni de gardă, subedar, în schimburi de-o oră. Fă în aşa fel ca Bren-ul din plutonul tău să aibă tot timpul servanţi.

Ştia că nu vor fi cruţaţi multă vreme, însă mintea lui nu era în stare de un efort mai mare. Se uită la ceas şi văzu cu greu că era aproape miezul nopţii.

— Noi doi o să facem schimburi de câte două ore.

În poziţie de drepţi, Nay Dun aprobă cu o mişcare din cap şi întrebă:

— Unde stai, thakin?

— Aici, lângă drum. Era gata să se aşeze, dar cuvintele subedarului îl provocaseră. Îi spuse duşmănos: Fac eu primul schimb.

Nay Dun îi aruncă o privire pătrunzătoare.

— Du-te să te odihneşti, subedar, cât mai poţi.

Se întoarse cu spatele, ridicol de hotărât să nu caşte. Nay Dun păru să ezite înainte să plece şi Gilling aşteptă nemişcat până karenul dispăru. Murmurul neîncetat al junglei ajungea până la el. Un zgomot uşor îi arătă că plutoanele se îndreptau spre poziţiile indicate. De undeva din spate se auzi sforăitul unui catâr.

— Şi tu, îi ordonă lui Saw Tun Shwe. Du-te să dormi puţin.

Rămase singur pe drum şi porni şchiopătând până la marginea surpăturii provocate de explozie, apoi se întoarse. Ştia că atunci când se va aşeza va adormi instantaneu. Mintea îi plutea într-o pâclă neagră şi oboseala extremă îl adusese în pragul fatalismului. „Dacă vin, vin. Un batalion ar putea să-i oprească, în nici un caz douăzeci şi cinci de oameni.” Chiar dacă s-ar agita toată noaptea, dacă ar vorbi personal cu fiecare soldat, dacă ar stabili sectoare de foc încrucişat şi ar aplica toate trucurile tactice posibile, rezultatul final ar fi acelaşi. Vor veni când le va conveni mai mult şi vor trece peste ei sau îi vor ocoli…

Aproape anesteziat de epuizare, se uită atent la versant până îi văzu pe oamenii de pază. Petrecu un minut sau două cu fiecare

dintre ei, privind în tăcere curba şoselei de dinainte de punctul minat. Chiar sfârşit cum era, nu putea alunga gândul că inspecţia lui era caraghioasă. De când se prăbuşise autobuzul, renunţase să mai ceară de la ei vreo urmă de respect. Era un civil deghizat şi probabil că toţi văzuseră adevărata lui înfăţişare, cea de dincolo de mască.

Înainte de ora 1, o lună vineţie se ridică pe cer, întâmpinată de corul junglei de pe colinele din jur. Silindu-se să rămână treaz, numără până la o sută, apoi încercă să continue până la o mie, dar pierdu şirul şi renunţă. Timpul se târa la fel de încet ca un melc. Se duse la răniţii care fuseseră aşezaţi lângă sacii cu orez şi lăzile cu muniţie. Puţin mai încolo, catârii se desprindeau ca un basorelief pe fundalul fosforescent al muşchiului de pădure. Bucătarii dormeau. Răniţii erau tăcuţi ca nişte cadavre şi toate feţele erau încremenite în aceeaşi suferinţă, dar îi putea recunoaşte pe cei vii pentru că asudau.

Suferinţa lor îl demoralizează mai tare şi nu mai suportă să-i privească. Porni iarăşi, clătinându-se pe picioare. Sentimentul acut de vinovăţie revenise. Tot trupul îi ardea şi gravitaţia se încăpăţâna parcă să-i tragă pleoapele în jos. La ora 2 îl trezi pe Nay Dun. Ar fi trebuit să simtă măcar un strop de satisfacţie când spuse „E rândul tău, subedar”, dar nu mai era în stare de aşa ceva. Se întoarse la locul pe care şi-l alesese la marginea drumului şi se trânti pe jos, prăbuşindu-se într-un somn de plumb chiar în clipa când atinse pământul.

Visa.

Church ajunse imediat acolo, însoţit de Crawford, sub mohurul de lângă pagoda părăginită, şi zise:

— Ai nevoie de altă companie, Tony. N-o să-ţi faci niciodată treaba ca lumea cu asta.

Gilling îl întrerupse, nerăbdător:

— Aş putea s-o primesc pe cea a lui Abbott?

Church era pe punctul să aprobe, când interveni Crawford:

— Abbott are socotelile lui, domnule. E o poveste personală. Nu cred că s-ar potrivi cu stilul de lucru al lui Tony.

Church reflectă câteva clipe.

— Poate că nu. Şi, în fond, poate că ar fi mai bine să te descurci singur, Tony. Dacă mă gândesc şi mai bine, nu mă pot lipsi de nimeni acum. Am şi-aşa destule necazuri.

În vis nu se simţea nici un pic dezamăgit. Din cine ştie ce motive, în loc să se salute, şi-au strâns mâinile. Când ridică din

nou ochii spre Church văzu, fără să fie surprins, că soţia acestuia se afla alături de el.

— Mult noroc, Tony, îi spuse ea cu un zâmbet trist. Trimite dragostea noastră la Bandaung.

Imaginea se stinse, făcând loc alteia. Nu exista nici o ordine cronologică. Dansa cu Ailsa în lumina strălucitoare a Clubului Bandaung şi gramofonul cânta „Deep Purple”. Mai devreme (ştia asta) ascultaseră ştirile despre invadarea Norvegiei, iar acum, lipită de el, Ailsa îl întrebă:

— Nu ţi se pare totul atât de îndepărtat încât nu poţi atinge nimic?

Gilling dădu aprobator din cap, strângând-o mai tare în braţe.

— Se va răspândi, nu-i aşa, Tony?

— Da. Cred că într-o zi ne va înghiţi pe toţi.

Ea ridică privirea când trecură pe sub ventilatoare.

— Chiar şi aici?

— Poate nu chiar aici – nu în Bandaung – dar se va întinde. De data asta apele s-au tulburat prea rău.

A urmat o pauză, un caleidoscop de lumini şi voci înăbuşite, şi el a găsit răgazul să se întrebe ce se petrecuse cu Ailsa. Apoi vocile s-au stins şi luminile s-au contopit într-una singură. Simţi greutatea pistolului Very în mâna lui încleştată, îl văzu pe soldatul japonez explodând într-o flacără verzuie. Îl cuprinse frica şi începu să alerge, dar foarte curând nu mai era el cel care alerga, ci Rance, cu picioarele lui lungi, aplecat înainte, fugind către canalul de scurgere. „Nu!” strigă, însă Rance nu-l auzi. Îl văzu cum se prăbuşeşte, îi văzu pe japonezii care-l trăgeau de-acolo şi – în vis – închise ochii.

Teama crescu şi, odată cu ea, singurătatea.

— Ailsa, şopti. Ailsa.

Lângă pat era o lampă – o stinse înainte să se întoarcă spre ea – apoi clipa încremeni. Stătea întins în beznă şi demonta pe pipăite o puşcă-mitralieră Bren, iar sergentul îi spunea pe un ton batjocoritor: „Te crezi soldat, domnule Gilling? Ia-o de la început, ia-o naibii de la început!”

Urmă o procesiune de chipuri care intonau un cântec în timp ce treceau prin faţa lui, iar el se chinuia mai departe cu Bren-ul, descurajat de propria lui neîndemânare. Văzu faţa lui Church, a lui Crawford şi feţele multor altora. „Te crezi soldat, domnule Gilling?” Întrebarea fusese pusă în birmaneză, cu glasul lui Nay Dun, şi deodată recunoscu feţele karenilor, însă cântecul devenise un murmur de neînţeles, pentru că japonezii le

cususeră gurile…

Se zbătu în somn, gemu, dar nu se trezi. Scena se schimbase. Acum era acasă şi mergea spre clădirea din cărămidă roşie a bibliotecii. Tatăl lui stătea pe treptele albe din faţa intrării, vorbind cu cineva pe care nu reuşi să-l recunoască şi care spuse:

— Ai mai primit veşti de la Tony?

— Nu, de când a plecat pe front.

Se apropie, şi străinul întrebă:

— Birmania, nu-i aşa?

Tatăl lui făcu semn că da şi răspunse:

— Era foarte nerăbdător… Se simţea dat deoparte. Ştii cum sunt tinerii. În ultimele scrisori s-a plâns că se joacă de-a soldaţii, în timp ce toţi ceilalţi luptă într-un război adevărat. Pot să-l înţeleg. Cred că acum se simte uşurat şi e bucuros că poate arăta ce ştie…

Strigă la ei, grăbind pasul:

— Nu-i deloc aşa!

Nu-l văzură, ca şi cum nici n-ar fi existat. Amândoi urcară treptele, discutând, şi uşa se închise în faţa lui. Disperat, lovi cu pumnii în tăblia de lemn.

— Nu înţelegeţi nimic, ţipă. Nu ştiţi ce vorbiţi!

Zgomotul loviturilor se transformă într-un răpăit de mitralieră.

Urmă o nouă pauză, un alt vârtej de lumini şi visul continuă. Stătea alături de Ailsa pe vârful unei coline şi amândoi priveau oraşul întins la picioarele lor, iar fata spuse:

— E aproape la fel ca Bandaung, nu-i aşa?

Era, chiar era. Apoi începu să plouă şi simţi pe piele loviturile uşoare ale picăturilor reci. Ploaia se mişca precum un nor de fum, estompând cu blândeţe contururile. Poarta de lângă ei deveni un baraj pe şosea, pe urmă o pălărie turtită şi, în fine, capul lui Rance. I se strânse inima când duse binoclul la ochi şi văzu ochii goi ai lui Rance, mustaţa subţire şi strălucirea slabă a dinţilor dezgoliţi. „Dumnezeule”, îşi spuse, „Doamne Dumnezeule!” Imaginea s-a tulburat şi următorul lucru pe care l-a văzut a fost silueta lui Nay Dun interpusă între el şi baraj. Subedarul ţinea ceva în mâini. Înspăimântat, întrebă:

— Ce-i asta?

— Ca să capeţi puteri, thakin. E pentru tine.

Şi, deodată, forma din mâinile lui Nay Dun nu mai era o maimuţă, iar bărbatul nu mai era Nay Dun, ci un japonez.

— Pentru tine… E pentru tine…

Se trezise, deşi încă nu era conştient de asta.

— Ia-o de-aici, murmură, încercând să se îndepărteze de chipul aflat deasupra lui. Ia-o de-aici!

Chipul se solidifică, îşi limpezi trăsăturile, apoi auzi vocea subedarului – nu reverberată, ca într-o cameră goală – şi înţelese că scăpase de coşmar.

— Thakin! şoptea înfrigurat Nay Dun. *Thakin!*

Capitolul al treilea

Se ridică, sprijinit într-un cot. Durerea şi oboseala îl asaltară imediat, dar le respinse. Simţea o apăsare pe piept, de parcă ar fi fost bandajat cu nişte faşe reci.

— În locul minat, şopti Nay Dun.

Gilling se întoarse într-o parte şi apa gâlgâi în bidonul prins la centură. Nu vedea nimic altceva decât luna şi bezna.

— Eşti sigur?

Nay Dun nu luă în seamă întrebarea.

— Cred că sunt cercetaşi. O patrulă.

— Nu-i văd.

— Lângă bornă. Karenul făcu un semn cu bărbia. Acolo unde sunt bambuşii aplecaţi.

— Acum sunt acolo?

— Da.

Degeaba îşi încordă Gilling privirea.

— Câţi sunt?

Visul trecuse, dar nu şi frica. Era ca un sloi de gheaţă care se topea în pieptul lui.

— Şase.

Şoaptele lor îl treziră pe Saw Tun Shwe. Gilling îi ordonă să dea alarma, dar Nay Dun îl opri.

— Nu-i nevoie. Am făcut-o eu.

I se adresase direct lui Saw Tun Shwe.

Gilling mormăi cu ostilitate:

— Încă n-am murit, subedar. Încercă din nou, fără succes, să repereze pâlcul de bambuşi. Cât timp a trecut de când i-ai văzut?

— Câteva minute. Au mers până la marginea râpei, apoi s-au întors în locul unde stau acum. Nay Dun făcu o pauză, apoi spuse brusc, de parcă ar fi vrut să-l pună la încercare: Unul dintre ei s-a mişcat, ai văzut, thakin?

— Da, minţi Gilling.

Borna era la mai puţin de o sută de metri de punctul în care se aflau, poate şaptezeci şi cinci. N-avea nevoie să-i vadă ca să le simtă prezenţa, totuşi faptul că erau invizibili îi stimulă imaginaţia şi-l enervă. Ştia că era inevitabil să intre iar în contact cu japonezii, însă puţinul somn pe care-l apucase destrămase starea de indiferenţă sinucigaşă şi-i împrospătase conştiinţa primejdiei.

Se uită iute la ceas şi nu-i veni să creadă: era abia 3,15.

— Acum au plecat toţi, zise Nay Dun, probabil ca să-i răsucească pumnalul în rană.

Gilling încercă timp de treizeci de secunde să-i repereze, i se păru că-i vede – ca nişte umbre mişcându-se printre umbre – pe urmă realiză că se înşelase. „Unde?” ar fi vrut să întrebe. „În care parte?” Dar, cum nu îndrăznea, încercă să descopere singur. Patrula nu avea de ales decât între a merge înainte sau a se întoarce. Se întorsese, deci îşi îndeplinise misiunea, adică localizase punctul în care drumul fusese aruncat în aer şi evaluase dimensiunile distrugerii. O patrulă de şase oameni nu putea ataca. Se va întoarce la unitate şi va raporta. Iar în zori…

Nay Dun parcă îi ghicise gândurile.

— Vor căuta o altă cale.

— Sau se vor întoarce, îl contrazise Gilling.

— Nu, până când vor găsi ceva mai bun.

În faţa liniei de apărare a companiei, drumul făcea o curbă domoală. În stânga lui era o râpă adâncă, în dreapta se înălţa peretele de stâncă, tulbure în lumina lunii.

— Găseşti întotdeauna o cale ocolitoare dacă mergi suficient de departe, zise Gilling. Se înfuriase. Avea impresia că subedarul îl atrage într-un joc.

Nay Dun îşi înălţă capul, probabil pentru a-i urmări pe japonezii care se retrăgeau.

— N-au nevoie să meargă aşa departe.

— Ce vrei să spui?

— Pot să ajungă în spatele nostru dacă o apucă pe cărarea din sat.

— Care sat? întrebă, dar chiar în clipa când rosti întrebarea realiză că era la cheremul subedarului. Îşi putea scuza slăbiciunea vederii, dar nu şi incapacitatea de a stabili precis poziţia companiei. Care sat?

— În dreapta, dincolo de creastă.

Gilling închise ochii, încercând să stăvilească valul de furie care-l înghiţea. Îşi aduse aminte vag că ultima dată când se uitase pe hartă văzuse un sat marcat undeva în împrejurimi. I-ar fi putut spune oricui: „Eram doborât când am stabilit poziţia. Am făcut-o doar ca să nu adorm, asta-i tot.” Şi, în adâncul sufletului, chiar simţea nevoia s-o spună. În faţa oricui epuizarea ar fi fost o scuză, dar expresia inflexibilă a lui Nay Dun descuraja orice încercare de justificare şi Gilling nu reuşi decât să-l urască mai tare.

— Poteca porneşte din sat şi trece peste creastă, pe versantul ăsta, continuă subedarul.

— Ajunge până la drum?

— N-am mers pe ea, dar cred că da.

— Nu mai avem timp să verificăm.

O pasăre ţipa prelung, ca o bocitoare. Licuricii zburau în toate părţile. Gilling se uită în dreapta, dar pantele secundare pe care se camuflaseră karenii îl împiedicară să vadă creasta principală. Să gândească acum îi cerea un efort imens, dar pericolul era evident. Îi putea vedea în minte pe cercetaşii japonezi, le simţea duşmănia. Oricât de teribilă, frica fusese cândva doar un simplu element, la fel şi ruşinea de-a o arăta. Dar sub privirea neclintită a lui Nay Dun amândouă îşi pierduseră forma iniţială, mai ales de când fusese ucis Rance. Monstrul care îi rodea lui măruntaiele avea acum mai multe capete – imaginaţia şi disperarea, singurătatea şi durerea, înfrângerea şi epuizarea – toate încercând să muşte din ultimele rămăşiţe ale voinţei lui. Şi nu avea altă armă împotriva lor decât ura. Nimic altceva.

— Dacă vor găsi poteca, va fi prea târziu, zise subedarul.

Tonul ferm al karenului reaprinse furia lui Gilling. Ochiul începu iarăşi să i se zbată. Încăpăţânat, îşi spuse: „Nu mă învăţa tu ce să fac…”

— La lumina zilei am putea să-i ţinem în loc o vreme, în nici un caz însă dacă atacă în forţă. Şi aşa vor ataca dacă vor găsi poteca.

Logica lui Nay Dun era de necombătut. Lumina va fi ultimul aliat al companiei, dar până s-o vadă mai aveau de aşteptat două ore şi jumătate.

— Atunci lichidează-i. Întinde-le o ambuscadă, şopti aspru Gilling.

— Poftim, thakin?

— Nu-i lăsa să se întoarcă şi să raporteze. Ia o grupă, subedar, atacă-i pe potecă. O să-i anunţ pe ceilalţi.

Nay Dun se îndepărtase deja în fugă.

„Şi nu te mai întoarce vreodată”, zise un colţişor din mintea lui.

Îl trimise pe Saw Tun Shwe să le spună şi celorlalţi, apoi urcă spre sat. Găsi cu uşurinţă drumul. Vreo zece-douăsprezece colibe erau aşezate pe un mic platou defrişat, dominat de creasta împădurită. Lumina lunii conferea tabloului modest o falsă splendoare. Trecu printre căsuţele înălţate pe stâlpi de lemn şi

ajunse în locul în care începea pădurea. Îl cuprinse amărăciunea – afirmaţiile lui Nay Dun se dovedeau exacte – şi revolta împotriva celor care aleseseră cu atâta neîndemânare punctul în care să amplaseze încărcăturile de exploziv.

Spuse cu voce tare, strângând pumnii:

— Proştilor, proştii dracului!

Rămase un timp la marginea luminişului, lac de sudoare şi ameţit de foame. Sub el, în stânga, valurile încremenite ale colinelor se întindeau unul după altul, până la orizontul punctat de licărirea stelelor. În spatele lui, satul era la fel de încremenit ca o morgă. Saw Tun Shwe îl prinse din urmă şi Gilling îl trimise înapoi cu ordinul să fie adusă pe creastă o puşcă-mitralieră, pentru a acoperi poteca. Când oamenii ajunseră sus, încovoiaţi sub greutatea armei şi a muniţiei, îi duse între stâlpii căsuţei din extremitatea sudică a satului, printre grămezi de lemne de foc şi excremente de porc uscate, şi se aşeză alături de ei.

Ceasul lui arăta ora 3,35. Simţea o pulsaţie în spatele ochilor şi lumina lunii părea să tremure la unison cu ea. Un şobolan râcâi podeaua de bambus deasupra lor şi zgomotul umplu brusc tăcerea. Trăgătorul de la puşca-mitralieră se aplecă spre camaradul lui şi-i şopti ceva. Gilling nu auzi cuvintele, dar se întrebă încă o dată ce se petrecea în inimile şi în minţile acestor oameni impasibili. Probabil că erau conştienţi de inutilitatea acţiunii lor, de lipsa de speranţă… încă mai reprezentau un mister pentru el, îi erau la fel de străini ca în ziua când îi văzuse prima dată, pe terenul de paradă al cazărmii. Mărşăluiseră, luptaseră şi suferiseră împreună, şi totuşi rămâneau străini. Moartea era singurul lor numitor comun, dar chiar şi ea îi despărţea. O atingere pe braţ îl smulse din gânduri.

— Da?

— Oamenii care au murit, thakin…

— Ce-i cu ei? Nervozitatea îl făcea să fie laconic.

Saw Tun Shwe arătă cu degetul şi Gilling văzu, în cealaltă parte a luminişului, mesele înălţate pe piloni, unde erau aduse ofrande de băutură şi mâncare zeilor locului.

— Dacă mai e timp, ar fi bine să-i aducem aici.

— Să vedem, răspunse Gilling.

Aştepta ca pe ace confruntarea lui Nay Dun cu patrula, dar sugestia ordonanţei trezi în el o scânteie de sentiment. Timp de o clipă, înţelese. Apoi înţelegerea se transformă în invidie, invidia în teamă şi toate în dezolare şi singurătate. Mai privi o dată altarele păgâne. Simţi un fior pe şira spinării şi gândurile lui se

întoarseră înspăimântate către câmpie, către batalion şi la camaraderia acum pierdută a lui Church, Abbott şi Crawford.

— Să vedem, repetă.

Cuvintele se pierdură în detunăturile primelor focuri de armă. Răsunaseră la fel ca trosnetul unui foc din crengi verzi. La început crezu că fuseseră aproape, dincolo de creastă, dar când le auzi din nou ştiu că se înşelase. Aproape un kilometru, poate mai mult. Toţi patru stăteau întinşi sub căsuţă, abia răsuflând, ca nişte oameni care ascultă o transmisie radiofonică proastă. Minute în şir, cât timp s-au auzit împuşcăturile, nici unul dintre ei nu s-a clintit. Apoi tăcerea s-a instalat iarăşi şi au înţeles că se sfârşise. Mitraliorul şuieră printre dinţi. Se uitară unul la celălalt, se mişcară, îşi linseră buzele pudrate cu praf.

Aveau de aşteptat o bună bucată de vreme până să afle ce se întâmplase.

Limbile ceasului lui Gilling se târau pe cadran. 3,45… 3,50… Nici o mişcare pe poteca ce ieşea din peştera întunecată a pădurii. Luna se mai ridică o fărâmă pe cer, umbrele palide ale căsuţelor se mai mişcară un pic pe pământ. 3,55… Simţeau tensiunea ca pe ceva palpabil. Mitraliorul se încordă, îşi potrivi patul armei la umăr şi-şi lipi obrazul de lemnul rece. O clipă mai târziu, Gilling văzu şi el ce văzuse omul – câteva siluete în şir indian ieşind dintre copaci – însă mai trecură câteva momente până reuşi să distingă forma caracteristică a căştilor şi să fie sigur că sunt kareni.

Nay Dun mergea în frunte, legănându-se în felul specific muntenilor. Saw Tun Shwe exclamă în şoaptă:

— Subedarul, thakin!

Era atâta veneraţie şi uşurare în vocea lui, încât Gilling se întrebă invidios ce fel de soldat era cel pe care trebuia să-l înfrunte, pe care luptele şi epuizarea îl înnobilaseră chiar şi în ochii unor oameni care nu îşi arătau admiraţia oriunde şi oricând.

Capitolul al patrulea

Plutonul lichidase patrula fără nici o pierdere.

— I-am atacat pe drum, raportă Nay Dun. Ne-au văzut în ultima clipă şi s-au împrăştiat, altfel ar fi durat mai puţin.

— Deci poteca ajunge la drum?

— La un kilometru de-aici. Am camuflat intersecţia cât de bine am putut şi am ascuns leşurile.

Saw Tun Shwe şi servanţii puştii-mitralieră discutau cu ceilalţi kareni, examinând armele şi efectele capturate – puşti, pistoale-mitralieră, grenade de mână, o geantă din rafie şi o petliţă de caporal. Unul dintre soldaţi îşi scoase casca şi îşi puse o capelă japoneză ţuguiată. Rânji fioros şi ceilalţi chicotiră ca nişte copii, încântaţi de victoria lor.

Nay Dun strigă la ei. Parcă autoritatea lui nu fusese niciodată mai mare ca acum.

— Chiar şi aşa, vor găsi poteca foarte uşor, continuă el. Vor da de ea când vor sui colina, şi e clar că asta au de gând să facă. Nu pot trece de punctul minat. Izbi cu pumnul în palma deschisă a celeilalte mâini. Nu direct.

Gilling era de acord cu el. Se uită în jos, în direcţia drumului, apoi de-a lungul potecii care se pierdea sub copaci şi, în cele din urmă, la creasta care se înălţa chiar deasupra satului. Simţi că Nay Dun îl priveşte şi aşteaptă de la el ordinele pentru redesfăşurarea companiei, dar îşi simţea mintea golită de orice gând şi nu era în stare să ia o decizie pe loc. („Te crezi soldat, domnule Gilling?” Ecoul mai persista.) Avea nevoie de confirmarea altcuiva, însă nu voia în ruptul capului să-i ceară părerea lui Nay Dun. Trecură clipe lungi, în care nu făcu altceva decât să se legene şi să-şi contemple umbra aşternută la picioarele subedarului. N-aveau mult timp la dispoziţie – asta o ştia precis. Vor trimite o altă patrulă să vadă ce se întâmplase, poate mai mult decât o patrulă, şi totuşi el nu se putea concentra pentru a stabili poziţia companiei. Îşi spuse că rămăseseră doar douăzeci şi cinci de oameni şi că era inutil să încerce să facă ceva.

Nay Dun se legănă pe călcâie, nerăbdător, şi această mişcare îl făcu să ia o hotărâre.

— Vom apăra satul, zise fără prea mare convingere. O grupă cu un Bren va apăra drumul. Ceilalţi vor acoperi poteca şi

creasta. Făcu o pauză, ca pentru a căuta greşelile din planul său, apoi încheie scurt: Mă duc jos, subedar. Pune trupele fie poziţie imediat cum ajung aici.

Coborî repede şi ordonă soldaţilor să meargă în sat. Amplasă o puşcă-mitralieră Bren chiar în dreptul locului unde drumul fusese aruncat în aer şi le spuse servanţilor:

— Săpaţi şi camuflaţi-vă. Nu mai e mult până se luminează.

Saw Tun Shwe îl urmase peste tot. Gilling se întoarse şi se duse la coada coloanei. Catârii se strânseră unul în altul, cu urechile ciulite, iar bucătarii – treziţi probabil de împuşcături – se traseră şi ei mai aproape când Gilling se apropie. Singurul sunet care mai tulbura tăcerea era murmurul monoton al unui rănit care delira şi foşnetul continuu al pădurii – însă pe acesta Gilling nu-l mai auzea demult.

— Câţi au murit? îl întrebă pe bucătarul-şef.

— Patru, thakin.

Nu îşi aducea aminte câţi mai trăiau când se opriseră aici, dar oricum, doar cei vii contau. Înseamnă că au rămas şapte... Găsi un loc mai bine luminat şi, sprijinit cu spatele de taluz, scoase un carneţel şi un creion din buzunarul de la piept al bluzei. Scrise cu litere mari şi regulate:

COMANDANTULUI GARNIZOANEI GYOBIN
DE LA COMANDANTUL COMPANIEI A DOUA DE PUŞCAŞI DE MUNTE
ORA 4,10 A.M.
ÎNCEPUTUL MESAJULUI
IMPOSIBIL SĂ APĂRĂM DRUMUL BANDAUNG-GYOBIN MAI MULT DE CÂTEVA ORE. COMPANIA REDUSĂ LA EFECTIVUL UNUI PLUTON. FORŢA INAMICULUI ESTIMATĂ LA CEL PUŢIN DOUĂ COMPANII, POSIBIL ÎNTĂRIRI MOTORIZATE. BANDAUNG ESTE DEJA OCUPAT. MINAREA DRUMULUI VA ÎNTÂRZIA PROBABIL ÎNAINTAREA MOTORIZATELOR. AM LUAT POZIŢIE LA BORNA A ZECEA ŞI ÎN SATUL DIN APROPIERE. DAR COMPANIA VA FI NIMICITĂ LA URMĂTORUL ATAC. REPET: DRUMUL SPRE GYOBIN VA FI DESCHIS PENTRU INFANTERIA INAMICĂ ATUNCI CÂND VEŢI PRIMI ACEST MESAJ.
SFÂRŞITUL MESAJULUI

Nu ştia data şi nici în ce zi erau. Hârtia era umedă de sudoare şi în unele locuri scrisul abia se vedea. Rescrise apăsat cuvintele şterse, apoi citi iarăşi mesajul. Îl aşternuse pe hârtie în grabă,

fără să se gândească la altceva, şi doar atunci când îl semnă realiză sensul lui implacabil. Respinsese mereu evidenţa dezastrului final. Chiar de când începuseră să se retragă ştiuse că nu mai aveau nici o speranţă, dar trăise minut cu minut, oră cu oră, amăgindu-se cu ideea că trebuie să ajungă undeva. Acum însă, ca şi cum altcineva scrisese adevărul şi-i deschisese brusc ochii, simţi cum epuizarea fizică se transformă într-un gol rece, ca un condamnat la moarte care ştie că timpul pe care l-a avut la dispoziţie a expirat.

Se uită multă vreme la hârtia liniată, apoi o smulse din carnet şi o împături pe jumătate. Bucătarul veni mai aproape. Fără armă, fără centură, arăta mai degrabă ca şeful unei tabere de copii cercetaşi.

— Ascultă-mă cu atenţie, începu Gilling. Bătu cu degetul în foaia de hârtie. Am aici un mesaj pentru comandantul din Gyobin. Trebuie să ajungă la el cu orice preţ.

Bucătarul se încruntă. Nu era obişnuit cu o responsabilitate atât de mare. Gilling îi repetă răbdător ce trebuie să facă, insistând asupra urgenţei şi a faptului că nu avea voie să dea greş. Unele dintre cuvintele pe care le rosti îi amintiră de episodul cu autobuzul şi de speranţa care *existase* nu demult, însă durase atât de puţin.

— Ai înţeles ce ţi-am spus?

— Da, thakin.

— Repetă.

Bucătarul trase nervos de câteva fire de păr care-i creşteau dintr-o aluniţă de pe bărbie. Turui ca un papagal, aproape fără să ezite. Gilling nu era sigur că făcuse cea mai bună alegere, dar nu se putea lipsi decât de necombatanţi.

— Până la Gyobin sunt douăzeci de kilometri. Vezi să ajungi acolo cel târziu la ora 11. Ai un ceas?

— Da, thakin.

— Foarte bine. Îşi potriviră ceasurile. Pleacă imediat.

Bucătarul şovăia.

— Ce fac după ce predau mesajul?

— Aştepţi la Gyobin.

— Te aştept pe tine, thakin?

— Nu. Gilling clătină din cap. Îl aştepţi pe colonelul Church şi batalionul.

Se uită cum omul îşi ia traista de merinde şi, aparent fără să-şi dea seama de norocul lui, se îndepărtează încet. Rănitul care delira bolborosi câteva cuvinte de rămas-bun, iar Gilling plecă de

lângă taluz şi păşi printre siluetele întinse pe pământ. Avea o datorie faţă de ei. Inima îi era ca de plumb, dar – în mod inexplicabil – se simţea stăpân pe sine însuşi, aşa cum demult nu mai fusese. Îl chemă pe Saw Tun Shwe şi le spuse celorlalţi bucătari să se apropie. Din cei şapte răniţi care mai trăiau probabil că nici măcar trei nu vor suporta drumul până la Gyobin, însă trebuia să le ofere o şansă. Agonia călătoriei care-i aştepta era oricum alternativa cea mai bună.

— Nu mă interesează cum o să faceţi, dar vreau să duceţi răniţii la Gyobin, le zise bucătarilor. Aveţi cinci catâri sănătoşi şi unul şchiop. Trebuie să vă descurcaţi.

Începură să protesteze că era imposibil, însă Gilling le-o reteză scurt:

— Unii dintre ei pot să meargă călare, chiar dacă e nevoie să-i legaţi cu frânghii. Pe unul, cel puţin, va trebui să-l duceţi voi.

Văzând feţele lor nehotărâte, se gândi: „Dumnezeule, nici nu vă daţi seama ce vă ofer.”

— Vreau să vă văd plecaţi într-un sfert de oră, zise cu voce tare.

Simţea nevoia să ţipe la ei, să le aducă aminte de naikul şi de soldatul cu gurile cusute, de Rance, de prizonierii legaţi unul de celălalt.

Unul dintre ei îl întrebă pe un ton din care răzbătea încăpăţânarea:

— Ce facem cu bucătăria?

— O lăsaţi aici, şuieră Gilling. Lăsaţi totul aici, în afară de bidoanele voastre cu apă.

Le ordonă să rupă rândurile şi se întoarse cu spatele, apoi se răsuci iar pe călcâie, invidios pe norocul lor. Saw Tun Shwe veni după el, dar îl trimise înapoi.

— Ajută-i. Vezi să se grăbească. Îşi aminti ceva şi scoase din buzunarul pentru muniţie mai multe plăcuţe de identitate. Spune-le să ia şi astea, şi pe celelalte patru.

Colţurile gurii ordonanţei se lăsară în jos, ca şi cum băiatul ar fi priceput cu întârziere sensul cuvintelor. Îşi ridică ochii spre Gilling şi întrebă la fel de plin de zel ca întotdeauna:

— Şi pe urmă, thakin?

— Du trupurile unde ai zis că vrei să le duci. O să mă găseşti pe-acolo.

Urcă versantul fără să se grăbească. Piciorul rănit nu-l durea, însă nu-i prea mai era de vreun folos. Şchiopăta rău, dar mintea i se limpezise. Trimisese răniţii la adăpost, expediase un mesaj la

Gyobin. Când îşi pusese semnătura pe mesaj îl copleşise o senzaţie de irevocabil, şi totuşi reuşise treptat să scape de ea. Păşi printre primele căsuţe, cuprins de resemnare. Oboseala punea iarăşi stăpânire pe trupul lui. Nay Dun îi raportă măsurile pe care le luase şi Gilling critică vreo câteva, abţinându-se cu greu să-şi exteriorizeze ostilitatea care, ştia foarte bine, era singurul lui scut împotriva fricii, singura trambulină către revanşa mult aşteptată.

Erau gata. Acum putea s-o spună şi s-o accepte. Dar tremura şi suferea.

Puţin după ora 5, a doua patrulă îşi făcu apariţia pe marginea surpăturii. Puşcaşul-mitralior o lăsă să se retragă fără să tragă vreun foc. Zece minute mai târziu, japonezii au găsit poteca şi au urcat spre sat, unde au fost atacaţi de o grupă de kareni camuflaţi pe versant. Ciocnirea a fost scurtă şi n-a avut un rezultat decisiv. Japonezii s-au pierdut în beznă, lăsând doi morţi în urma lor, iar veghea a continuat. Chiar înainte de zori, pădurea s-a cufundat într-o tăcere stranie – o absenţă totală a sunetelor, mai intensă decât orice zgomot. Apoi s-a auzit cântecul primelor păsări şi întunericul a început să se destrame ca o perdea de fum. Intensitatea luminii a crescut treptat. De pe creastă şi dintre colibele satului, Gilling şi karenii au privit mai întâi licărirea palidă şi cenuşie, apoi roşul aprins al dimineţii.

Capitolul al cincilea

N-a trecut mult şi s-a auzit uruitul surd al bombardierelor deasupra câmpiei ascunse de ceaţă. S-au uitat zadarnic spre vest şi, în timp ce oamenii din jurul său îşi ridicau capetele ca să vadă mai bine, Gilling a observat ce semne lăsase noaptea pe feţele lor. Şi el le avea: ochii roşii şi umflaţi, obrajii acoperiţi de o barbă ţepoasă şi pielea atât de întinsă pe pomeţi, încât părea gata-gata să plesnească. Îmbătrâniseră împreună.

Avioanele îşi aruncară încărcătura de bombe şi pâcla începu să tremure când zgomotul înăbuşit al exploziilor se răspândi peste coline, până la sătucul de sub creastă şi mai departe. Altădată Gilling primise cu bucurie aceste dovezi îndepărtate ale existenţei diviziei. Ele fuseseră un mod paradoxal de a-şi reaminti siguranţa pe care o conferă omului un număr mare de semeni în jurul său. I se părea că, după experienţa din junglă, marile spaţii deschise n-ar putea nici o clipă să ascundă aceleaşi elemente ale terorii. Disperat, se agăţase de speranţa că va reuşi să se întoarcă la batalion, la protecţia unei forţe de trei ori mai mari după venirea chinezilor. Gyobin fusese tot timpul cu mult mai mult decât o destinaţie pe care trebuia s-o atingă în cea de-a patra zi, îi oferise mai mult decât simpla promisiune a dispariţiei ameninţării de încercuire şi a sfârşitului retragerii. Gyobin era uşa prin care trebuia să intre pentru a se regăsi pe sine însuşi şi pentru a se scutura de coşmar. Însă acum, ascultând vuietul surd al bombardierelor care se întorceau la bază, nu-şi mai făcea nici o iluzie. Gyobin era la o depărtare de o zi şi o noapte de marş, iar el nu mai avea decât douăzeci şi cinci de oameni. Războiul din câmpie nu-i aparţinea, era un război străin. Al lui era aici, şi numai o minune mai putea face ca cele două să devină iarăşi unul şi acelaşi.

Îşi găsise un punct de observaţie la marginea satului, în aşa fel încât să poată vedea în acelaşi timp drumul, cărarea şi creasta. Pierderile grele suferite de companie îl obligaseră să-i grupeze pe kareni fără să mai ţină seama de plutonul sau grupa din care făcuseră parte. Se împărţiseră ultimele cartuşe, se încheiaseră ultimele pregătiri. Nu mai rămăsese decât tensiunea aşteptării. Soarele se înălţase pe cer şi o pasăre se ridică în zbor pe o traiectorie verticală, ameţitoare. Bătea o briză uşoară dinspre est, făcând să foşnească frunzele uscate ale bambuşilor de pe

versantul colinei şi mişcând ornamentele din pene de pe marginea meselor-altar. Nu ţinu mult şi curând aerul încremeni, apoi se încinse şi se umplu de mirosul fad al satului părăsit. Un trio de vulturi plutea în cercuri largi la mare înălţime, deasupra locului unde Saw Tun Shwe îi dusese pe răniţii care muriseră în timpul nopţii. Trupurile acoperite de muşte negre păreau nişte cârtiţe uriaşe şi, în pofida voinţei lui, Gilling îşi întorcea mereu privirea spre formele aparent însufleţite care zăceau între el şi potecă.

Când nu mai putu să îndure imaginea, se ridică, străbătu satul şi porni spre creastă. Văzu, foarte departe, verdele tulbure al câmpiei. Spre nord, dincolo de pâlcul de căsuţe, drumul cobora în serpentine printre colinele acoperite de junglă. Se întrebă neliniştit unde ajunsese bucătarul-şef şi unde se aflau acum răniţii. Aveau nevoie de cât mai mult timp.

Nay Dun se afla pe creastă, cu opt oameni şi o puşcă-mitralieră. Ceilalţi se răspândiseră în jurul satului. Poziţia domina calea de acces spre platoul defrişat. Ca să intre în sat, japonezii erau obligaţi să ia creasta sau să-i alunge de-acolo, şi puteau s-o facă fără prea mare efort. Lumina zilei îi confirma ceea ce ştiuse de la bun început.

Subedarul era atât de bine camuflat, încât Gilling îl găsi cu greu. Se ridică imediat când îl chemă pe nume. Uşurinţa neobosită a mişcărilor sale i se păru lui Gilling jignitoare, iar ochii injectaţi de sânge ai karenului îi transmiteau parcă mesajul: „Am să rezist mai mult decât tine, nu contează cât timp.”

Încercă să alunge gândul obsedant.

— Vreun semn?

— Nici unul, thakin, dar sunt acolo.

— De unde ştii?

— Îi simt.

Gilling se încordă. Bariera semicirculară de copaci, sub care dispărea poteca, era dominată de propria ei umbră, întunecată şi impenetrabilă. Nu se mişca nimic, nu se vedea nimic, totuşi erau acolo; avea încredere în instinctul primitiv al subedarului. Îşi întoarse privirea spre colibele de jos şi se uită la mesele de bambus care acum erau goale. Un fior de superstiţie îl străbătu din cap până-n picioare, teama de un rău supranatural, dincolo de puterea lui de înţelegere. Locul lui era în altă parte, nu aici. Repetă în gând, ca un ecou: „Nu aici”. Trupurile acoperite de muşte zăceau în soare, ca un sacrificiu păgân, dar spiritele erau flămânde şi cereau mai mult…

Se uită la faţa ciocolatie şi lipsită de păr a lui Nay Dun. Ochii înguşti îi întâlniră pe ai lui şi citi în ei: „Dacă nu erai tu, n-am fi ajuns aici. Ne-am fi descurcat mai bine – la pod, pe colină, la autobuz. Da, chiar şi cu autobuzul. Dacă n-ai fi fost tu am fi primit întăriri, am fi fost cruţaţi de toate astea.”

Gilling se şterse la gură cu dosul palmei şi se întoarse cu spatele.

— Vezi creasta de-acolo?

Era cam la doi kilometri înspre Gyobin. Drumul şerpuia pe coama ei ca o panglică încurcată. Undeva dincolo de ea, şoseaua cotea spre vest şi cobora în oraş şi, mai departe, în câmpie.

Subedarul făcu semn că da.

— Cu puţin noroc, mai poţi să-i ţii pe loc un timp.

— Nu prea mult.

— Poate suficient de mult. Aici n-o să rezistăm nici măcar o jumătate de oră.

Ţipătul ascuţit al unui cocoş de pădure străpunse brusc tăcerea. Gilling se răsuci speriat, dar nu văzu altceva decât ţesătura deasă a junglei şi razele aurii de lumină, acolo unde se răreau copacii. Avea gura uscată ca un cuptor încins şi totuşi pe obraji i se scurgeau pârâiaşe de sudoare.

— Mesajul *trebuie* să ajungă la Gyobin. Dacă nu…

Se clătină pe picioare, ameţit. Prin vălul verde care i se aşternuse peste ochi văzu cum se întind spre el braţele tatuate ale lui Nay Dun. Timp de o clipă i se păru că visează, însă greaţa îl făcu să se trezească. Apoi, când vederea i se limpezi, simţi şi mâna care-l susţinea. Se scutură violent, eliberându-se.

— N-am nimic, mormăi.

„Să te ia naiba! Să te ia naiba!” strigă în gând.

Îşi trecu limba peste buzele uscate. Slăbiciunea îi trecuse. Şi toată ura acumulată împotriva acestui om răbufni la suprafaţă şi îl împinse să braveze pentru ultima dată:

— Ascultă-mă, subedar. Vor fi obligaţi să te scoată din poziţia asta înainte să atace satul. Ţine-i aici cât de mult poţi şi apoi retrage-te pe creasta pe care ţi-am arătat-o. Te acopăr eu. Ai înţeles?

Nay Dun îl privi concentrat, dar nu răspunse.

— Încearcă să-i opreşti din nou pe creastă. Fiecare minut contează. Trebuie să-i avertizăm pe cei din Gyobin.

Aparent impasibil, subedarul îl pironea cu aceeaşi privire intensă. Ura lui Gilling slăbi puţin. Rostise cuvintele şi acum simţi împunsătura fricii. Se aşteptase ca Nay Dun să protesteze sau să

întrebe: „Vii cu noi pe creastă, thakin?”, însă n-o făcuse. Ochii lui îl sfredeleau în tăcere.

Se simţea îngrozitor de trist. Abia stăpânindu-şi emoţia, continuă:

— Răspunzi pentru ceea ce se întâmplă de-aici încolo. Iei comanda. Făcu o pauză. *Ai înţeles?*

— Am înţeles, thakin.

Un semn din cap, un răspuns formal – asta a fost tot. La limita nervilor, îl întrebă în gând: „Nu vezi ce fac? N-ai cum să mă duci de data asta! Nu vezi?” Apoi înţelese, îngrozit, că se angajase să facă exact ceea ce credea că aşteaptă subedarul de la el.

Se întoarse în sat şi parcurse ultimii metri târâş, până ajunse la Saw Tun Shwe. Deci totul se va petrece aici. Aici... Acum era închis, la fel de sigur ca şi cum s-ar fi aflat în spatele unor gratii de oţel.

Ordonanţa îi întinse un vas din bambus găsit într-una dintre colibe şi Gilling bău absent, fără să simtă gustul apei călduţe. Creierul încetase să-i mai funcţioneze. Căzuse într-o stare de apatie totală. Se condamnase el însuşi, dar încă nu devenise conştient de iminenţa propriei lui morţi.

Nu se vedea nici o mişcare printre copaci, nu se auzea nimic altceva decât murmurul monoton al dimineţii.

Vulturii erau nerăbdători şi zburau tot mai jos pe măsură ce arşiţa creştea. O pasăre cânta intermitent, într-un ritm care aproape îl hipnotiză. Trecură câteva minute. Încetul cu încetul îşi pierdu detaşarea şi se simţi din nou înspăimântat. De fapt, nu îi era teamă de moartea propriu-zisă, ci de felul în care avea să moară, şi încercă să alunge din minte imaginile oribile care urcaseră la suprafaţă.

Îşi scoase revolverul din toc, îl deschise şi verifică dacă era complet încărcat. Un uriaş fluture portocaliu fâlfâi greoi din aripi pe deasupra luminişului, lăsându-se purtat către creastă de adierea caldă. Ura îl asaltă iarăşi. Nu avea alt antidot la îndemână, aşa că o lăsă să se reverse şi îşi ridică privirea spre tulpinile de bambus înşirate pe creasta unde era ascuns subedarul.

Apoi gura i se deschise de uimire, căci auzise un foc de armă undeva între copacii care mărgineau poteca.

Capitolul al şaselea

— Căpitane Gilling!

Îşi ţinu răsuflarea şi se lipi mai tare de pământ, cu capul întors într-o parte şi ochii larg deschişi.

— Predă-te, căpitane Gilling! N-are nici un rost să rezişti.

Glasul era efeminat şi vorbea într-o engleză stricată, cu accent străin. Nu era un karen, nu era un apel făcut sub constrângere. Tonul înalt ascundea o ameninţare rece. Folosirea propriei lui limbi îl izbise mai mult decât pronunţarea numelui său.

— Renunţă, predă-te! Salvează-te împreună cu soldaţii tăi!

Vocea îşi continua incantaţia sâsâită şi înspăimântătoare. Gilling şi ordonanţa se priviră fix peste firele de iarbă, ca doi oameni angajaţi într-o înfruntare mută.

— Predă-te!… Mai aşteptăm câteva minute. Doar câteva minute. Predă-te, căpitane Gilling!

Urmă tăcerea, dar o vreme Gilling rămase complet nemişcat. Continua să se uite în ochii lui Saw Tun Shwe, de parcă ar fi vrut să memoreze fiecare detaliu al feţei maronii ciupite de vărsat.

— Thakin? Ordonanţa nu pricepuse. Ce vor?

Enervat, Gilling îşi înălţă capul şi aruncă o privire printre copaci. „Pe mine mă vor”, se gândi şi se înfioră brusc. *Pe mine…*

Nu s-au grăbit. Dar au atacat rapid, fără nici un avertisment, cu excepţia zgomotului mortierelor care au intrat în acţiune nu departe în spatele lor.

Unul dintre vulturi plana la mică înălţime, iar prima explozie din luminiş l-a ridicat şi l-a proiectat într-o parte, ca pe un zmeu de hârtie lovit de o rafală de vânt. În aceeaşi clipă, umbrele pădurii au căpătat viaţă. Un val de siluete îmbrăcate în uniforme verzui a apărut de-o parte şi de alta a potecii şi Gilling a avut aceeaşi senzaţie de repulsie când le-a văzut şi le-a auzit strigătele. S-a auzit o împuşcătură de pe creastă, apoi încă una şi încă una. Bren-ul a început să răpăie şi să taie primele goluri în linia de atac. Terenul era parţial acoperit, iar acolo unde vegetaţia lipsea, japonezii înaintau mai repede. Curând linia se fragmentă în patru sau cinci grupuri distincte de câte şase sau şapte oameni fiecare şi, pe măsură ce se apropiară, fiecare siluetă îşi dezvălui tot mai limpede propria ei identitate, hotărârea de a merge până la capăt. Cei mai avansaţi

străbătuseră deja jumătate din distanţa care-i despărţea de sat, când karenii care-l apărau au deschis focul. Rezultatul a fost imediat şi uimitor. În câteva secunde atacul se dezintegră sub focul încrucişat şi Gilling înţelese într-o străfulgerare că inamicul nu se aşteptase ca ei să ocupe şi creasta.

O altă salvă de mortier căzu lângă şi printre colibe. Fântânile de pământ secară imediat, dar nori de praf roşiatic începură să plutească peste sat. Încă se mai vedea mişcare printre copaci: câţiva supravieţuitori încercau să fugă la adăpost şi karenii îi vânau, doborându-i pe rând.

— Opriţi focul! strigă Gilling. Păstraţi-vă muniţia!

O tăcere ireală coborî peste sat, atât de intensă, încât auzi un geamăt uşor şi pârâitul slab al ierbii cuprinse de flăcări. Praful se aşternu la loc şi muştele acoperiră din nou trupurile morţilor de lângă altarele de bambus. Răgazul părea etern, însă Gilling ştia foarte bine ce semnificaţie avea şi mai ales care avea să fie deznodământul. Din grabă sau dintr-o prea mare încredere în forţele lor, japonezii făcuseră o greşeală elementară, pe care n-aveau s-o mai repete. Cu toată superioritatea lor numerică zdrobitoare, nu vor mai ataca satul înainte să ocupe creasta. Apoi totul va fi uşor pentru ei, o chestiune de minute…

Îşi ridică iar ochii spre poziţia subedarului. „Vine rândul tău”, îşi spuse, şi o undă de admiraţie se amestecă cu duşmănia, slăbind-o. „Ţine-i pe loc”, se rugă, „nu te retrage.” „Pentru numele lui Dumnezeu, nu da înapoi, nu…”

O nouă salvă de mortier porni, cu un zgomot asemănător cu acela al desfundării unor sticle cu vin, şi Gilling încremeni. Nu-şi luă privirea de la creastă, anticipând loviturile. Căzură acolo unde se aşteptase, cu o precizie înspăimântătoare. Una, două, trei… Abia se aşternuse praful şi coama colinei se cutremură din nou sub impactul proiectilelor. Chiar la distanţa la care se afla, Gilling simţi suflul exploziilor. Un nor de culoare pământie se târa în jos pe versant, ca o avalanşă, iar când explodă a treia salvă, fu străpuns de flăcări înalte, de un portocaliu strălucitor.

Nimeni nu putea rezista acolo prea multă vreme. Incapabil să mai raţioneze, urmări desfăşurarea fulgerătoare a evenimentelor. Apelul lui mut era absurd, şi totuşi continuă să-l repete. Parcă-şi ieşise din minţi, şi se apropiase periculos de mult de graniţa panicii irevocabile. Scenariul pe care-l imaginase se desfăşura acum în faţa ochilor lui, cadru cu cadru, iar bravura care-l făcuse să-i promită lui Nay Dun acoperire dispăruse demult.

„Stai acolo”, se ruga el. „Uită de cealaltă creastă.”

Dar o altă salvă precisă străpunse pâcla care învăluia coama. Se ridică puţin ca să vadă mai bine şi auzi şuieratul gloanţelor care trecură chiar pe deasupra capului său. O fracţiune de secundă mai târziu, una dintre colibe dispăru într-o uriaşă minge de foc şi bubuitura îl asurzi. Satul fusese ţinut sub un foc intens odată cu poziţia de pe creastă, dar Gilling nici măcar nu remarcase acest lucru. Acum însă, când în jurul său începură să cadă bucăţi de rafie şi bambus în flăcări, avu brusc conştiinţa pericolului în care se afla. Urechile îi ţiuiau puternic. Ici şi colo, la limita pădurii, putea vedea câte un karen. Unul sau doi dintre ei trăgeau în direcţia copacilor şi risipa de muniţie îi provocă o reacţie involuntară.

— Încetaţi focul! ţipă el.

Nu-l băgară în seamă şi continuară să tragă. Poate că nu-l auziseră, sau poate că le era imposibil să privească inactivi cum sunt nimiciţi camarazii lor de pe creastă. Lui Gilling i se păru însă că acesta era un început de revoltă împotriva lui şi un brusc acces de furie îl făcu să sară în picioare.

— Nu mai trageţi! Nu mai trageţi!

Alergă ca un nebun spre ei şi, când îi auziră vocea, cei doi soldaţi întoarseră spre el priviri lipsite de expresie. Nu reuşi să-şi dea seama dacă avea dreptate sau nu. Se simţea sfidat şi se răsti la ei mai mult din cauza suferinţei şi amărăciunii.

Creasta încă mai era ţinută sub foc de mortiere. Privi lung la ea înainte să se întoarcă la Saw Tun Shwe. Se auzi şuieratul unor schije şi se aruncă la pământ, tuşind din cauza fumului de la coliba care ardea lângă el. Aerul se comprimă sub presiunea altui proiectil. Izbucni un fulger, apoi auzi tunetul şi pământul se înălţă cu el cu tot. Aşteptă câteva clipe nemişcat, apoi se ridică şi alergă cât de repede îi permitea piciorul rănit. Ordonanţa era în genunchi, ca şi cum ar fi vrut să-l ajute să ajungă mai repede la adăpost. Gilling se trânti alături de karen şi strigă:

— Jos!

— Thakin, se auzi.

Îşi ascunse capul în îndoitura braţului şi trase în piept aerul acru, plin de fum înecăcios.

— Thakin…

Vocea ajunse până la el prin ecoul asurzitor al exploziei. Se ridică puţin şi, uimit, văzu că Saw Tun Shwe era tot în genunchi, cu mâinile încleştate pe abdomen. Cu o mişcare iute, Gilling îl trase la pământ şi se rostogoli lângă el. Printre degetele

încleştate ale ordonanţei se scurgea un şuvoi de sânge. Văzu imediat că băiatul nu mai avea nici o şansă. Fusese lovit în alte două locuri, la şold şi la umăr.

— Uşurel, spuse Gilling, uşurel.

Faţa tuciurie a karenului căpătase deja o culoare verzuie. Picioarele lui băteau frenetic pământul, ca şi cum încerca să fugă de durere. Mai avea de trăit doar câteva secunde, dar acestea păreau nesfârşite. Apoi deschise pe neaşteptate ochii, ca o păpuşă mecanică, şi privirea lui se fixă asupra ofiţerului.

— Stai liniştit, zise Gilling.

Repetă cuvintele de câteva ori, blând şi răguşit, fără să-şi dea seama că vorbea deja cu un mort. Întinse mâna instinctiv spre plăcuţa de identitate de sub cămaşa pătată de sânge şi se surprinse gândindu-se trist: „Ai fost cel mai apropiat de mine dintre ei toţi…”

Îl cuprinse o singurătate totală. Îşi retrase mâna, lăsând plăcuţa la locul ei. În ultimele câteva minute nu mai auzise nimic, însă acum, ca şi cum şi-ar fi scos nişte dopuri de ceară din urechi, zgomotul îl asaltă din nou. Punctul de greutate al bombardamentului se mutase de pe creastă în sat. Altă colibă luase foc şi celelalte aproape se pierduseră sub valurile de praf şi de fum. Zări cu dificultate creasta, dar coama ei era aproape invizibilă. Între bubuiturile exploziilor de mortier se auzea răpăitul slab al armelor automate. Alarmat, se uită de-a lungul potecii, către copaci, crezând că asaltul final începuse. Nu văzu nimic şi instinctul de conservare începu să strige la el: „Mişcă-te! Pleacă de-aici! Nu mai e nimic de făcut. Fugi! Du-te pe creastă!”

Alte împuşcături, de data aceasta carabine. Încremenit de uimire, realiză că se auzeau dinspre creastă. Părea imposibil ca cei câţiva oameni ai lui Nay Dun să fi supravieţuit, şi totuşi reuşiseră. Sau măcar unii dintre ei. Se retrăgeau de-a lungul crestei, iar faptul că mai erau în viaţă îl deposedase şi de ultimele sale speranţe egoiste şi absurde. „Dumnezeule, Dumnezeule mare!”, strigă în gând.

În clipa următoare, trupul îi deveni greu ca de plumb. Strigă la karenii din jurul lui să se retragă spre creastă, dar cuvintele îi fură acoperite de bubuiturile succesive ale exploziilor dintre colibe. Prin vârtejurile de pământ văzu câţiva oameni ridicându-se şi prăbuşindu-se imediat la loc.

— Staţi aici!

Îşi agită frenetic braţele, însă nu-l luară în seamă. Trei sau patru trecură pe lângă el, clătinându-se.

„Nu mă părăsiţi”, striga în gând, „nu mă lăsaţi aici!”

— Staţi! Staţi pe…

Nu reuşi să termine comanda. Acoperişul colibei de lângă el se prăbuşi dintr-odată. Se rostogoli în mod reflex într-o parte, aşteptând explozia, însă din cine ştie ce motiv nu se întâmplă nimic. Văzu cu coada ochiului o formă care lovi podeaua de bambus, apoi ricoşă greoi în direcţia lui. Părea că zboară prin aer cu iuţeala unui melc, rotindu-se în jurul axei, însă abia după ce căzu pe pământ observă că era un proiectil de mortier. Stătea nemişcat în iarba strivită, cu vârful îndreptat spre el, la nici doi metri distanţă.

Putea să se întindă şi să-l atingă. Într-o fracţiune de secundă înregistra toate detaliile: aripioarele fine şi verzi, hieroglifele stranii gravate pe corpul de metal, căldura pe care o degaja… Apoi intră într-o dimensiune absolut nouă a terorii, asupra căreia nu mai avea nici un control. Cu o clipă mai înainte fusese ţintuit pe loc. Acum alerga prin fumul gros, fugea aşa cum fuge cineva posedat de demoni.

Capitolul al şaptelea

Mintea şi trupul i se disociaseră temporar – prima încremenise, cel de-al doilea ajunsese la un paroxism al mişcării. Se năpustise, cu capul lăsat în piept, prin satul cuprins de flăcări. Nu ştia unde voia să ajungă. Era vag conştient de arşiţa incendiului, de siluetele care alergau în faţa şi în spatele lui. Toate zgomotele din lume se înghesuiau în urechile lui, izolându-l de restul universului. Străpunse vălurile groase de fum şi ajunse la capătul de nord al luminişului, scăldat într-o lumină orbitoare. Cinci sau şase kareni se îndreptau spre cărarea care ducea în pădure şi alergă şi el într-acolo. Dezordinea era contagioasă, o extensie a propriei sale panici, pe care o întărea şi o justifica în acelaşi timp.

Alte proiectile căzură în sat şi exploziile violente îl eliberară într-o oarecare măsură din încleştarea spaimei. Timp de o fracţiune de secundă înţelese ce era pe cale să facă. „Nu!”, strigă în minte. „Nu!…” Dar nu se putea opri. Obuzul neexplodat declanşase o reacţie în lanţ care-i paralizase voinţa. Alergă mai departe, fără să simtă durerea din piciorul rănit, alergă şchiopătând, fără nici o ţintă, doar ca să scape de acolo. Cărarea se deschidea prin iarba înaltă până la genunchi, cam la cincizeci de metri în spatele ultimei colibe. Fugi de-a lungul ei, tropăind greoi în urma karenilor. După alţi treizeci de metri ajunse la marginea pădurii. Frunzele zburau în toate părţile, sfârtecate de gloanţe. Nicăieri nu era în siguranţă. Imaginea proiectilului neexplodat persista înaintea ochilor săi îl îndemna să se piardă în umbra copacilor.

Nu trecuseră mai mult de douăzeci de secunde de când începuse să alerge, însă timpul nu mai avea nici o semnificaţie. Sub copaci era întuneric şi se împiedică, apoi căzu cu braţele întinse în lături. Şocul loviturii îl făcu să-şi revină cât de cât. Îl copleşiră ruşinea şi vina. Dar ele dispărură repede. Sări iar în picioare şi se afundă mai mult în adăpostul oferit de copaci şi de vegetaţia tot mai deasă.

Nu observă că poteca pe care mersese se întâlnea cu alta, care cobora de pe creastă. Nici nu-i văzu – până în ultima clipă – pe Nay Dun şi pe cei trei kareni care-l însoţeau. Se ciocniră unii de alţii şi subedarul îl cuprinse cu braţele pe Gilling, ca şi cum ar fi încercat să-şi păstreze echilibrul.

— Thakin!

Nay Dun se dădu înapoi odată cu Gilling. Nu mai avea pălărie şi un firişor de sânge se scurgea pe tâmpla lui dreaptă.

Vocea lui, ochii, prezenţa lui, avură asupra lui Gilling efectul unui duş rece. Gâfâind, se uită în ochii subedarului, îndură acuzaţia lor mută. Ruşinea şi vinovăţia îl copleşiră încă o dată, de data aceasta înecându-i teama. Îşi feri privirea, ca cineva prins asupra faptului, apoi şi-o întoarse spre faţa lui Nay Dun. Fascinat de ceea ce vedea acolo. „Trebuia să mă acoperi”, citea pe ea. „Eşti un laş.” *Un laş...*

Se înfioră. Îi era greaţă. Raţiunea începu să se trezească, să protesteze, dar se auzi spunând:

— Grăbiţi-vă, nu vă opriţi!

Ordinul răsună în mintea lui de parcă altcineva l-ar fi dat. Toţi porniră, în afară de Nay Dun.

— Şi tu, subedar, gesticulă Gilling cu revolverul în mână.

Focul aproape încetase. Nu se mai auzea decât trosnetul puternic al flăcărilor.

— Mergem împreună, thakin, zise Nay Dun pe un ton hotărât.

— Nu!

— Împreună. Repede!

— Nu!

În sufletul lui se luptau dorinţa de a trăi şi rămăşiţele mândriei personale. Şi mândria câştigă, aplecând balanţa spre nebunie. „Îţi arăt eu ţie!”, striga ea. Clătinându-se în faţa subedarului, ţipă în engleză:

— Creasta, omule, creasta!

Nay Dun se uită iute spre potecă.

— Thakin… începu el, însă Gilling văzu în asta o capcană, o încercare de a-i prelungi dizgraţia.

— Ţi-am dat un ordin, subedar.

Ridică revolverul, ca şi cum întregul război s-ar fi redus la acest simplu gest. Degetul i se încordă pe trăgaci.

— Număr până la trei. Dacă mai eşti aici când am terminat, te împuşc. Făcu o pauză de o secundă. Unu…

Privirea lui Nay Dun coborî o clipă asupra armei. Karenul ezită mult timp. Apoi, brusc, capitulă. Bătu din călcâie, făcu stânga-mprejur şi strigă la soldaţii care-l aşteptau:

— După mine!

Câteva secunde mai târziu se pierdură printre copaci şi Gilling rămase singur în triumful său de coşmar.

*

Se întoarse către sat, complet indiferent, aşteptându-se vag să

întâlnească japonezi, dorindu-şi să moară. Toate colibele ardeau acum. Fumul şi flăcările îl împiedicau să vadă celălalt capăt al luminişului. Când ajunse lângă prima căsuţă, îşi ridică braţul în dreptul feţei pentru a se apăra de căldură. Fumul era mai gros aici şi ochii îi lăcrimau. Dar nu văzu nici un japonez. Se uită zadarnic în jurul lui, îi căută disperat, căci avea nevoie să-i găsească înainte ca extazul fanatic care-l cuprinsese să se stingă.

Trecu prin centrul infernului căutând mereu inamicul, oferindu-se morţii. Însă nu văzu pe nimeni. Alergă dincolo de norii de fum, cu speranţa că-i va zări venind pe potecă. Totul era pustiu. Le strigă să se arate, iar vocea îi era atât de ciudată, încât aproape că n-o recunoscu. Vuietul flăcărilor îi înghiţi cuvintele şi vălul nebuniei se destrămă puţin când văzu că era înconjurat numai de morţi.

Acoperişul unei colibe se prăbuşi. O limbă de foc se înălţă în aer, odată cu o spirală de fum. Se feri de aerul fierbinte, ca şi cum cineva l-ar fi împins brusc înapoi. Impulsul nebunesc care-l adusese până aici începu să dispară. Cu fiecare secundă care trecea, se simţea tot mai vulnerabil. Deja nu mai era în stare să se îndrepte spre copaci. Nu trebuia să facă altceva decât să meargă acolo şi să înceapă să tragă cu revolverul. Dar nu putea. *Nu putea.*

Lacrimile izvorau din ochii lui inflamaţi. Nebunia se retrăgea tot mai mult. Alergă în locul unde zăcea trupul ordonanţei şi se aruncă la pământ, alături de el. Proiectilul de mortier era tot acolo, dar acum nu-l mai înspăimânta. Existau şi lucruri mai rele. Îşi aduse aminte de Rance şi de barbaria de la pod. O umbră alunecă pe pământ şi un vultur bătu din aripi ca să aterizeze pe una dintre mesele de bambus. Deasupra se roteau alţii, siluete mici, dar la fel de ameninţătoare. Se însănătoşise. Era din nou capabil să gândească, să raţioneze, să viseze. Redevenise el însuşi.

Fulgi de cenuşă zburau purtaţi de vânt. Luminişul încins tremura în faţa ochilor lui înlăcrimaţi. Ridică puşca lui Saw Tun Shwe. Deşi mort, karenul părea că nu vrea să o lase din mâini. Gilling luă şi o grenadă prinsă la centura ordonanţei. După ce slăbi cuiul de siguranţă, aşeză grenada lângă obuzul de mortier, lipită de el, şi o fixă cu un pumn de pământ. Făcu toate acestea cu o precizie care era efectul rămăşiţelor exaltării de mai devreme, pentru a se asigura că nu va cădea viu în mâinile japonezilor.

Când termină pregătirile era stors de putere. Vulturul coborî greoi de pe masă. Îşi roti de jur-împrejur capul roz şi golaş, ca pentru a alege mai bine. Mirosul greu al cadavrelor plutea deasupra luminişului. Flăcările pârâiau şi fumul se încolăcise în jurul meselor de ofrandă.

Se mai scurseră câteva secunde, dar nu se întâmplă nimic. Gilling stătea culcat între proiectil şi trupul ordonanţei, cu capul proptit în coate. Era ameţit şi îngreţoşat, aşa cum sunt condamnaţii chiar înaintea execuţiei. Simţea că alunecă afară din el însuşi, că se apropie de pragul leşinului, însă spaima de a fi făcut prizonier îl ajută să-şi păstreze luciditatea. Îşi întoarse privirea de la copaci la grenada lipită de proiectil, ultima lui salvare, apoi din nou la copaci. Teama câştiga teren cu fiecare clipă care trecea, redeşteptându-i dorinţa de a trăi. Înecat de o disperare sălbatică, se lăsă în voia duşmăniei pentru omul care de la bun început îi ceruse mai mult decât putea vreodată să dea, fără pic de milă şi mereu dispreţuitor.

După încetarea bombardamentului, japonezii au mai aşteptat două minute înainte să atace satul. Au ieşit din pădure cu grijă, dar încrezători în forţele lor, desfăşuraţi în linie de trăgători. Gilling a aşteptat până când s-au apropiat la cincizeci de metri, apoi a tras. Detunătura puştii i-a luat prin surprindere şi a mai apucat să apese de două ori pe trăgaci până când s-au adăpostit cu toţii. Apoi câţiva l-au văzut şi au pornit în fugă spre el, cu baionetele sclipind la ţevile armelor.

S-a târât mai aproape de proiectil şi a tras cuiul de siguranţă al grenadei. În secundele efemere care i-au mai rămas, a încercat să se convingă pe sine însuşi că şi aceasta era un fel de victorie.

Capitolul al optulea

Nay Dun se afla la patru sute de metri distanţă când el şi oamenii lui auziră explozia. Ezită o clipă şi întoarse capul pe jumătate. Ecoul urui pe deasupra pădurii, apoi se instală o tăcere deplină. Putea doar să ghicească ce se întâmplase, însă ştia sigur că nu le rămăsese mult timp.

— Pas alergător! Vocea lui era ca un bici. Mişcaţi-vă mai repede! Ţineţi aproape!

Oamenii îl ascultară şi începură să alerge greoi în aerul încins al dimineţii. Erau doisprezece cu totul şi reuşise să-i facă să meargă înainte, amenințându-i, rugându-i, fără să se cruţe nici o clipă pe el însuşi. După zece minute urcau ultima lungime de drum care îi mai despărţea de creastă. Mai întâi alese o poziţie pentru puşca-mitralieră, apoi stabili locurile puşcaşilor. Făcu toate acestea fără să se grăbească, fără să ezite, descoperind imediat particularităţile terenului şi cele mai bune culoare de foc.

Când consideră că terminase pregătirile şi că nu putea face mai mult, îşi îndreptă binoclul către sat. Văzu o coloană de fum aproape solid ridicându-se vertical spre cerul palid. Studie locul timp de un minut, împreună cu cele câteva porţiuni ale drumului vizibile din punctul în care se afla. În cele din urmă găsi ceea ce căutase: începutul unei lungi coloane duble de soldaţi japonezi.

Se întoarse şi se urcă pe o movilă de pământ unde îl puteau vedea toţi karenii. Părul îi era năclăit de sânge şi respira întretăiat. Ochii îi ardeau.

— Fraţilor, zise cu voce răsunătoare, căpitanul thakin a murit. Acum eu comand.

Făcu o pauză, îndreptându-şi spatele. Pe obraz i se zbătea un muşchi, dar vocea îi era la fel de sigură şi de lipsită de emoţie ca întotdeauna.

— Am omorât japonezi şi mai înainte, iar curând o să omorâm alţii. Dar să ţineţi minte: duşmanul nostru este timpul. Timpul. Oricât de puţin am câştiga, tot va fi un ajutor pentru camarazii noştri din câmpie. Iată de ce suntem aici şi de ce trebuie să încercăm din nou.

Se opri iarăşi, apoi continuă cu un glas mai puternic:

— Am fost soldat cu mult timp înainte ca unii dintre voi să se fi născut şi am servit sub comanda multor ofiţeri. Şi ei au fost soldaţi toată viaţa, ca voi şi ca mine, sau colonelul Church, sau

căpitanul Abbott. Dar căpitanul Gilling n-a fost. Totul era ciudat pentru el – uniforma, jungla şi noi toţi. Când a venit aici, la început am crezut că nu va învăţa niciodată să ne conducă. Dar a reuşit, puţin câte puţin în fiecare zi. Ştiţi că nu mint. Aţi văzut şi voi.

Nay Dun aruncă o privire iute peste umăr. Avangarda coloanei japoneze se afla la mai puţin de un kilometru.

— Am stat un an alături de el, l-am privit, l-am văzut devenind ceea ce a devenit. Nu mă întrebaţi cum a reuşit. Nu e uşor să afli. Dar dacă el, care n-a fost soldat, a făcut ceea ce a făcut, atunci şi noi putem s-o facem…

Satul ardea în depărtare şi coloana se apropiase.

CUPRINS

Partea întâi PODUL.....5
Capitolul întâi.....6
Capitolul al doilea.....10
Capitolul al treilea.....14
Capitolul al patrulea.....18
Capitolul al cincilea.....23
Capitolul al şaselea.....27
Capitolul al şaptelea.....33
Capitolul al optulea.....39
Capitolul al nouălea.....44
Capitolul al zecelea.....48
Capitolul al unsprezecelea.....54
Partea a doua ORAŞUL.....55
Capitolul întâi.....56
Capitolul al doilea.....59
Capitolul al treilea.....63
Capitolul al patrulea.....69
Capitolul al cincilea.....74
Capitolul al şaselea.....78

Capitolul al şaptelea.....85
Capitolul al optulea.....90
Capitolul al nouălea.....97
Partea a treia SATUL.....104
Capitolul întâi.....105
Capitolul al doilea.....108
Capitolul al treilea.....113
Capitolul al patrulea.....118
Capitolul al cincilea.....123
Capitolul al şaselea.....127
Capitolul al şaptelea.....132
Capitolul al optulea.....136
CUPRINS.....138

colecția comando

37

FRANCIS CLIFFORD

DEVORAT DE COMPLEXE ȘI OBSEDAT DE EȘECURI PERSONALE, TONY GILLING SE ÎNROLEAZĂ ÎN TRUPELE COLONIALE BRITANICE DIN BIRMANIA, ÎN 1940. CURÂND, COMPANIA LUI PRIMEȘTE MISIUNEA SĂ ȚINĂ ÎN LOC FORȚELE JAPONEZE MULT MAI PUTERNICE, OFERIND ASTFEL DIVIZIEI ÎN RETRAGERE CÂTEVA ORE DE RĂGAZ PREȚIOASE. JOCUL SE DERULEAZĂ MEREU DUPĂ ACEEAȘI SCHEMĂ: ARUNCAREA ÎN AER A UNUI POD, DESFĂȘURAREA PLUTOANELOR ȘI RESPINGEREA ATACULUI; REPLIEREA PE CÂȚIVA KILOMETRI, MINAREA DRUMULUI ȘI AȘTEPTAREA UNUI NOU ATAC... ÎN FRUNTEA COMPANIEI DECIMATE, DEȘI ROS DE ÎNDOIELI, RĂNIT ȘI EPUIZAT, GILLING DESCOPERĂ CĂ TOTUȘI POATE FI SOLDAT...

ISBN 973-9177-51-9

NEMIRA

PREȚ 4902 +
98 T.L. = 5000 LEI